

2016. JÚLIUS LX/3.

magyar grafika

SECURITY

Kedves Olvasónk!

Kétségtelen, hogy az idei esztendő legnagyobb nemzetközi szakmai eseménye a drupa 2016, ami idén főként a döntéshozók és a beruházások szakvására volt. A kiállítás még hosszú ideig jelent inspirációt és információforrást sokunknak, hiszen ez évben közel kétezer magyar nyomdász érkezett Düsseldorfba, s az utazók csaknem ötöde a PNYME szervezésében vett részt a kiállításon. Az idei drupán hat magyar cég jelent meg immár visszatérő kiállítóként. A flexógépek csarnokában kiállított a Varga Flexo Kft. és a Flexo-Tech Hungary Kft.. Rajtuk kívül még a Rigó Kft., a Paperfox és a Laminátor Kft., valamint a Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület képviselte Magyarországot.

Az idei drupát egy tragikus közúti baleset árnyékolta be, a vásárról visszafelé tartó kollégák közül Hamzáné Mester Marianna már soha nem ér haza...

Júliusi számunk a hamisítás elleni védelemmel kiemelten foglalkozik, de emellett számos szakmai eseményről is hírt adunk. A Magyar Grafika jubileumi vándorkiállítása két újabb helyszínen is bemutatkozott: Budapesten és Kecskeméten. Erről szóló videomelléklettel és a kiállításokhoz kapcsolódó szakmatörténeti előadásokkal gazdagított tudósításunkat lapunk 50–64. oldalán olvashatják.

A szakmai események, hírek, beszámolók mellett lapunkat zárva Grafika a Grafikában rovatunkban a Metropolitan Egyetem diplomázó hallgatóinak munkáit Maczó Péter mutatja be.

Júliusi számunkat a mondAt Nyomda kivitelezte. Számos kapcsolódási pont volt már a nyomda és lapunk életében, pedig együttműködésünk nem régi keletű, de igaz nyomdász értékeken alapul.

Fogadják szeretettel szakmai összeállításunkat, a stáb nevében kellemes pihenést, feltöltődést és kikapcsolódást kívánok a nyárra lapunk olvasóinak!

Tisztelettel:

Faludi Viktória
főszerkesztő

Hamisítás elleni védelem

KÜLÖNLEGES RÁCSOK HASZNÁLATÁVAL

Janca Ákos
termékspecialista, Jura

A Jura több mint két és fél évtizede dolgozik az értékpapír-tervező és biztonsági nyomdai előkészítő rendszerek területén. Saját fejlesztő-, support- és dizájnercsapattal készítjük szoftvereinket és hardvereinket, mára világszerte számos bankjegy- és értékpapírnyomda tisztelte meg cégünket a bizalmával, és vált termékeink elkötelezett felhasználójává.

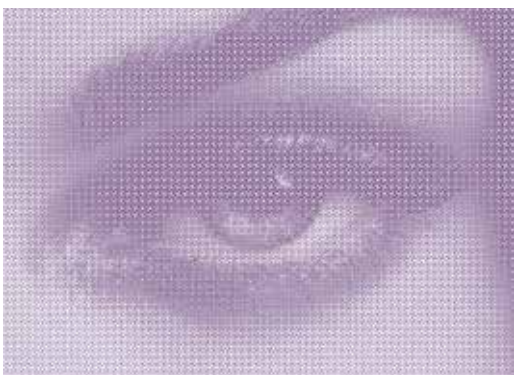
Jó a kapcsolatunk szinte az összes nagy biztonsági nyomdával és grafikus tervezőikkel, az ő vizsajelzéseik és a mi saját szakembereink tapasztalata a legértékesebb felhasználói tudást jelentik számunkra a termékfejlesztés folyamatában.

Szoftvereink funkcionalitása és rugalmassága első helyen áll az iparágban. A biztonsági nyomdai előkészítéshez a Corvina moduláris grafikai tervezőrendszert ajánljuk, mely számos előnnyel rendelkezik. Ebben a dizájnerek szabadon kombinálhatnak és hangolhatnak össze egymással különböző funkciókat, így nemcsak tökéletesen kézben tarthatják a tervezési folyamatot, de mint egy ideális tesztkörnyezetben, könnyen kipróbálhatják, kifejleszthetik új egyedi biztonsági grafikai ötleteiket is. Továbbá, a szoftver a munkafolyamat minden fő paraméterét oly módon tárolja, hogy azok később külön visszahívhatók és módosíthatók a többi paraméter vál-

toztatása nélkül, majd a teljes folyamat azonnal aktualizálható. Ez a gyors válaszképesség és kényelem nagymértékben segít a kreatív munka inspiratív pillanataiban.

A hamisítás elleni védelemben a megszokott nyomdai rácsoktól eltérő biztonsági mintázatok felhasználása alapvető fontosságú, több területhez kapcsolódik, és számos formában lehetséges a Corvina rendszer segítségével. Ehhez különleges nyomdai előkészítésre, valamint adott esetben különleges anyagokra és berendezésekre is szükség van, abból a célból, hogy a technológia minden lépésben különbözzön a hagyományos kereskedelmi munkafolyamattól, ne lehessen illetéktelenül teljes mértékben utánozni a szokásos eszközökkel.

Az egyik fontos felhasználási terület a személyazonosító dokumentumok védelme. Ezek hamisításának a leggyakoribb módja a fotó kicserélése vagy manipulálása. A legmodernebb eljárásokkal azonban a dokumentumba a megsemmélyesítés során olyan információ rejthető, mely többféle módon véd ez ellen. Egyrészt a fotóba a tulajdonos saját adatait (nevét, születési dátumát, a dokumentum sorszámát stb.) elrejtjük olyan módon, hogy az észrevétlen marad, de egy megfelelő eszköz segítségével szabad szemmel egyszerűen elolvasható. Ez a rejtett adat nem változtatható meg vagy távolítható

el, így az eljárás tökéletes védelmet nyújt a kicserélése ellen, mert közvetlenül hozzáköti a fotót a tulajdonoshoz és a dokumentumhoz is. Ennek az eljárásnak magasabb szintje, amikor a képbe rejtett személyes információt digitálisan kódoljuk, így azt csak egy elektronikus eszközzel lehet kiolvasni.

Egy másik eljárással olyan mikroírásrácsot lehet létrehozni, melynek nemcsak szövege, hanem rácsmintázata is egyedi, az adott személy adatain alapul, miközben a személy portréját ábrázolja. Az ilyen kép kiválóan alkalmas arra is, hogy akár elrejtve, UV-festékkel nyomtassák a dokumentumba. Ennek ellenőrzéséhez már bo-

nyolultabb felépítésű eszköz szükséges, azonban a használata szintén egyszerű, és azonnal kimutatja, ha a képen bármilyen változtatás történt volna.

Hasonló eljárások alkalmazhatók a bankjegyes és értékpapír-nyomatásban is, ahol az említett rejtett információkat különlegesen nagy felbontású ofset- vagy metszetmélynymotatással integrálják a nyomatokba. Többféle típusú adatot is lehet használni, pl. a bármely nyelven írott szövegek mellett különböző vonalas ábrákat és árnyaltos képeket is el lehet rejteni, ezeket akár kombinálva is egymással. Használhatnak látható vagy UV- és IR-festékeket, illetve egy különleges eljárást, az úgynevezett vak intaglio-nyomatást, ahol festék nélkül, nagy nyomással deformálják a papírt, hasonló célból. Ezeknek a rejtett információknak az ellenőrzése szintén történhet szabad szemmel egy egyszerű eszköz segítségével vagy egyes esetekben akár gépi olvasással is.

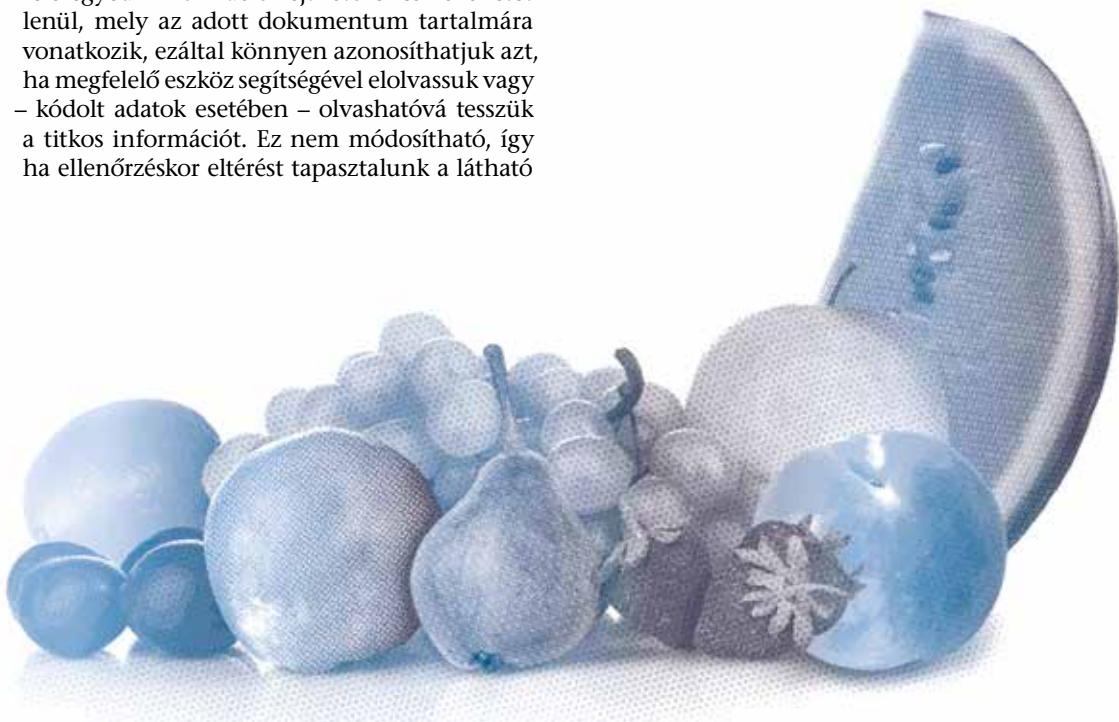
Mindezek nagyban növelik a bankjegyek és az értékpapírok biztonságát, hozzájárulnak a hamisítás elleni erős védelmükhöz.

Az olyan okmányok védelme, melyek nem tartalmaznak fotót (oklevelek, közjegyzői iratok, hivatalos levelek, szerződések stb.), szintén megoldható, azok elkészítésével egyidejűleg. Többféle egyedi információ rejthető el észrevehetetlenül, mely az adott dokumentum tartalmára vonatkozik, ezáltal könnyen azonosíthatjuk azt, ha megfelelő eszköz segítségével elolvassuk vagy – kódolt adatok esetében – olvashatóvá tesszük a titkos információt. Ez nem módosítható, így ha ellenőrzéskor eltérést tapasztalunk a látható

és a rejtett adatok között, akkor az csak úgy lehetséges, hogy a dokumentumot utólag megváltoztatták. Ezekkel az eljárásokkal egyértelműen bizonyítható – és így meg is előzhető, hiszen értelmetlenné válik – az okmányok manipulálása.

A biztonsági nyomatásban a különleges rácsoszás a hamisítás elleni védelem erősítésén túl esztétikai funkciót is betölt. A Jura-szoftverek lehetőséget adnak teljesen egyedi rácsok tervezésére és kivitelezésére, a megrendelők igényei és a dizájnerek művészi elképzelései szerint. Direkt színek használatával kombinálva ezek kiváló minőségű alternatív megoldást jelentenek a hagyományos nyomdatechnikával szemben, ebből adódik a védelmi értékük is. Mivel előállításuk eltér a hamisításkor felhasznált reprodukciós eljárásoktól (fénymásolás, szkennelés, négy színnyomás stb.), könnyen, egy nagyító segítségével megállapítható, hogy egy adott nyomat valódi-e vagy sem. Ha pl. torzult struktúrákat, hiányzó részleteket, megváltozott színeket, illetve hagyományos nyomdai rácsszerkezetet fedezünk fel egy értékpapíron, bankjegyen, azonnal gyanakodjunk az eredetiséget illetően.

Az ilyen, jól működő biztonsági grafikai elemek létrehozásához elengedhetetlen a szokásosnál jóval nagyobb felbontás használata, a teljes

nyomdai előkészítés során, a szoftveres tervezéstől a lemezkészítésig. Ennek megfelelően a szoftvereink pontossága is nagyobb, mint a kereskedelmi forgalomban kapható vagy a biztonsági tervezésben használt más eszközöké. Mindezt 64-bites környezet támogatja, mely lehetővé teszi a nagy adatmennyiségek kezelését memóriakorlátok nélkül és a gyors, többprocesszoros adatfeldolgozást. Így a teljes nyomólemezmetben leléptetett értékpapírok nagyfelbontású adatainak előállítására sem okoz problémát.

A Jura-szoftverekkel készített grafikus tervek felhasználhatók olyan csúcstechnológiás biztonsági nyomdai berendezések bemeneti adataiként, mint a legjobb nagyfelbontású lemezvilágítók (CtP) és a metszetmélynymó lemezeket közvetlen lézeres technikával előállító (DLE, direct laser engraving) gép.

A Corvina szoftvercsalád a biztonsági nyomdai előkészítés teljes folyamatát lefedi, az előzetes tervek készítésétől egészen a nyomdakész metszetmélynymó- és ofsetlemezek nyomtatás előtti minőség-ellenőrzéséig. Gyakorlatilag minden egyes pont, pixel szabadon és precízen megtervezhető ezzel a rendszerrel, így a dizájnerek kifejező, művészi és egyúttal biztonságos bankjegy- és értékpapírterveket alkothatnak.

Cégünk fő tevékenysége a nyomdaiparban keletkező papírhulladékok begyűjtése, kezelése, szállítása.

A feleslegessé vált papír gyűjtéséhez, tárolásához a leghatékonyabb eszközöket kínáljuk.

A szükséges eszközöket teljes körű és térítésmentes együttműködés mellett kínáljuk, valamint vállaljuk nyomdatechnikai berendezések telepítését, szervizelését, finanszírozásának átvállalását is hosszú távú szerződés keretében.

Garantáljuk a rugalmas átvételi árakat árkövetéssel, a gyors és pontos fizetést, illetve szállítást.

TELEPHELVEINK:

MAGLÓD: Wodiáner Ipari Park 2. • +36 (30) 695-5368

INOTA: Várpalota, 0198/9 hrsz. • +36 (30) 526-5605

LŐRINCI: 1488/4 hrsz. • +36 (30) 337-5639

Fax: +36 (29) 328-469 • E-mail: info@schozon.hu • www.papirhulladek.hu

SCHÖZÖ recycle

Biztonság, mint látványelem?

A HOLOGRAMOS BIZTONSÁGI MATRICA RENESZÁNSZA

Gál József Gábor

A hamisítás elleni küzdelem és a brand védelem korunk egyik legfontosabb problémája. A hamisítók egyre kifinomultabb módszereket alkalmaznak és a webshopok és a disztribútorok széles körű elterjedésével lényegesen nehezebb a termék valódiságáról meggyőződni a vásárlás előtt.

Méhsejtes leválás

A biztonsági matricák abban segítenek a vásárlónak, hogy személyesen meggyőződhessen róla, a termék, amit megvett, sértetlen/bontatlan, és a csomagolás valóban annak a gyártónak az ellenőrzött, megbízható minőségű termékét tartalmazza, akinek a termékéért fizetett. Típusában többféle biztonsági matrica létezik: *destruktív*, *voidos* és *hologramos*. A *destruktív* matrica apró darabokra szakad, ha valaki megpróbálja eltávolítani, és teljesen megsemmisül. A *voidos* matrica eltávolításakor egy jól látható feliratot vagy nega-

tív vagy pozitív nyomatként. Elnevezését onnan kapta, hogy ez az alapfelirat a gyártóknál a VOID szokott lenni. A *hologramos* matrica amellett, hogy sokkal esztétikusabb a másik két matricafajtánál, még több funkciót el tud látni, leválása lehet méhsejtes, voidos vagy teljes is. A Hologram Hungary mindháromat felhasználja, hogy vevői legszélesebb körű igényeit ki tudja elégíteni. Egyedi fejlesztésű LaserLights matricánk már 15 éve áll kis példányszámot igénylő ügyfeleink rendelkezésére.

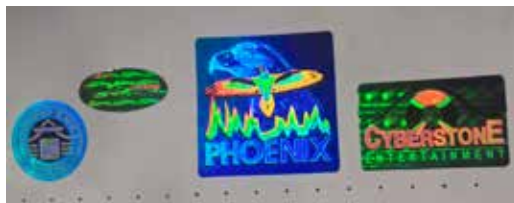
Milyen feltételeknek is kell egy biztonsági matricának megfelelnie? Nézzük szépen sorjában!

1. ÖN-TAPAD?

Nagyon fontos, hogy egy öntapadós matrica meg tudjon tapadni azon a felületen, amire ragasztani kívánják. A Hologram Hungary Kft. rendelkezik olyan matricával is, ami ragad papírra, üvegre, fára, fémre, sőt a hagyományos műanyagokon túl olyan műanyag felületre is, amire más ragasztók nem.

2. BIZTONSÁGI LEVÁLÁS

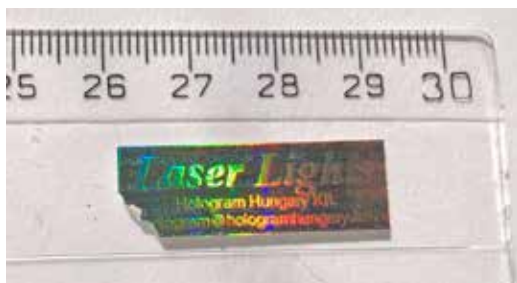
Fontos, ha már felragasztottuk a matricát, ne lehessen azt áthelyezni máshova (pl. a hamisított termékre), így a fentebb említett háromfajta matricaleválási formátumnak kell érvényesülnie. Különlegesség, hogy immáron lehetséges egyedi leválás is a voidos és a hologram matrica esetén, ha esetleg például az ügyfél a saját cégnevét szeretné a matrica leválásakor látni vagy láttatni.

Esztétikum találkozása a biztonsággal

3. ÁR/ÉRTÉK

A biztonsági matrica legsarkalatosabb tulajdonsága egy ügyfél számára az ára. Egy biztonsági matrica nem papírból készül, és speciális ragasztót tartalmaz, így sosem lesz versenyképes egy papírmatricával, ha kizárólag az árat vesszük figyelembe. Számunkra sokkal fontosabb mutató az ár/érték arány, hiszen abban az esetben, ha egy olcsó matrica nem teljesíti az elvárt igényeket, pénzkidobás volt a megvásárlása, ugyanakkor egy túlságosan drága matrica feleslegesen megdrágítaná a terméket, ami a versenyképességét rontaná.

Laser Lights destruktív matrica

A Hologram Hungary ezeket a kívánalmakat szem előtt tartva határozta meg az árait, így Ön egy olyan matricát kap, ami beváltja a hozzá fűzött reményeket, de mégsem irreálisan drága. Fontos, hogy a biztonsági matrica elsősorban abból a célból van a terméken, hogy megakadályozza a hamisítást és/vagy a lopást.

4. AMORTIZÁCIÓ

A biztonsági matricáknak kellő ideig kell a terméken fentmaradniuk, hogy a funkciójuknak megfeleljenek. Extrém esetben akár tíz évig is szükséges lehet, hogy a helyükön maradjanak. A legtöbb biztonsági matrica erre nem alkalmas, azonban a Hologram Hungary Kft. kifejlesztett egy speciális matricatípust, amely képes a külső behatásoknak akár tíz évig ellenállni, még kültéri elhelyezés esetén is.

5. LEMÁSOLHATATLANSÁG

Ha már rendelkezünk egy egyedi biztonsági matricával, ami megfelelően ragad, nem távolítható el nyom nélkül és kedvező árú, fontos az is,

Void leválás

hogy más ehhez a matricához ne juthasson hozzá. A hologramgyártók garanciát vállalnak arra, hogy más számára nem gyártják le a terméket, a hologramtechnológia pedig nem másolható hagyományos nyomdai módszerekkel, mert speciális gépet és eljárást igényel, így ellentétben más biztonsági technológiákkal, sokkal nagyobb kihívást jelent a hamisítók számára.

BIZTONSÁGI ELEMELK

A hologram matrica igazi varázsa a különleges biztonsági elemekben rejlik. Egy hologramban több biztonsági elemet lehet összezsúfolni, mint amennyi a papírpénzek nyomtatott részén van. Vannak köztük látványosak, mint a váltókép vagy az előtér/háttér, amik hagyományosan a hologramhoz társított elemek, illetve vannak

biztonságot szolgálóak, mint pl. a mikro-, sőt nanoírás vagy a rejtett kép. Az összes biztonsági elem felsorolására és ismertetésére ez az egész kiadvány sem lenne elég, ugyanakkor szívesen adunk részletes tájékoztatást róluk konkrét érdeklődés esetén. Összegezve úgy tudnám elmondani, hogy szinte bármilyen elképzelést bele lehet integrálni a hologrammatricába és a legtöbb ilyen megoldás nem drágítja meg a terméket sem.

ADATHORDOZÁS

A biztonsági matricákat el lehet látni sorszámmal, vonalkóddal, sőt néhány éve már QR-kód-

dal is. Sajnos ez sokszor az esztétikum rovására megy, ráadásul a rendelkezésre álló hely is korlátozott. Azonban a hologram matrica esetében lehetőség van olyan megoldásokra is, amik nem rotnak az összképen, pl. a lézersorszámozás vagy akár a csak UV-fényben olvasható sorszám is.

A lehetőségek száma végtelen, a matricák biztonsági elemeinek kombinálási módjai határtalanok, így bárki számára teljesen egyedi, megismételhetetlen matricát tudunk létrehozni. Ez nem csak megfelel a biztonsági igényeknek, de látványos, megbízható és kiváló ár/érték aránnyal rendelkezik. Legyen Ön Magyarország legjobb biztonsági matricája!

Optikai jeles prégfólia

Egyedi Laser Lights matricák

Egyedi hologram prégfólia, már 200 m²-től!

Valódi hologram matrica már 10 - 20 ezer darabtól!

Egyedi leválású biztonsági matricák!

Speciális biztonsági matricák mérőszervek lezárására!

Mindenek tudjuk nyújtani. Önnek!

Hologram Hungary Kft.
hologram@hologramhungary.hu
 06 20 971 2131
 06 1 920 3167
 1148 Budapest, Bolgárkerék u. 6.

SPM – Security Paper Mill

A Cseh Köztársaság félévszázados gyakorlattal rendelkező papírgyára kimondottan biztonsági papírok gyártására specializálódott. Világszerte harminc ország száz ügyfelét szolgálják ki termékeikkel, amit pénzjegyhez, útlevélhez, biztonsági papírokhoz, CBS1 papír csekkhez, biztonsági öntapadó, biztonsági thermo papír és CB/CF felületkezeléssel ellátott biztonsági nyomtatványokhoz használnak fel.

Az SPM gyártási kapacitása 3000 tonna évente, és 60–300 g/m²-tömeg tartományban gyártanak papírt, valamint kartont, 144 cm gépszélességgel. A legkisebb rendelhető mennyiség 500 kg, amit négyhetes átfutási idő alatt képesek legyártani.

Az SPM – Security Paper Mill által használt biztonsági elemek:

- ♦ vízjel,
- ♦ biztonsági szálak,
- ♦ vegyvédelem,
- ♦ azonnali kémiai reakció,
- ♦ Planchettes–apró, színes, fluoreszkáló zárványok,
- ♦ lézertollal történő azonosítás,
- ♦ mikro hologram.

A Security Paper Mill papírgyárban a vízjeles papír gyártásához minden házon belül állítanak elő, s ezzel a legmagasabb szintű biztonságot garantálják.

Háromféle vízjellel ellátott papírt lehet rendelni az SPM-től:

- ♦ negatív – a vízjel világosabb, mint a papír,
- ♦ pozitív – a vízjel sötétebb, mint a papír,
- ♦ negatív és pozitív kombinációja.

A biztonsági szálak a papír struktúra részét képezik, és a következőket alkalmazza a papírgyár:

- ♦ természetes fénynél látható,
- ♦ UV-fény alatt fluoreszkálnak,
- ♦ különböző hullámhosszú UV-fény alatt más színben látható,
- ♦ természetes és UV-fénynél is látható.

Az SPM-nél készülő papírokban *elhelyezhetnek olyan elemeket, melyek érzékenyen reagálnak vegyi anyagokra, és ezt a hamisítás elleni védelemmel ellátott dokumentumoknál használják, ilyen például, ha a papír elszíneződik.* Azonnali kémiai reakciót váltanak ki savak, lúgok, szerves oldószerek vagy optikai fehérítők hatására.

A Security Paper Mill a következő tanúsításokkal rendelkezik:

- ♦ ISO 9001:2008
– *Quality Management System Organization,*
- ♦ ISO 27001:2006
– *Information Security Management System,*
- ♦ ISO 14001:2005
– *Environmental Management System,*
- ♦ FSC Mix
– *FSC Chain of Custody,*

és mindezek mellett nemzetközileg akkreditált laborral rendelkezik, ahol fizikai, mechanikai optikai és kémiai tesztek végeznek el.

A Security Paper Mill magyarországi képviselője az Europapier Budapest Kft., kapcsolattartó:

Veress Andrea Purchaser
Europapier Budapest Kft.

Hamisítás ellen

A hamis és illegális utángyártott nyomtató kellékanyagok forgalmazása továbbra is nagy problémát jelent. A Kellékanyag Szövetség becsülése szerint a hamis termékek világszerte évente mintegy 3,5 milliárd dollár kiesést jelentenek az ipar számára. A vásárlók védelme érdekében, a hamisított termékek veszélye miatt, a Xerox számos razzitát és rajtaütésszerű termék-ellenőrzést tartott, a védjegy-kötelezettségi intézkedések vizsgálatával együtt.

A hamis termékek terjesztésének visszaszorítása érdekében a Xerox szigorúan ellenőrzi az eredeti kellékanyagokra vonatkozó megrendeléseket és azok elosztását, továbbá együttműködik a kormányzati hatóságokkal is. A cég legfrissebb hamisításellenes erőfeszítéseinek eredményei:

- ◆ Több ezer hamis Xerox-kazetta előállítására alkalmas alapanyag elkobzása egy marokkói importőr/forgalmazó gyárából. Az utcai áron 2,5 millió dollárra becsült alapanyag lefoglalása után a gyár tulajdonosa most börtönben vár a bírósági ítéletre.
- ◆ 25 000 dollár értékű hamis Xerox-tonerek százainak lefoglalása több ezer kazetta és doboz társaságában egy mumbai-i másoló/nyomtató kereskedő készletéből. A kereskedő elleni vádemelés jelenleg folyamatban van.
- ◆ Két razzia a törökországi Antalaya régióban. A hatóságokkal karöltve kivitelezett akció során 1,2 millió dollár értékű hamis Xerox és más gyártótól származó hamisított terméket foglaltak le, az ezek előállításához szükséges nyomólemezekkel, matricákkal és csomagolóanyagokkal együtt. Leállítottak egyúttal egy olyan üzemet is, amelyben hamis és eredeti Xerox-tonerek keverése folyt, és ahonnan az árut később Dél-Törökország piacain értékesítették.

A hamisítási törekvések megghiúsításán túl a Xerox felkutatja azon forgalmazóit is, akik ille-

gális utángyártott kazetták kereskedésével foglalkoznak (olyan termékekkel, amelyek az eredeti gyártó jelzésével ellátva kerülnek forgalomba), és rákényszeríti őket a törvénytelen tevékenység felfüggesztésére. A szellemi tulajdonjog védelmén keresztül a Xerox harcol a termékek rossz színben való feltüntetése, illetve a végfelhasználók megtévesztése ellen is. A vállalat ezen területen elért legfrissebb eredményei:

- ◆ a Xerox-védjegyhez kapcsolódó jogok érvényesítése Romániában és egyéb fejlődő országokban, elérve azt, hogy a viszonteladók eltávolítsák kínálatukból a jogsértő termékeket, teret adva ezzel az eredeti Xerox-árak számára.

„A hamis kazetták között közismerten nagy gyakorisággal lehet találni rossz minőségűeket, amelyek miközben gyenge nyomtatminőséget eredményeznek, akár súlyosan is károsíthatják a nyomtatók létfontosságú alkatrészeit. A terület várhatóan a jövőben is nagyon aktív és agresszív marad, mi azonban azon dolgozunk, hogy megvédjük ügyfeleinket és megállítsuk a hamis és illegális árucikkek terjedését” – hangsúlyozta Kevin Weaver, a Xerox Supplies Business Group márkavédelemmel foglalkozó alelnöke.

A Xerox szerte a világon ellenőrzi az elosztóhelyeken található készleteket, hogy igazolja a termékek eredetiségét, és hogy felszámolja a hamis cikkek forgalmazását. A vásárlók bármikor meggyőződhetnek termékeik valódiságáról az alábbi módszerek segítségével:

- ◆ leolvassa az áru biztonsági/hitelesítési címkéjéről a sorozatszámot, azt begépelve a Genuine Xerox Rewards Program internetes oldalán, azonnali igazolás nyerhető az eredetiséggel kapcsolatban,
- ◆ mindig célszerű hiteles Xerox-termékeket vásárolni közvetlenül a hivatalos viszonteladóktól,
- ◆ ha egy Xerox-termék gyanús, ajánlott felvenni a kapcsolatot a Xerox Brand Protection Group képviselőivel.

Color Management a zsebben

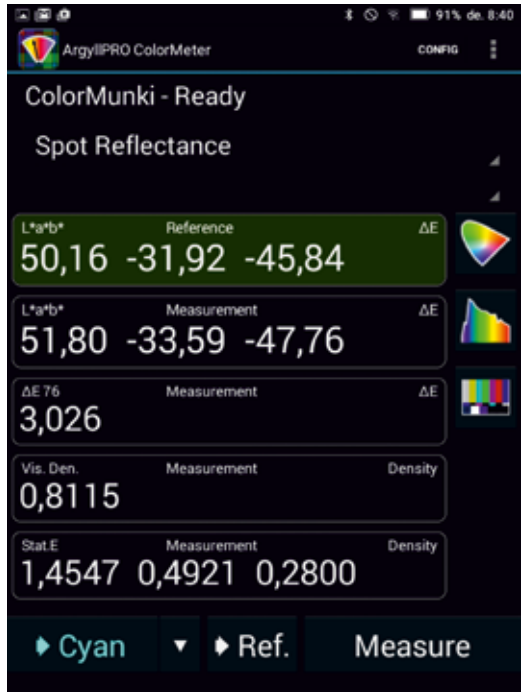
Békésy Pál
mondAt Kft.

Amikor valaki színmerést szeretne végezni a nyomógépnél, egy kisebb téglá nagyságú műszert vagy egy laptopot és egy kijelző nélküli spektrofotométert kénytelen cipelni magával. Ez nehézkes, s csak előre tervezett alkalommal viszi magával az ember. Olyan megoldás még eddig nem született, amit bármikor akár zsebre is vághat bárki, és mindig magánál tarthatja. Pedig milyen szép is lenne színmérésre állandóan felkészülve járni az üzemet!

A spektrofotométerek alapjában véve elég nagy mérőeszközök, de az utóbbi időben megjelent az X-Rite cég *ColorMunki* műszere, aminek mérete és megjelenése körülbelül egy nagyobb mérőszalagával egyezik meg, s könnyű, akár magammal is hurcolhatnám, ha lenne kijelző hozzá. A tervezés során az X-Rite a fényképezéket és a stúdiókat célozta meg. Minden olyan funkcióval rendelkezik, melyre egy DTP-s szakembernek szüksége van. Lehet vele monitort kalibrálni, laptopét is, színprofilt készíteni CMYK vagy RGB színtérben működő asztali nyomtatókhoz, természetesen reflexiós minták mérésére is alkalmas, ahogy azt az 1. ábrán láthatjuk. Az egyes színezeteknek minden esetben nevet is ad a program, így segít azok meghatározásában a hétköznapi beszédben. Az egyes minták mérési

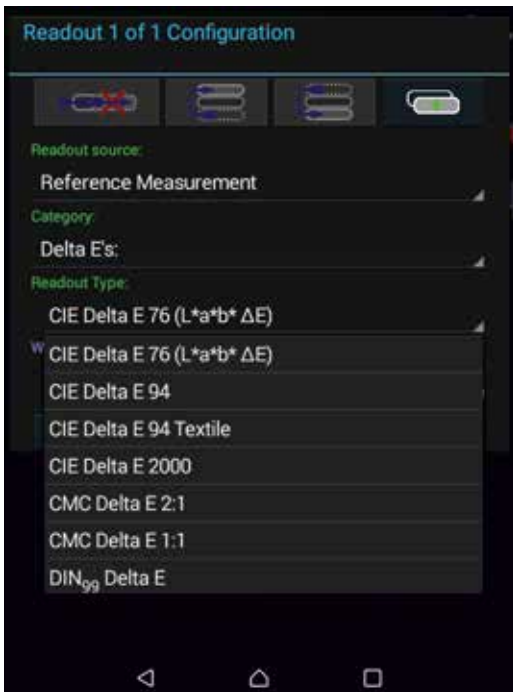
1. ábra. A ColorMunki Photo Color Picker ablaka

2. ábra. Az ArgyllPro nyomdai mérésekre kialakított képernyője

eredményét megjeleníti $L^*a^*b^*$, RGB és HTML értékekkel, így a weblapok készítésénél is hasznos információt kapunk. A nyomdákban azonban többnyire másként használják a spektrofotométert, mint a stúdiókban, s a mérési eredmények megjelenítéséhez szükség van egy laptopra, ami körülményessé teszi a használatát.

Van azonban egy olyan kijelző, amit az ember mindig magánál tart, meg nem válna tőle soha egy percre sem. Ott van állandóan a zsebünkben, s mi más lenne ez, mint a mobiltelefon. Ha a telefonhoz vagy egy kisebb tablethez csatlakoztatható lenne a ColorMunki, akkor tényleg kényelmes megoldás születne. Egy rendszer, ami elfér a zsebben. És van, akinek ez eszébe is jutott. Mobil eszközökre elkészítette egy fejlesztő az

3. ábra. Színíngerkülönbségek

ArgyllPro programot, mely androidos platformon működik, iOS rendszerre egyelőre nem érhető el, mivel az Apple nem támogatja az USB-portot, ezért a műszerek csatlakoztatása nem megoldott az Apple mobil eszközein.

Én egy 7"-os tableten próbáltam ki, de akár egy 4"-os kijelzőjű androidos telefon is elegendő a használatához. A program a Google Play webáruházban megvásárolható, nagyon kedvező áron, és rendkívül gyorsan telepíthető. Azonban ahhoz, hogy a mérőműszert csatlakoztathassuk, egy USB OTG-kábelt (On The Go) kell beszerezni, ami bármelyik műszaki szaküzletben kapható. A ColorMunki műszer ezzel az OTG-átalakítóval csatlakoztatva azonnal használatra készen áll. A 2. ábrán működés közben látható a program képernyője.

Nagyon sok funkciója van, alig hittem a szememnek. A Config menüben előre meghatározott mérési készletek közül választhatunk, de az egyes sorok a képernyőről kihúzással eltüntethetők és sorrendjük is felcserélhető, ahogy azt az androidos programokban megszokhattuk. Természetesen fekvő és álló módban is képes működni. Az üzemi gyakorlatban a legtöbbször az összehasonlító mérésre van szükség, amikor

4. ábra. Külső fényforrás mérése az ArgyllPro programban

színkülönbségre vagyunk kíváncsiak. A 2. ábrán látható, hogy az $L^*a^*b^*$ értékek mellett az Argyll Pro kijelzi rögtön a denzitást, vizuális denzitást is. A 3. ábra mutatja, hogy a színíngerkülönbségek megjelenítése szabadon beállítható, a mért színíngerek reflektancia görbéi vizuálisan is összehasonlíthatók, egyetlen gombnyomásra megjelenítve azokat.

A napi rutin részét képezi a géptermi megvilágítás ellenőrzése. Mivel a ColorMunki alkalmas külső fényforrások színhőmérsékletének mérésére, ezt az ArgyllPro is támogatja. Kijelzi a színhőmérsékletet, a színviasszaadási indexet, képes megjeleníteni a fényforrás helyét a CIE kromacitás diagramban, valamint villanófényt is tud mérni. A 4. ábrán a külső fényforrás mérése közben megjelenő képernyőkép látható. A program alkotója gondolt a fényképezőkre is, s a megvilágításnak megfelelő zársebességet és fényrekesz értékét is leolvashatjuk mobil eszközünkről.

5. ábra. ColorMunki működés közben

A ColorMunki spektrofotométer nagyságát könnyű felbecsülni az 5. ábráról, ahol egy 7"-os tablet mellett látható.

A ColorMunki spektrofotométer kedvező áron beszerezhető, s funkciói jól használhatók a ki-

adókban, stúdiókban, digitális nyomdáknak, beszerzése ajánlott kisebb nyomdák előkészítő részlegéhez is. Az ArgyllPro szoftverrel kiegészítve viszont már minden nyomdának remek választás második vagy kiegészítő mérőműszerként, az üzemi bejárás és értekezletek rendszeres szereplőjeként hamar megszereshető. Bár a mérőfej pozícionálása kicsit nehézkes, mert könnyen elmozdulhat, főleg mázolt papírokon, ezt is meg lehet gyorsan szokni, s utána már nem okoz gondot a használata.

Az ArgyllPro megvásárlása előtt javasolt a demo verzió letöltése, hogy ellenőrizhessük, mobil eszközünk együttműködik-e a mérőműszerrel majd. A szoftver számos spektrofotométert támogat, így az X-Rite cég iOne Pro2 mérőműszerét is.

A ColorMunki spektrofotométert az X-Rite cég, míg az ArgyllPro ColorMeter szoftvert Graeme Gill ausztrál színtudományi szakember bocsátotta rendelkezésemre a tesztelés idejére.

Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület küldöttközgyűlés

BUDAPEST, 2016. MÁJUS 4.

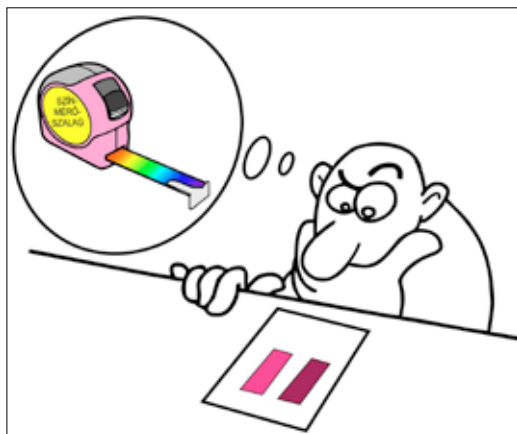
A Budapesti Gépészeti Szakképzési Centrum Szily Kálmán Műszaki Szakközépiskolájának Tótfalusi Tannyomdájában megrendezett közgyűlésen 25 küldött személyesen és 12 meghatalmazással együtt összesen 37 szavazati jogú résztvevőt regisztráltunk. Az elnöki megnyitót követően, az egyesületi hagyományoknak megfelelően, először az elmúlt közgyűlés óta elhunyt tagokra emlékeztek néma felállással a résztvevők. Az előző rendkívüli közgyűlés óta elhunyt tagok az elhalálozás időpontja alapján időrendi sorrendben: Papp Ferenc Papíripari szakosztály (67 éves) Fodor István Nyomdaipari szakosztály – Studio Flex Bt. pártoló tag ügyvezetője. Ezt követően döntött a közgyűlés a jegyzőkönyvvezetés módjáról, amely a szokásos módon történt: hangfelvétel készült a közgyűlésről és ez alapján készült el a kivonat, írott, hitelesített jegyzőkönyv. A hangfelvételt (digitális WMA/MP3 formátumban) az egyesület titkársága archiválja, és biztosítja a hozzáférés lehetőségét minden egyesületi tag számára. Az írott jegyzőkönyv bárki számára megtekinthető az egyesület honlapján: www.pnyme.hu/dokumentum.php

A szomszéd nyomata mindig zöldebb

Békésy Pál
mondAt Kft.

Amikor 1993-ban megalakult az ICC szervezet, az volt az elképzelés, hogy a korábbi zárt nyomdai rendszert egy nyitott váltja fel. Ez érthető volt, hiszen a személyi számítógépek megjelenése adta azt a kényszert, ami miatt a célszámítógépeket alkalmazó, csak az adott gépparkra érvényesíthető gyártási folyamatot nyitottá kellett tenni, lehetővé téve, hogy különböző platformokon és hardverekkel azonos formátumú eredetiek készülhessenek, melyeket bármilyen nyomda fogadni képes.

Eredetileg az volt az elképzelés, hogy minden nyomda saját színprofilokat készít, és ezeket adja át a kiadóknak. Ennek az lett volna a határozott előnye, hogy a nyomtatás a nyomógépek által produkálható legjobb eredményt mutatja és a proofhoz is rendkívül közeli színegyezőség érhető el. Nem vált be az elgondolás, mert a kiadók nem akartak egyéni színprofilokat használni, talán azért, mert ezzel pont a kiadványszerkesztői munka vált volna zárttá azáltal, hogy másik nyomdába átküldve egy egyedi színprofillal fel dolgozott dokumentumot, nem teljesen azt az eredményt kapták volna, amit elképzelték. Túlságosan kiszolgáltatottak lettek volna egy nyom-

da felé. Végül a szabvány színprofilok terjedtek el. Ezek több nyomda nyomtatási eredményeinek átlagát tükrözik, s ebből az is következik, hogy a szabvány profillal készített proofhoz mindig csak közelít a nyomtatás, de a legtöbb esetben teljes egyezőséget nem találunk. Ezzel tehát a nyomdák váltak nyitott rendszerré. Egy proofot a világ bármelyik részére el lehet küldeni, hogy teljesen jogosan azt várjuk: a nyomda annak megfelelő nyomtatást állít elő. Tényleg nyitott rendszer ma egy nyomda? Vizsgáljuk meg közelebbről a kérdést.

ISO 12647-2 SZABVÁNY

A nyomda ISO 12647-2 szabványhoz beállítása a következő műveleteket foglalja magában:

1. Nyomóelemek linearizálása.
2. Tesztnyomaton a festékréteg beállítása, hogy az alapszínek színingerkülönbsége a legközelebb legyen az ISO 12647-2 szabványban rögzítettekhez.
3. A tesztnyomat alapján a kitöltésarány-növekedések meghatározása. A kompenzációs értékek beállítása a CtP-részlegben.
4. Ellenőrző nyomatokon a kitöltési arányok finomhangolása.
5. Proofrendszer beállítása az ISO 12647-2 szabvány értékeihez, a különböző papírtípusoknak megfelelő proofolási munkafolyamatok létrehozása.

Az egyes lépések során a mérésekhez a nyomda spektrofotométert használ. Nincs arra előírás, hogy milyen műszert kell alkalmazni, valamint arra sem, hogy ennek a mérőműszernek milyen eltérése megengedett egy referencia spektrofotométertől. De azt sem határozták meg, hogy milyen referenciaműszert kell figyelembe venni. Sőt! Nincs arra sem előírás, hogy egy referenciaműszerhez viszonyítani kellene. Valamint arra sem, hogy milyen időközönként történjen egy szervizes ellenőrzés. Az X-Rite cég a Netprofiler-megoldással komoly lépést tett arra, hogy a prog-

ramban részt vevő műszerei között a színegyezés javítható legyen, amit a gyártási eltérések, előregedés stb. okoznak. Használatával a beszálítók és felhasználók mérési eredményei jelentősen közelítenek egymáshoz. Azonban nem minden műszerükre terjesztették ki ezt a szolgáltatást, s természetesen más gyártók műszereihez egyáltalán nem használható.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy különböző spektrofotométerek között, főleg különböző gyártók műszereinek mérési eredményei között, viszonylag nagy eltérés tapasztalható. Kinek van igazga? Melyik műszer mutatja a megfelelő értéket? Az előzőek alapján erre nem is olyan egyszerű válaszolni. Azonban, ha a nyomdát egy félig zárt rendszernek tekintjük, akkor nem is kell válaszolni rá. Miért? A nyomda az ISO 12647-2 szabványhoz beállítás során a műszerezettségének megfelelő módon beállítja az egyes részlegek paramétereit. A nyomtatás ennek a folyamatnak a kimenete. Mivel mind a nyomtatás paramétereit, mind a proof paramétereit ugyanazzal a műszerparkkal állítják be, a mérési eredmények oldaláról a nyomda zárt rendszernek tekinthető.

BEOFAGADÁS

Minden olyan alkalommal, amikor a nyomda mérőeszközeitől eltérő mérések alapján kerül valami a rendszerbe, már kicsit nyitottá válik a rendszer. Ezek az esetek a direkt színek festékeinek beérkezése vagy a más helyen készített proofok alkalmazása. Ilyen esetekben nagyon fontos, hogy minden esetben elvégezzük a befogadási procedúrát. Ez festékek esetében azt jelenti, hogy a festékkeverő által adott mintát megmérjük, minősítjük, hogy a mérőműszereink alapján megfelelőnek értékelhető-e az adott festék.

Másik eset a proof. Nagyon fontos, hogy valamilyen szabványos mérőábra legyen rajta, ilyen a MediaWedge tesztábra. Ezt lemérve megállapítható, hogy a rendszerünk által nyomtatott proofhoz viszonyítva milyen eltérésű az adott proof. Ha nem felel meg méréseink alapján az ISO 12647-2 szabványnak, a befogadást el kell

utasítani. Ha megfelel, akkor is ajánlott egy ellenőrző proof nyomtatása azért, hogy vizuálisan is meggyőződjünk arról, a nyomóképen hasonló eredmény érhető el. Sokszor előfordul, hogy a befogadott proofon kisebb színíngkülönbséget mérünk, mint a sajátunkon, mégis tudjuk, hogy a gépmestereknek problémát okozhat majd egy eltérő ellenőrző nyomat, így jó gyakorlat, ha minden esetben saját proofot is készítünk.

VITÁS KÉRDÉSEK

Mint látható, a nyomda csak félig nyitott rendszer, inkább zártnak tekinthető. Mind a mérések, mind az ellenőrzések egy adott műszeralományhoz köthetők. Vitás kérdésben sokszor külső szakember, egy szakértő segítségét veszik igénybe. De mit is mér valaki egy másik műszerrel? Egy zárt rendszer esetén semmit sem. Megállapítható, hogy a szakértő saját műszerével más eredményt kapott. Ez azonban nem jelenti feltétlenül azt, hogy az adott nyomda rossz nyomtatokat produkál. Ha a műszereink alapján a nyomtatás az ISO 12647-2 szabványnak megfelelő, ragaszkodni kell ahhoz, hogy a szakértő a mi nyomdánk műszereivel végezzen ellenőrző méréseket. Mindaddig, amíg nem rögzítik, hogy milyen referencia spektrofotométer méréseihez kell a saját méréseinket viszonyítani, milyen mérési feltételeket kell használni, milyen gyakran kell a műszert ellenőrizni stb., a külső műszerrel végzett ellenőrző mérés nem lehet bizonyító értékű, csak tájékoztató jellegű, ajánlás.

Ebből a megközelítésből a nyomdák csak félig nyitott rendszereknek tekinthetők, melynek vannak jó és rossz oldalai. Kérdés, hogy a szabályozásra szükség lenne-e, hogy a mért értékről mindig, objektíven megállapítható legyen, megfelelő vagy nem. Véleményem szerint nincs szükség ilyen szabályozásra, a spektrofotométerek időszakos ellenőrzésére azonban igen, valamint arra is, hogy egy nyomdában több mérőműszer használata esetén meggyőződjünk arról, hogy a mért értékek között nincs túl nagy eltérés.

A MAGYAR GRAFIKA ZÁRT FB COLOR CSOPORTJÁBAN VÁRJUK
A VISSZAJELZÉSEKET, VÉLEMÉNYEKET, GONDOLATOKAT A CIKKBEN FELVETETT
TÉMÁVAL KAPCSOLATBAN:

<https://www.facebook.com/groups/colormangement/>

A drupa 2016 irányjelző bójái

MEGGYŐZŐ IMPULZUSOK A VILÁG NYOMDAIPARÁNAK

Fordította: Keresztes Tamás

A drupa 2016, a világ legnagyobb és legfontosabb nyomdaipari és crossmédia megoldásokat felvonultató kiállításának hangulatát örömmel felidézni: a befektetési környezet rendkívül kedvező, és messze felülmúlt minden várakozást. A tizenegy napos vásár végén az 54 országból érkezett 1837 kiállító egybehangozva egyszerű üzletkötésekről, ígéretes kapcsolatokról és a globális nyomdaipar pozitív hangulatáról számolt be. Különösen jól sikerült a drupa újrapozicionálása és a növekedési potenciált jelentő témakörök, például a 3D-nyomtatás, a funkcionális nyomtatás vagy a csomagolás-nyomtatás bemutatása. Mindegy, hogy kiadvány-, kereskedelmi, csomagolóanyag- vagy ipari nyomtatásról van szó, a nyomtatási technológia az összes alkalmazási területre megfelelő megoldást nyújt, miközben új üzleti lehetőségeket és ötleteket teremt. A nyomdaipar folytonosan megújul és számos új lehetőséget kínál. És pontosan emiatt bizonyult nagyon meggyőzőnek a drupa 2016. „A 19 vásárcsarnokban azt az innovatív iparágat ismerhettük meg, amelyeknek sikerült kijutnia a sirlomvölgyből és kezébe vennie saját jövőjének irányítását” – mondotta Claus Bolza-Schünemann, a drupa bizottságának és a Koenig & Bauer AG igazgatótanácsának elnöke.

drupa 2016: a döntéshozók és a beruházások szakvására

188 országból mintegy 260 000 látogató és 74 országból kerekén 1900 újságíró utazott Düsseldorfba, hogy megismerkedjen a technológiai újdonságokkal, a fejlesztésekkel és az új üzleti területekkel. Kifejezetten magas a döntéshozatali helyzetben levő látogatók száma: a látogatók 75 százaléka végrehajtói vagy döntési helyzetben van, amikor cégének tőkeberuházásáról van szó. Sok látogatói visszajelzés is egyértelműsíti azt, hogy a drupa kifogástalan B2B-vásár és az üzleti döntéshozók platformja:

- ◆ a látogatók 54 százaléka tényleges beruházási szándékkal érkezett a drupa 2016-ra,
- ◆ 29 százalék megrendelést adott le a drupa alatt,
- ◆ 30 százalék úgy tervezi, hogy a drupát követően fog rendelést leadni,
- ◆ 60 százalék talált új beszállítót a drupán.

A látogatók számának alakulása (2012-ben 314 248 szakmai látogató kereste fel a drupát) az iparág konszolidációját tükrözi. Ennek értelmében még inkább kedvezőnek tekinthetjük a szakmai látogatók döntésképeségét, annál is inkább, mivel minden második látogató arra számít, hogy vállalata a következő tizenkét hónapban kiemelkedő gazdasági fejlődést tud felmutatni. „Kevés kivételtől eltekintve a látogatók nem nagy delegáció vagy céges kirándulás résztvevőiként érkeztek a drupára. Manapság inkább a felső vezetők utaznak Düsseldorfba – az idén például 188 országból” – kommentálja Werner Matthias Dornscheidt, a Messe Düsseldorf GmbH elnök-vezérigazgatója.

drupa 2016: a piacvezető világvásár

Hetvenhat százalék a a Németországon kívüli látogatók részaránya, ami 16 százalékkal több mint négy évvel ezelőtt. Különösen magas az ázsiai látogatók száma: a nemzetközi látogatók 17 százaléka érkezett erről a kontinensről (2012-

ben 13,6 százalékkal). Ezen belül ismét India foglalja el az első helyet öt százalékkal, majd Kína következik három százalékkal. Az európai országok között Olaszország, Franciaország, Hollandia és az Egyesült Királyság vezet. „Ezáltal tovább növekedett a drupa világméretű piaci jelentősége és nemzetközi tekintélye. A drupa vitathatatlanul vezető világvásár a teljes nyomdai és média iparági szaktársak között” – értékeli Werner Matthias Dornscheidt a drupa 2016 eredményeit.

A szakmai kísérő rendezvények pozitív megítélése

Nagy figyelem kísérte a drupa cube, a drupa innovation park, a 3D fab + print, a touchpoint packaging és a Printed Electronics and Solutions szakmai kísérő rendezvényeket. Minden második látogató részt vett a változatos különbeutatókon és előadásokon. Kiemelt érdeklődés kísérte a drupa cube eseményeit és a kongresszusait. Csaknem 3500 drupa-látogató érkezett be a drupa cube rendezvényeire a vásár 11 napja alatt. Nagy érdeklődés kísérte Frans Johansson (a Medici Group alapítója és elnök-vezérigazgatója), Silas Amos (a Silas Amos Ltd. Design Thought alapítója) és Shane Wall (Chief Technology Officer HP And Global Head of HP Labs) gondolatébresztő előadásait. Telt ház volt a Messe Düsseldorf és a W&V által közösen megrendezett, a reklámszakembereket és kreatív munkatársakat megszólító kreatív napokon is. Minden jegy elkel a vezető beosztású látogatók számára rendezett C-level Sessions ülésekre is. Igen pozitív visszhangra talált a drupa innovation park, amely a technológiai újdonságok mellett az innovatív

üzleti modelleket helyezte fókuszba. Bemutatták egyebek között a piacérett Augmented Reality megoldásokat, mind a helyszíni szolgáltatásokban mind a reklámokban, valamint sikeres példákkal szemléltették a többcsatornás marketingkampányokat. A tartalom alapú dip 2016 legfontosabb felismerése az, hogy a nyomtatás tartalmat és hozzáadott értéket is teremti!

drupacity: élmény mindenkinek

A drupa nem állt meg a vásár kapuinál. Düsseldorf a drupa jegyében sokkal több változatos programot nyújtott, mint csupán egy látványos szakmai kiállítást: akár a kiállításról, a 3D-eseményekről, a vitafórumokról vagy a gördülő laborról van szó, a drupa lehetőséget teremtett arra, hogy az érdeklődő látogatók ezrei testközelből és kézzel foghatóan részeseülhessenek a vásári élményekből a belvárosban. A drupa látogatóinak és kiállítóinak a drupacity igazi többletet jelentett, hiszen ebben a formában egyedülálló volt. „Az az elképzelésünk, hogy a drupa témáit behozzuk a városba és a technikát közérthetővé és megtapasztalhatóvá tegyük, tökéletesen bevált. Düsseldorf lakosai és látogatói a számos akción keresztül már a belvárosban is megismerkedhettek a vásár témaköreivel. A drupacity mindannyiunk számára élmény volt” – mondta lelkesen Boris Neisser, a drupacity programot szervező Wirtschaftsvereinigung Destination Düsseldorf igazgatója. „A Düsseldorfban szívesen fogadott résztvevők pozitív benyomásokkal térnek vissza hazájukba. Sokat számít városunknak ez az élő városmarketing.”

Ahogy már a drupa félidejénél nyilvánosságra hoztuk, a drupát továbbra is négyévenként rendezik meg, a következő drupa 2020. június 23. és július 3. között várja az érdeklődőket.

InPEQ Forum 2016 – Düsseldorf

Novotny Erzsébet

A kelet- és közép-európai nyomdászok, valamint beszállító partnereik 11. nemzetközi találkozására, a drupa 2016 egyik színes kísérő rendezvényeként, 2016. június 7-én került sor Düsseldorfban, a házigazda és fő szponzor manroland web systems GmbH 14. csarnokban felépített standján. Az eseményen 12 országból 58 tag vett részt, köztük hárman Magyarországról.

A rendezvény Rossitza Velkova InPEQ-koordinátor köszöntőjével vette kezdetét, majd Josef Aumiller és Alwin Stadler – mindketten a manroland web systems GmbH kereskedelmi alelnökei – bemutatták a manroland digitális nyomtatás területén végzett legújabb fejlesztéseit és az úttörő-

nek tekinthető digitális workflow-megoldásukat. A résztvevők a lapgyártást gyorsító elektronikus Inline Finishig Module Foldline berendezés működését élőben megfigyelve szembesülhettek a legújabb kikészítési lehetőségek előnyeivel. A bemutató sikere is azt bizonyította, hogy milyen jó ötlet a drupán helyt adni az ilyen típusú programoknak.

Az előadás utáni beszélgetésen az InPEQ Forum 2016 résztvevőinek alkalmuk volt arra, hogy értékes és hasznos kapcsolatokat építhessenek ki egymással, illetve akár a már megszerzett ismereteiket, tapasztalataikat is megoszthassák.

Az InPEQ Forum résztvevőinek egy csoportja Wassenbergben a Kraft-Schlötels nyomdában megtekinthette a manroland web system GmbH zászlóshajójának nevezett 160 oldal nyomtatására alkalmas LITHOMAN High Volume tekercsnyomó gépet és kiszolgáló egységeit. Az üzemlátogatás bevezetőjeként dr. Ralf Dittmann, a WKS Druckholding GmbH ügyvezető igazgatója előadást tartott a nyomtatott termékek piacán jelentkező trendekről, elemezte az európai reklámyomtatvány-piacot, valamint az új üzleti modelleket. Bemutatta vállalatcsoportjukat, kitérve arra, milyen előnnyel jár a célzott profiltisztítás egy holding egységei között. Ezt követően lehetőség nyílt a vállalat teljes terme-

Az InPEQ Forum résztvevői csoportja (© InPEQ Forum)

Josef Aumiller és Alwin Stadler manroland-fejlesztések bemutatóján (© InPEQ Forum)

lőterületének, raktárainak megtekintésére. A nyomógépeket elsősorban reklámújságok nyomtatására használják, a munkafolyamat szinte teljesen automatizált, még az elkészült termékeket is az autógyártásban alkalmazotthoz hasonló robotkarok helyezik raklapra. A vendégek nemcsak a nyomda automatizált gépparkját, hanem a hatékonyság javítását szolgáló megoldások tárházát is érdekesnek találták.

Az InPEQ Forum programja végül egy jó hangulatú vacsorával zárult, ahol közreadták a Fórum

A látogatók a Kraft-Schlötels nyomdában (© InPEQ Forum)

Az InPEQ – International Forum on Print Efficiency and Quality – a Balkan Print Forum utódaként a 7. Balkan Print Forum rendezvényen alakult meg 2012 októberében. Már korábban, 2010-ben, a Budapesten tartott 5. Forumon kiterjesztették a társaság hatókörét a nyomdaipari oktatásra és szakképzésre is, annak érdekében, hogy a szervezet országaiban tapasztalható képzési hiányosságokat új lehetőségek felkutatásával, együttműködéssel teljesebbé tegyék.

Az InPEQ jelenleg a nyomdaipari beszállítók, az egyetemi oktatók és hallgatók szervezete, azzal a céllal tevékenykedik, hogy a nyomtatás hatékony, minőségi szolgáltatássá és egyben sikeres üzletté is válhasson a régió számára.

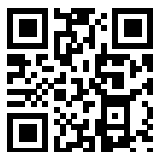
vezetésének döntését is: a következő találkozót 2017 májusában Magyarországon rendezik. A helyi szervezőmunkát a PNYME végzi majd.

További információért kérjük, látogasson el a www.inpeq.org oldalra.

Szubjektíven a drupáról

Az információözön idén is lehangoló volt. Bármennyi időt is töltött az ember a vásárban, mindig talált újabb és újabb „gyöngyszemeket”, és nem távozhatott azzal az elégedett tudattal, hogy mindent látott. A 2016-os drupa egyértelműen az üzlet, a show-k, a robotok, a nanotechnológia, az inline rendszerek, a web-to alkalmazások és a vitatott 3D nyomtatás jegyében telt. A legtöbben határozott céllal és megtervezett látogatási időpontokkal érkeztek. A PNYME szervezésében több mint 300 fő utazott a kiállításra, és igyekezett minden időt hatékonyan a drupán látható újdonságokra fordítani, majd a hollandiai Lommerbergen Parkban megszálló vendégek esténként a Canon és a PNYME jóvoltából működő magyar klubban néhány pohár sör mellett megvitathatták a látottakat. A teljesség igénye nélkül néhány vélemény és információ a 2016-os drupáról.

Lommerbergen Park néhány képen: <https://goo.gl/ducNl4>

PNYME–Varga Flexo Kft.: <https://goo.gl/Yiv3s7>

Drupa 10-es csarnok A01: <https://goo.gl/Yiv3s7>

AGFA GRAPHICS

Az akcicens és magazinnyomatási szegmensben az Agfa minden részterületen újdonságokkal jelent meg a kiállításon.

A lemezek területén természetesen továbbra is piacvezető a Thermofuse elven működő vegyszermentes :Azura TS és :Amigo TS nyomólemezek, amelyek stabilitást, gazdaságos fenntartást és könnyű karbantarthatóságot nyújtanak a felhasználónak, a környezetvédelmi érvek mellett. Újdonság a nagyobb üzemeknek szánt, gazdaságos :Azura CX kimosóegység.

A vegyszeres termál CTP-lemezek területén az :Elite Eco lemezt mutatták be, mely példányszámbírása akár 40–50%-kal magasabb lehet, mint a standard :Elite Pro lemez, mindez hosszabb hívóélettartammal és jobb felbontással párosul.

A levilágítógépek területén az :Avalon N8 sorozat legújabb, leggyorsabb tagja is látható volt. Az Agfa CtP-rendszerei B3-tól a teljes VLF méretig terjednek, és igény szerinti opciókkal szerelhetők fel. A munkafolyamat-szoftverek területén a teljes :Apogee Suite 10-es verziója jelent meg, amely a továbbfejlesztett feldolgozómodulok és felhasználói funkciók mellett több fontos újítással jelentkezik.

További újdonság az :Apogee Prepress nyomdai előkészítő rendszerhez közvetlenül csatlakozó :StoreFront alkalmazás. Ez lényegében egy olyan webáruház, amelyből a megrendelt termékek automatikusan kerülnek át a nyomda lemezvilágításért felelős szerverére. Ezek után már csak a lemezvilágítása és a nyomtatás van hátra, a körülményes FTP-s adatátvitelt és egy sor egyéb adminisztratív teendőt átvesz a :Store Front szerver.

Az :Arkitek Eversify, amely alapvetően a nappalpartalmak táblagépeken és okostelefonokon való megjelenítését valósítja meg, automatikusan képes átvenni a szerkesztőségi rendszerektől és az Indesignből a tartalmakat, képeket és szövegeket. Ezeket aztán a tabletmegjelenésre kialakított stílusok felhasználásával állítja össze az Eversify a letöltött app (alkalmazás) számára a komplett táblagépes újságdallá. Ez a megközelítés jóval túlmutat a nyomtatásra szánt PDF-oldalak publikálásán, mert az élő linkek, beágyazott galériák és videók, valamint a specifikusan mobil eszközre kifejlesztett navigációs eszközök (menük) összehasonlíthatatlanul jobb olvasási élményt nyújtanak. Ezért az Eversify rendkívül jó esélyek-

kel indul a magazintartalmak nívós és élvezhető megjelenítésére is a táblagépeken.

A nagyformátumú nyomtatást az ipari teljesítményű :Jeti és :Anapurna gépcsalád tagjai képviselték. A :Jeti termékcsaládból két különböző kiépítésű, üzemi körülmények között továbbfejleszhető berendezés volt látható, a Jeti Tauro H2500 és a Jeti Mira MG2732 HS, amelyek UV tintasugaras nyomtató gépek. A :Jeti Tauro H2500 hibrid gép 6 színnel, fehérrel és lakkozó funkcióval dolgozik tábla- és tekercsnyomtató modullal (FTR) felszerelve, míg a :Jeti Mira MG2732HS táblanyomtató hasonló szín- és műszaki megoldással, roll-to-roll opcióval működik.

Az :Anapurna nyomtatócsaládból a kiállításon a 320 cm széles, hibrid (tábla- és tekercsnyomtatásra is alkalmas) :Anapurna H3200i LED nyomtató szerepelt. Ez a berendezés a minőségi tónusvisszaadás (6 szín), valamint fehér színnyomtatása miatt rendkívül sokoldalú a reklámeszközök kivitelezésében. A fehér kerülhet a nyomtatás alá, illetve fölé, így reklámtáblák, hátulról megvilágított termékek készíthetők vele. Természetesen a fehér direkt színiként is alkalmazható atraktív hatások elérésére.

Szintén a magas minőségi elvárásoknak felel meg az :Anapurna RTR 5000i tekercsnyomó gép 6 szín + fehér nyomtatással és fejlett kialakításával – tudtuk meg Bánfalvi Istvántól, az Agfa Graphics NV magyarországi képviselőjétől.

BOBST

Azok az ágazatok, amelyeket manapság kiszolgálunk, olyan innovációt, szolgáltatásokat és ügyfélkapcsolatot keresnek, amellyel drasztikusan növelhetik a termelékenységüket. Ezenkívül a teljes csomagolóipari beszállítói lánc digitalizálása egyengeti a jövő útját. Az idei drupa ismét nagyszerű platformnak bizonyult, ahol megmutathattuk, hogy a megfelelő megoldásokat biztosítjuk megrendelőink alkalmazásaihoz – legyen szó hajtogatott kartonról, rugalmas szubsztrátokról, címkékről vagy hullámkartonról – mondta Jean-Pascal, Bobst, elnök-vezérigazgató.

CANON

Minden idők legsikeresebb drupa-kiállításán van túl, a vállalat standján az idén a nyomdaipari cégek komoly érdeklődést mutattak a digitális nyomtatási technológiák iránt. Ennek eredm-

Gera Attila a Xeikon képviselőjében

Szabadics László a Bobst magyarországi képviselője

Anton Bauer, Éri Ingrid, Birgit Wienck a Horizon standján

Jankó Gábor a Lemmaco standján vendégeivel

nyeképpen idén a Canon kétszer annyi tintasugaras nyomdagépet és széles formátumú nyomtatót tudott értékesíteni, mint a legutóbbi, még 2012-ben megrendezett drupán.

Jeppé Frandsen, a Canon Europe vezérigazgató-helyettese elmondta: „A Canon azzal a céllal érkezett a drupa 2016 kiállításra, hogy valós üzleti környezetének imitálásával mutassa be a nyomtatás terén kínált lehetőségeket. Új ötleteket szeretnénk volna adni a látogatóknak, hogy saját egyedi megoldásaikkal terjeszthessék ki a nyomtatás határait.”

„Ezt a célt minden szempontból túlteljesítettük. Rendkívül pozitív visszajelzéseket kaptunk. Jól mutatja az iparág jövőjével kapcsolatos növekvő optimizmust, hogy a látogatók ezrei akartak még többet megtudni arról, milyen segítséget tudunk nyújtani számukra az üzletfejlesztés és vállalkozásuk átalakítása terén. Ez azt eredményezte, hogy a vásárlók a drupa 2012 kiállításához képest 30 százalékkal növelték beruházásaikat.”

A Canon termékei iránt a legtöbben kelet-európai, dél-amerikai és ázsiai országokból érdeklődtek, a termékek közül a Canon imagePRESS toneres nyomdagépei iránt volt a legnagyobb kereslet. A megrendelések negyede új vásárlóktól érkezett, miközben a már meglévő ügyfelek vásárlásainak több mint a fele az új üzleti lehetőségek iránti igénynek volt betudható.

A Canon igen kedvező visszajelzéseket kapott ügyfeleitől a hét színnel dolgozó, kétoldalas nyomtatásra is képes üzleti tintasugaras fotónyomtatóról a Voyagerről is.

ENFOCUS

A drupa ismét szerte a világból vonzotta a látogatókat, és ezzel rendkívüli esélyt adott arra, hogy ápoljuk a kapcsolatot mind az Enfocus-közösségünkkel, mind pedig az új ügyfelekkel. Azok, akik még nem ismerték az Enfocus-t, felfedezhették megoldásainkat. A standunkon tartott 800 élő bemutatóval megoldásaink teljes tárházát be tudtuk mutatni. Teljesen lenyűgözött bennünket a látogatóinktól kapott visszajelzés és a bizalmuk megnyilvánulása. Ez nem kizárólag annak eredménye, hogy mindenben, amit teszünk, a vevőinket állítjuk a középpontba, hanem azt hiszem, meg tudtuk győzni a látogatóinkat arról, hogy a jövőt nem csupán meg lehet érinteni, hanem automatizálni is lehet! Az Enfocus számára eddig ez volt a legnagyobb sikerű drupa – nyilatkozta Fabian Prudhomme alelnök.

EPSON

Az idei drupa kínálta az eddig valaha látott legnagyobb „kirakatot” a nyomdai előkészítést, a tábla-, fénykép-, textil- és címkenyomtatási alkalmazásokat szolgáló tintasugaras nyomtatóink átfogó kínálatának. Ez a szakvásár számunkra rendkívül eredményesen zajlott. Jelentős számú üzletet kötöttünk vállalatokkal szerte a világban – mindenekelőtt a táblanyomtatási SureColor SC-S termécsaláddal. Itt a saját gyártásunkat is fel kell futtatnunk, hogy meg tudjunk felelni a keresletnek. A SurePress L-6034UV digitális címkenyomtatónk iránt mindenekelőtt Németországból és az Egyesült Királyságból érdeklődtek, ami számos, a szakvásáron aláírt megrendelést eredményezett.

A Print Shop Zone kimagaslóan sok látogatót vonzott, és nagy érdeklődést váltott ki a látogatók körében. Az asztali megoldásaink tervezési és nyomtatási szolgáltatásokat kínálnak verziószámos termékekhez – tudtuk meg Duncan Fergusontól, az Epson Europe profi nyomtatási és robotikai megoldások ügyvezető igazgatójától.

ESKO

A drupa 2016 szakvásáron az Esko testvérvállalatával, az X-Rite Pantone-nal, valamint az Enfocus és MediaBeacon leányvállalatokkal együtt állított ki. A látogatók hat ötletadó területen csodálhatták meg közös innovációinkat, amelyekkel optimalizálják a tipikus csomagolástechnikai folyamatot. Ezt az üzenetet és az összekapcsolt, integrált workflow-ból származó hozzáadott érték bemutatását nagyon jól fogadta számos látogató.

Ezen a drupán meg tudtuk szilárdítani vezető szerepünket a csomagolási és címkenyomtatási workflow területén. A világ minden tájáról érkezett látogatók igen magas száma túlszárnyalta a várakozásainkat mind az üzletkötések, mind a kapcsolatépítés tekintetében – mondta Udo Panenka elnök.

HEIDELBERGER DRUCKMASCHINEN AG

Nagyon elégedettek vagyunk a szakvásár menetével. A Heidelberg a drupának köszönhetően derűlőn vág neki az új üzleti évnek. A Simply Smart

Martin Péter a Konica újdonságait mutatja be

Koltai Kornél és Gönczi Zsolt a partners színeiben az Esko standon

Bánfalvi István az Agfa színeiben

Jura képviselőiben: Varga László, Gyenes András, Manhercz Kálmán, Turányi Károly

jelmondatunkat sikerrel fogadták a látogatók. Nagy kereslet mutatkozott ipari nyomtatási kínálatunk iránt és túlszárnyaltuk a saját célkitűzéseinket. Az ofszetnyomtatás további automatizálása számos szerződés megkötését eredményezte, mindezekelőtt a nagyteljesítményű gépekre vonatkozóan. Partnerünkkel, a Fujival közösen új mércét állítottunk fel az ipari digitális nyomtatásban. A Primefire 106 új digitális nyomdagépünk bemutatója és az értékesítés felfutása a globális csomagolási eladásokkal rendkívül ígéretes. A drupa hátszelével növekedési pályán vagyunk – adta tudunkra Gerold Linzbach, az igazgatóság elnöke.

HP

A drupa 2016 igazi mérföldkő volt a HP számára. Az világos, hogy a digitális nyomtatás bevett nyomdaipari technológiává vált, de a HP is az összes eddigi drupa közül most örvendett minden eddiginél jobb látogatottságnak. Az üzletkötéseink nem csupán a 2012-est haladták meg, hanem a 2016-ra kitűzött 25 százalékos becsvagyó növekedési célunkat is túlszárnyalták. Változatlanul a drupa az iparág legfontosabb rendezvénye az innovációk bemutatására, és a HP is folyamatosan újra fel akarja találni önmagát, hogy vevőink is újra felmérjék lehetőségeiket és visszatekintve elmondhassuk: a drupa jobban sikerült, mint képzelhettük volna – nyilatkozta Francois Martin HP üzleti grafikai megoldások globális marketingigazgató, HP Inc.

HORIZON

„Change the Focus. Finishing first” – hangzott a standmottó, amelyet a Horizon az idei drupa kiállításra, mint a legfontosabb trendek egyikét megfogalmazott. A nyomdai feldolgozás egyre inkább a gazdasági és termelési tervek középpontjába kerül. Rekordszámú látogató győződhetett meg a Horizon standon az újdonságokról és a „Smart finishing”-megoldásokat felvonultató integrált termelésről.

Látogatói rekord az új standon

A nyomdai feldolgozás vezető gyártójaként és az automatizáció technológiai élvonalaként a Horizon azon drupa-látogatók legfontosabb tárgyalópartnereinek egyike volt, akik a változó piaci feltételek állította követelményeknek aktív módon kívánnak megfelelni. A nyomdai feldolgozás té-

makör vásárszerte legnagyobb standján a Horizon csapata több kedves ügyfelet üdvözölhetett, mint valaha, a legkisebb nyomdai vállalkozásoktól a legnagyobb cégek képviselőiig terjedt a látogatói paletta.

„A Horizon számára a drupa 2016 lehangoló sikert jelentett. Az új szerep a nyomdai feldolgozásban a szakmai érdeklődők mérhetetlen érdeklődésében öltött testet az általunk nyújtott megoldásokkal kapcsolatban”, nyilatkozta Rainer Börgerding, a Horizon GmbH ügyvezetője. „A beszélgetések középpontjában az újdonságok mellett, mint pl. a SmartSlitter, elsősorban a bemutatott »Smart Finishing«-megoldások álltak, melyekkel az integrált termelés előnyeit élőben demonstráltuk. A pozitív visszajelzések egyértelműen mutatják, hogy a Horizon cég azzal, hogy az automatizálásra és rendszerekben történő működtetésre fókuszál, a jelen idő ütemében tartja a kezét.”

A jövőbe mutató Smart Finishing-megoldásokkal a Horizon újra mérföldkővet helyezett el, ugyanúgy, mint 2012-ben az akkor bemutatott SmartStacker-rel. Az integrált megoldás, mely magában foglalja a vágást, összehordást és oszlopozást B2 ívek esetében, a drupa 2016-on végérvényes áttörést ért el: összesen kilenc darab SmartStacker kelt el a vásár ideje alatt a világ minden részéből érkező ügyfeleink között, ebből két rendszer Németországba kerül. Rainer Börgerding ezzel kapcsolatban azt mondja: „Igényünk van arra, hogy aktuális fejlesztéseket ne csak figyelemmel kísérjünk, hanem aktív részesei is legyünk ezeknek. A Horizon a fejlesztések területén ezért mindig egy meghatározó lépéssel előbbre jár.”

Újdonságok és premierek

A Horizon Düsseldorfban kerek 25 megoldást mutatott be minden kompetenciatartományban, ezek között több újdonságot. A közönségkedvencek között volt egyértelműen a SmartSlitter, amellyel a Horizon először a Multi-Finishing-megoldások szegmensében nyújt megoldást. A gép egységes, teljesen automata termelési folyamatba foglalja a digitálisan nyomott anyagok bigelését, perforálását, vágását és réselését. Maximális pontosság a szériafelszereltség részét képező kamerarendszer és a feldolgozandó anyagra nyomtatott Datamatrix kód által biztosított ügy, hogy a digitális nyomatok minimális ingadozásait is automatikusan ki tudják egyenlíteni.

Világpremierként a Horizon bemutatta még a 4 pofás BQ-480 típusú ragasztókötő gépet, amely a minimalizált átállási idővel új mértéket szab a variabilis könyvgyártásnak, különösképpen az egy példányos munkák esetén. További csúcspont az AFV-566T6F, az első B2 hajtogatógép Score Navigatorral bígelő szerszámok automata pozicionálásához. Különösen bonyolult hajtások esetén lehet a beállítási időt meghatározó mértékben csökkenteni. Először volt akció közben megtekinthető a Horizon Foldliner.

drupa-csúcspontok a Horizon Akadémián

Minden a drupa 2016 kiállításon bemutatott újdonságot újra láthatnak a Horizon Finishing First Event rendezvény keretein belül, 2016. november 17-én és 18-án a Horizon Akadémián. A drupán látott termékcsúcsmoდეllek mellett a résztvevők exkluzív világpremier részesei lehetnek: Először látható Quickbornban az új Horizon StitchLiner, gerinctűzött brosúrák termelésére. Érdeklődők jelentkezhetnek már most a www.horizon.de/registrierung címen regisztrálva a Finishing First Event rendezvényünkre.

JURA-TRADE KFT.

A Jura-csoport szakembergárdája 1988 óta dolgozik együtt. 1990 óta foglalkozik színes nyomdai előkészítő rendszerek fejlesztésével, telepítésével és szervizelésével. A kilencvenes évek eleje óta a Kodak (korábban Scitex, Creo-Scitex, Creo) prepress-berendezéseinek hivatalos magyarországi forgalmazója.

Közel két évtizede szállít a bankjegy- és magas biztonsági nyomtatásokat készítő nyomdák részére ilyen termékek előállítására szolgáló speciális grafikai munkaállomásokat, nyomdai előkészítő rendszereket. Nemzetközi piaci sikerét jelzi az a több mint száz cég, amely megelégedéssel használja tervezőszoftvereit és egyéb rendszereit világszerte.

Megszemélyesítő eljárása a különféle személyi dokumentumok biztonságos megszemélyesítésére terjed ki. Ez a Jura-Trade Kft. szabadalommal védett IPI™ (Invisible Personal Information) technológiáján alapul.

A Jura a közelmúltban kifejlesztette a csomagolóanyagok védelmét szolgáló modern eljárását is. Az IQ-R technológia lehetővé teszi a hamisítás ellen védendő márkák csomagolásának és a rövid életciklusú biztonsági nyomtatásoknak (csekkek,

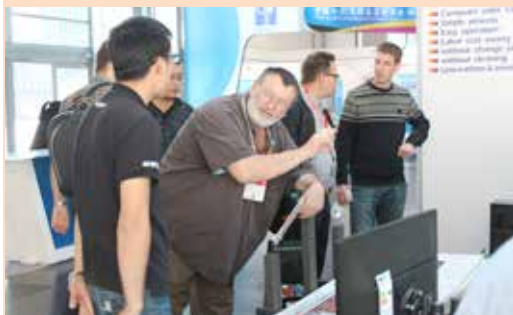
Balogh Illés és kollégái – Flexo-Tech Hungary Kft.

Németh László és a Varga Flexó gépei iránt érdeklődők

Fodor Attila, Lakos László, Winkler Gábor a Canon színeiben

Hevele Zoltán, mint érdeklődő

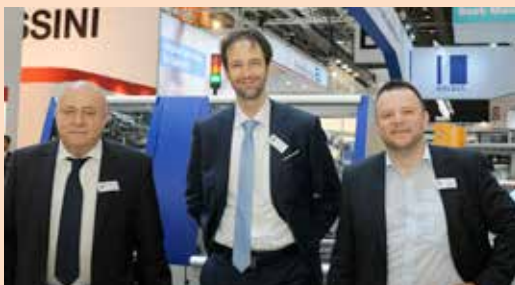
Pesti Sándor – PNYME

Barna Péter a Mimaki kávézójában vendégeivel

Mohor Balázs a Manroland képviselőjében

Schuck István, Henning Meier, ifj. Schuck István a Kolbus standján

utalványok, jegyek, zárjegyek) a hitelesítését egy saját fejlesztésű mobiltelefonos applikáció segítségével.

Az idei drupán is saját standon állított ki a Jura, ahol minden szoftver- és hardvertermékéről tájékoztatást adott az érdeklődőknek. Bemutatásra került új termékük, a Corvina szoftvercsalád, mely két évtizedes fejlesztés eredményeként jött létre. Célja, hogy a biztonsági nyomdai előkészítés teljes folyamatára, annak minden lépésére megoldást adjon, a kezdeti vázlatoktól a nyomdakész egyképes eredeti, illetve a leléptetett nyomólemezek digitális adatainak elkészítéséig. A 64-bites, moduláris szoftvercsalád támogatást nyújt az ofset- és metsztermélynomó technológiák alkalmazásához, a metszők és designerek igényeit minden szinten kielégíti. A Corvina márkanév az összegyűjtött és rendszerezett tudást szimbolizálja, valamint a fejlődésre, nyitottságra, jövőre utal.

A Jura a szoftverek mellett változatos biztonsági eljárásokat is bemutatott, melyek a bankjegyek, értékpapírok, illetve személyi dokumentumok, hivatalos iratok hamisítás elleni védelmét szolgálják.

Mindemellett tájékoztatást adtak a bankjegy- és értékpapírgyártásban használt nagyfelbontású CtP-levelágítókról és a metsztermélynomó lemezek elkészítésére alkalmas legkorszerűbb lézeres DLE-berendezésről is.

A Jura, mint a Kodak-termékek magyarországi forgalmazója, a Kodak-standon is kalauzolta látogatóit.

MANROLAND

A Manroland Sheetfed legújabb fejlesztései fókuszában a ROLAND 700 EVOLUTION áll, mely új szabványokat hoz létre a világ ofset nyomdaiparában.

Az egyre komplexebb kihívásokkal szembeálló nyomdászok igényeire fejlesztett Evolution páratlan rugalmasságával, prémium nyomatminőségével folyamatos megrendeléseket vonzott a világ minden részéből. Sima, futurisztikus kialakításával 2015-ben elnyerte a Red Dot Design Award díjat – elsőként a nyomógépek közül.

A drupa lehetőséget adott a kiállításlátogatók számára, hogy a gyakorlatban ismerkedjenek a ROLAND 700 EVOLUTION újdonságaival, köztük a gyors beállítási időket biztosító SPL-lel (egyszerre történő lemezcsere), a beigazítási se-

lejt jelentős csökkentését lehetővé tevő Quick Start Plus-szal, az Ultima konfigurációkkal, az egyszerű feldolgozást garantáló inline fóliázással és a gyors átfutási időket segítő LED szárítási technológiával.

Az úttörő technológiai újítások mellett a Manroland Sheetfed bemutatta kulcsrakész támogatási portfólióját, melyet az ügyfelek egyre magasabb termelékenységi, megbízhatósági és kiszámíthatósági elvárásaira válaszul fejlesztett ki.

ProServ 360° PERFORMANCE – teljes nyomtatási biztonságot ad a beruházás pillanatától a rendszeres felülvizsgálatokon és karbantartásokon keresztül a termelékenységi mérésekig.

Nyomógépvezérlés és minőségmenedzsment portfólió, kezdve a printnetwork magasan automatizált termelési hálózattól a megrendelések feldolgozásán át az automatikus minőség-ellenőrzésig és színmenedzsmentig.

Printcom – állandó magas minőség biztosítása környezetbarát nyomtatási eljárásokkal a legfrissebb bevizsgált rendszerkomponensek használatával, az előkészítéstől a nyomásig – tudtuk meg Kelemen Györgytől és Mohor Balázstól.

KONICA MINOLTA

A 2016-os drupán mintegy 2000 m²-es standon mutattuk be a jelenleg forgalomban lévő íves és tekerces digitális nyomdagépeinket, valamint újításainkat. Különös figyelmet fordítottunk az idén piacra kerülő UV tintasugaras, B2-es formátumú Konica Minolta KM-1-es nyomdagépre, melynek nyomatminősége és termelékenysége az ofset nyomdagépekével vetekszik. Itt került először bemutatásra a legújabb ipari berendezés a Konica Minolta KM-C, mely teljesen egyenes papírutjának köszönhetően alkalmas akár 4 mm vastag kartonlapok nyomtatására B1-es formátumban, hasonlóan a KM-1-es géphez UV tintasugaras technológiával. Csomagolástechnológiai szegmensben ehhez hasonló gép eddig nem létezett, úgy gondoljuk, a jövőben a kis példányszámú dobozok gyártásában nagy szerepet játszhat ez a nyomdagép.

A Konica Minolta közelmúltban 40%-os részesedést vásárolt a franciaországi székhellyel rendelkező MGI gépeket gyártó vállalatban, akivel az együttműködésük már több évvel ezelőtt megkezdődött. Az MGI több eszközt is bemutatott a Konica Minolta standján, mint pl. Meteor Unlimited Colors, mely egy Konica Minolta

alapú színes nyomdagépet tartalmaz, illetve egy fóliázó egységet is. Első menetben egy fekete alnyomatot kell készíteni, ahol fekete festék kerül el a papír felületén, ott a fóliával reakcióba lép, felveszi az ezüst fóliát. Az ezüst felületű papírt további fóliázás nélkül visszahelyezhetjük a nyomdagépbe, majd rányomtathatjuk a színes grafikát. Az így kapott fémes hatású nyomat nagyon jó marketing- vagy biztonsági elemeket tartalmazó eszköz lehet az ügyfelek számára. Az MGI Jetvarnish 3DS egy B3-as formátumú 3 dimenziós UV effektlakkozó gép, mely a Konica Minolta által gyártott piezoelektromos nyomtatófejet használ. A változtatható lakkrétegvastagsággal olyan tapintható felületű nyomatokat hozhatunk létre, mint pl. a kígyó bőre, vízcseppek egy üveg oldalán vagy akár Braille-írással segíthetjük a gyengénlátókat. Ebben az esetben a fólia a lakkréteggel lép reakcióba, így kis példányszámú vagy változó adatot tartalmazó kiadványokat gyárthatunk klisékészítés nélkül (11 színű fólia rendelhető, többek között arany, ezüst, vörös, kék, hologram stb.). Ezen gépek elérhetőek B2-es, valamint tekerces formátumban is. A tavalyi ősszel a Labelexpo kiállításon bemutatott 71CF tekerces nyomdagépünk is megtekinthető volt, mely kifejezetten a kis példányszámú címkényomtatásra alkalmas.

Szoftverek tekintetében a Konica Minolta számos saját fejlesztésű szoftverrel rendelkezik, itt a kiállításon került bevezetésre az új márkanévük: AccurioPro. A gyűjtőnév alatt számos szoftver megtalálható, mint a nyomdaipari munkafolyamat-vezérlő szoftver, webes áruház, minőség-ellenőrző szoftver. Külső fejlesztőkkel is szoros kapcsolatban állunk, nagy tapasztalattal rendelkezünk az EFI DirectSmile egyedi fontkészletének kezelésében, valamint a PlanetPress Connect változóadatkezelő program személyre szabásában és profeszionális felhasználói oktatásban.

Nem utolsósorban jelen voltak a hagyományos, íves digitális nyomdagépeink is, itt az új munkabefejező egységek kerültek bemutatásra. Például háromkéses vágó, sarkított formájú gerinctűzött füzet, online spirálozó stb. – válaszolt kérdéseinkre Martin Péter technikai munkatárs.

LEMMACO KFT.

A drupa-kiállítás mellett, hogy nagyon hosszú és fárasztó esemény volt, az új technológiák bemutatása okán főleg a gépgyártóknak szüksé-

ges időtartalmú. A Lemmaco csoport területi és szakmai aktivitásának terén a felületnemesítési anyagok kombinációját ajánlotta aktív és potenciális partnereinek. Az ajánlott katalógusok és reklámanyagok is ebből a szempontból mutatnak példázatokat, de még így is volt olyan effektus és elem, melyek még a hazánkban hiányzó technológiai hiányosságok miatt nem jelenhettek meg standunkon. A megfelelő anyagokkal ugyan rendelkezünk már, de a gyártási technológia például Magyarországon, de még Ausztriában sem elérhető. Ilyen például a 3D aranyozási technológia fejlődése, ami a Lemmaco aktivitását érinti, de a mi aktivitásunkon kívül lévő nanotechnológia hangsúlyos jelenléte is feltűnő volt. Biztosak vagyunk benne, hogy a felületnemesítési technológiák kombinációja ismét jobban teret nyer, és olyan új megoldások jelentek meg a thermolaminálási folyamatokban, melyek a kis sorozatú munkáknál is alkalmazhatók. Továbbra is élünk a technikai, technológiai személyes konzultációk lehetőségével, mert megítélésünk szerint jelentős igény merül fel ebben a kérdésben a felhasználói partnereink részéről. A közös gondolkodás pozitív eredménye minden szempontból nap nap után új ajtókat nyit meg a szakmai partnereink számára – mondta Jankó Gábor.

MIMAKI

A drupa mindig az egész világból és a legkülönbözőbb nyomdaipari ágazatokból vonzza a látogatókat. A 295 négyzetméteres standunk nagyon kedvező fogadtatásra talált, és a 11 napos vásár alatt rengeteg látogatót vonzott. A drupa szervezése a megszokott módon kifogástalan volt, egyúttal pedig lépést is tudott tartani a folyamatosan változó iparág fejlődési irányzataival. Tárgyalni tudtunk a vevőinkkel, és tisztáztuk azt, hogy a Mimaki hogyan tudja őket támogatni a jövőbeni lehetőségek kiaknázásában. A Design Bookunk óriási sikert aratott, mert megmutatja, hogy a Mimaki megrendelői eddig milyen alkalmazásokat fejlesztettek ki, másrészt pedig megköszöntük megrendelőinknek a kreativitásukat. Ez új ihletet ad, és szemléletesen bizonyítja a megrendelőinkkel folytatott közös kreatív folyamat eredményeit – tudtuk meg Mike Horsten európai, közel-keleti és afrikai marketing-vezérigazgatótól.

PAPERFOX

Vágás, lyukasztatás, hajtogatás papírfeldolgozó gépek tervezése, gyártása és forgalmazása.

Ismét sok lelkes látogató próbálta ki ötletes papírfeldolgozó gépeinket a drupa-kiállításon és az így készült alkotások (dobozok, névjegytartók és egyéb papírtermékek) hamarosan elborították a Paperfox standot. Az így kialakult kreatív káosz további látogatókat vonzott, akik elmondták, hogy a sok gigantikus gépmonstrum között nagyon hiányolják az emberméretű, hasznos kisgépeket, melyeket könnyűszerrel megvásárolhatnak. Ilyenekből pedig bőven volt a Paperfoxnál.

Kiállítottuk a már jól ismert stancgépek, ritzelőgépek és saroklekerekítők mellett az újabb fejlesztésű dobozkészítő és élvédőkarton-daraboló gépeinket is, de a kiállítás sztárja egyértelműen az FTD-1 ragasztószalag-applikátor volt. Még a drupa-kiállítást szervező Messe Düsseldorf is rendelt egy speciális ragasztóaplikátort a kiállítási standszámok felragasztásához szükséges kétoldalas öntapadó ragasztószalagcsíkok felragasztásához – nyilatkozta Fürcht Zoltán cégvezető.

PROSYSTEM KFT.

A Prosystem Print Kft. és az általa képviselt gyártók az egyik legsikeresebb drupa-kiállítást tudhatják maguk mögött. Egyedülálló fejlesztések bemutatása, nagy érdeklődés és már a kiállítás ideje alatt megkötött üzletek jellemezték az idei vásárt. Júniusi hírlevelünkben fényképekkel és néhány videóval röviden felidéztek a 10 napot. Egyúttal szeretnénk megköszönni vendégeinknek, hogy megtekintették az állatunk képviselt gyártók újdonságait. Schuck István, Kaposvári Edina.

Bővebb információ a Prosystem Inside hírlevelében: www.prosystem.hu/transfer/Prosystem-Hirlevel---2016-Junius.pdf

RICOH

A drupa 2016 számunkra csupán arról szólt, hogy a Ricoh merőben új távlatokat és lehetőségeket nyisson meg az új és potenciális vevők előtt. A standunkat felkereső látogatók hatalmas és szűnni nem akaró tömege óriási örömet okozott nekünk. A drupán kívül nincs még egy olyan hely, ahol a világ minden sarkából érkező döntéshozók találkozhatnak. Számunka a leginkább figyelemreméltó az volt, hogy mekkora befolyással és döntési kompetenciával rendelkezett a legtöbb standunkat felkereső szakember. Úgy tűnik, nagyra becsülték a szívélyes légkört és azt, hogy a Ricoh a szolgáltatások és megoldások teljes skáláját kínálja a csomagolások nyomtatásában és ezen túlmenően is, legyen az a többcsepes tintasugaras nyomtatás vagy a 3D nyomtatás, az átfogó workflow vagy a neonszínű tonerek, valamint a karcsú és zöld gyártáshoz kapcsolódó tanácsadás. A drupa 2016 nagyon eseménydús volt nekünk – kimagaslóan pozitív és örömmel várjuk a 2020-as drupát – mondta John Blyth, a nyomdai üzletág piacfejlesztési igazgatója.

SCODIX

A 11 nap alatt szerzett több mint száz új vevővel a drupa 2016 a Scodix számára hihetetlenül sikeres volt. A nyomdaiipar legnagyobb kiállítása a legelismertebb szakmai fórum, és ebben a pezsgő környezetben láttuk napról napra megduplázódni a forgalmat. A 2012-es drupa szaktúráján várakozáson felüli sikerekkel indultunk, mára

pedig 12-ről 200-ra növelte vállalatunk a vevőkörét – és ebben döntő szerepet kapott a drupa. 2016-ban hasonló sikerben reménykedtünk, ám a vásár mindent túlszárnyalt. A Scodix „enhance your competitive edge” jövőképe szerintünk jól kapcsolódott a drupa „touch the future” üzenetéhez, és a szinergiák fenomenális üzleti eredményekben tükröződtek – tudtuk meg Amit Shvartz marketingalelnöktől.

XEIKON

A drupa 2016 rendhagyó rendezvény volt számunkra, mert ez volt az első nagy szaktúránk, mióta felvásárolt minket a Flint Group. A több Xeikon-technológiát bemutató stand és a Flint Group jelenléte a látogatóinknak is világosan felhívta a figyelmét erre az együttműködésre. Az „X marks the spot” témával a piaci pozíciókat akartunk szemléltetni. Örömmel mondhatjuk el, hogy a drupa 2016 is sikeres volt számunkra. Nyílt és vendégcsalogató légkört akartunk teremteni, és ennek eredményét leolvashattuk a standunkon megjelenő látogatók tetemes számán. Ennek köszönhetően kapcsolatokat tudtunk építeni a világ minden tájáról érkező partnerekkel, versenytársakkal, meglévő és jövőbeni vevőkkel. A drupa egyedülálló tapasztalat, nem csupán méreténél fogva, hanem mindenekelőtt a sokrétű szakmai közönségénél fogva is. Már elindult a visszaszámlálás a következő, 2020-as drupa-vásárra! – nyilatkozta Danny Mertens vállalati kommunikációs igazgató.

XEROX

A Xerox beváltotta ígéretét, miszerint a nyomdai inkjet berendezéseket még hozzáférhetőbbé és megfizethetőbbé teszik a nyomdai szolgáltatók számára. A vállalat nagy sikerrel mutatta be ezen a rendezvényen az új inkjet berendezéseit, köztük a Xerox® Trivor™ 2400 íves, illetve a Xerox® Brenva™ HD vágottlapos nyomdagépet, és rekordeladásokkal zárta a június 10-én véget érő drupa 2016 kiállítást. Mindkét új nyomdagéppelplatform bemutatása több mint 260 ezer látogatót vonzott. A két új platformja mellett a Xerox a „Let the Work Flow” mottó jegyében továbbá 160 nyomtatási megoldást is bemutatott, köztük a perszonalizált csomagolástechnikát, illetve a testreszabott katalógusgyártást.

A Canon a változásra fókuszál

A NYOMTATÁSBAN TÖBB ÜZLETI LEHETŐSÉG REJLIK, MINT VALAHA

A Canon a drupán bemutatta rendkívül széles és folyton bővülő dokumentumkezelési és nyomtatási portfóliójának újdonságait. Mindössze tíz évvel azután, hogy a Canon belépett a nyomdaipari piacra, a modern digitális nyomtatási megoldások terén az egyik legjelentősebb szereplővé vált, így az idei drupán is egy sor újdonsággal rukkolt elő.

A Canon standján a vállalat nyomdaipari megoldásainak teljes portfólióját – mintegy 25-féle berendezést – élő bemutatókon lehetett megtekinteni. Ezek a megoldások nem csupán nyomtatással kapcsolatos technológiákat vonultatnak fel, sokuknál összetett adatfeldolgozási és utófeldolgozási munkafolyamatokat is megvalósítanak. A több mint 300-féle egyedi alkalmazási mód rengeteg ötletet adott a látogatóknak, hogy saját vállalkozásuknál hogyan tudnák a Canon megoldásait felhasználni.

„Amióta a Canon belépett a nyomdaipari piacra, azt próbáljuk megmutatni a szektor számára, hogy mi mindenre képes a digitális technológia, és egyúttal arra ösztönözzük a nyomdákat, hogy lépjék át korlátaikat, alakítsák át vállalkozásukat. Hosszú távra köteleztük el magunkat az iparág mellett, és a jövőben is olyan innovatív digitális technológiákat fogunk kínálni, amelyekkel ügyfeleink még sikeresebben vállalkozhatnak. A drupa 2012-es kiállítás óta jelentősen kibővítettük a tintasugaras és széles formátumú portfóliónkat, így ma a Canon az iparágon belül a megoldások legszélesebb választékát kínálja. A drupa 2016-os kiállításon bemutattuk, hogy a digitális nyomtatás életképes megoldást jelent majdnem minden felhasználási mód, valamennyi minőségi elvárás és a legváltozatosabb nyomathordozók esetén” – nyilatkozta Jeppe Frandsen, a Canon Europe vezérigazgató-helyettese.

TECHNOLÓGIAI ÚJÍTÁSOK

A Canon legfontosabb újdonságai a drupa 2016-on: Az új Chromera tintákat használó *Océ Color*

Lakos László, a háttérben a Canon Voyager tintasugaras fotónyomtató berendezéssel

Stream 6000 Chroma tekerces tintasugaras nyomdagép világpremierje, amely a nyomdaipar lehetőségeit a csúcsmínőségű felhasználás irányába bővíti ki.

A cég zászlóshajójának számító, tavaly bemutatott *imagePRESS C10000VP* nyomdagép mellett a kiállításon a világon először került bemutatásra a *Canon imagePRESS C8000VP*. Ez a nyomdagép a leggazdaságosabb tonerfelhasználást kínálja egy sor média vonatkozásában.

Az új ColorGrip-funkció és új tinták világpremierje szintén a drupán volt, melyeket az *Océ VarioPrint i300* vágott lapos tintasugaras nyomdagéphez fejlesztettek ki. Ezek az általános ofszet és mázolt médiákra is jó minőségű nyomtatást tesznek lehetővé.

A síkágys, széles formátumú nyomdagépek *Océ Arizona 2200*-sorozatának világpremierje, valamint a nemrég piacra dobott *Océ Arizona 1200*-sorozat és az *Océ ColorWave 910* is látható volt.

A szabványos ofszet nyomathordozókra történő nyomtatáshoz optimalizált, 2015 februárjában piacra került *Océ ImageStream 2400* tekerces tintasugaras nyomdagép első nyilvános bemutatójára is a drupán került sor.

A Canon partneri megállapodást kötött a svéd Plockmatic céggel, mely automata utófeldolgozó

rendszereket gyárt. A megállapodás részeként a Plockmatic két fűzetkészítő berendezése, a BLM 35 és BLM 50 szeptembertől elérhetőek lesznek a Canon által ajánlott utófeldolgozó rendszerek közt. A Plockmatic berendezései kezdetben a *Canon imagePRESS C800, C700, C10000VP* és *C8000VP* berendezéseivel lesznek kompatibilisek.

A Canon a papíradagoló- és behúzórendszereket gyártó német BDT Print Media vállalattal is partnerségre lépett, így termékei a *Canon imagePRESS C10000VP* és *C8000VP* digitális nyomdagépeivel is használhatók lesznek.

A látogatóknak a drupa 2016-on volt először alkalmuk megtekinteni a Canon Voyager prototípusát is. Ez a készülék a gyártó következő generációs tintasugaras fotónyomtató berendezése. A még fejlesztés alatt lévő üzleti nyomdagép új etalon lehet a fotóminőségű tintasugaras nyomtatás terén, mivel teljesen új technológiát használ, amely hétszínű tintával dolgozik. A Voyagert óránként tekinthetik meg működés közben az érdeklődők, akik a készülékkel kinyomtatott mintafotókon is megismerhetik a készülék modell kiemelkedő képminőségét. A Canon arra számított, hogy a Voyagert prémiumkivitelű kiadványok – fotókönyvek, ingatlankatalógusok, utazási prospektusok, luxustermékek termékatalógusai – előállítására fogják használni.

A Canon egyre bővülő 3D-nyomtatási portfóliójának részeként több, a Materialise Magics

munkafolyamat-kezelő szoftverrel működő rendszert is bemutatnak azt követően, hogy a Canon és a Materialise nemrég bejelentette, partneri együttműködést kötöttek.

AZ ÜZLET ÁTALAKÍTÁSA

Annak érdekében, hogy a látogatók minél könnyebben eligazodjanak a Canon standján, a területet hét, jól láthatóan elkülönített zónára osztották fel: kereskedelmi nyomtatás; üzleti kommunikáció, beleértve a tranzakciós és DM-szerveket is; lapkiadás, beleértve a könyveket, magazinokat és újságokat is; hirdetések és kreatívok; funkcionális/ipari felhasználás, beleértve a 3D-nyomtatást; csomagolás; fotografikus termékek. A stand hét zónájának mindegyikén élő bemutatókat láthattak az érdeklődők. A Canon arra ösztönzi ügyfeleit, hogy azok jelenlegi szolgáltatásaikat, portfóliójukat átalakítva új üzleti területekre lépjenek be, és ezáltal új klienseket szerezve növeljék bevételeiket, illetve jobban kiszolgálhassák jelenlegi vásárlóikat. Ehhez a vállalat olyan szaktudást ad háttérként, mellyel cégre szabott megoldásokat tud kínálni mindenkinek. A standon a *Megoldás és konzultációs központban* ismerhették meg a látogatók a munkafolyamat-menedzsment, az üzletfejlesztés vagy akár a színkezelés területén meglévő és igénybe vehető Canon-tapasztalatot.

Az #UNLEASHPRINT hashtag és a színes kampánygrafikával többször is találkozhattunk a drupán, nemcsak a Canon standjánál, hanem a Messe Düsseldorf épületében mindenhol. Ezzel egy olyan átfogó kampány vette kezdetét, amely arra ösztönzi a nyomdai szolgáltatókat, hogy ismerjék fel és használják ki a nyomtatásban rejlő erőt, és lépjenek túl a vélt vagy a jelenleg még valós korlátaikon egy jövedelmező üzleti lehetőség kiaknázása érdekében.

A Csomagolási Világszövetség Budapesten

A Csomagolási Világszövetség (World Packaging Organisation – WPO) 2016. május 22–26. között Magyarországon tartotta a tavaszi ülészakát. A házigazda szerepét magyar tagszervezete, a Csomagolási és Anyagmozgatási Országos Szövetség (CSAOSZ) töltötte be.

Az ötnapos eseménysorozat első négy napján a WPO irányító testületének, munkabizottságainak üléseire, végül pedig a közgyűlésére került sor.

A program ötödik napja a szakmai közösség számára nyílt, napközben nemzetközi részvétellel a csomagolási konferenciára, az este folyamán pedig a WorldStar csomagolási világversenyt díjazó gálájára került sor.

A konferencia a *Csomagolási innovációk a fenntarthatóságért és a biztonságért* címmel került megrendezésre.

A meghívott külföldi és hazai előadók – különböző megközelítésből – arra kívánták felhívni a figyelmet, hogy a természeti erőforrással, alapanyagokkal, energiával való fenntartható gazdálkodás egyik és talán legfontosabb eszköze a termékek gondosan megtervezett csomagolása. A csomagolás elmaradásából, illetve hiányosságából következő árúkar a termék teljes értékteremtő láncolata anyag- és energiafelhasználásának hiábavaló elpazarlását eredményezi. Egy friss tanulmány szerint az élelmiszer-termelés

környezetre gyakorolt hatása tízszerese a csomagolásának, a világon jelenleg a megtermelt élelmiszerek egyharmada pedig veszendőbe megy. A rendszerszemléletű csomagolótervezéshez folyamatosan képzett, a legújabb anyagokat, eljárásokat, a világban végbemenő változásoknak csomagolásra gyakorolt hatását ismerő, képzett szakemberek kelljenek.

A WorldStar díjátadó gála a szakma Oscar-díjának tekinthető, a világszerte kifejlesztett legújabb csomagolószerek, csomagolások esszenciája, a nemzeti csomagolási versenyeken megmértetett legkiválóbb csomagolási megoldások alkotói kapták meg méltó elismerésüket az est folyamán.

Magyarországot a gálán 8 nyertes vállalat 11 elismerés átvételével képviselte.

A rendezvényeken együttesen több mint 350 szakember vett részt, akik a Föld öt kontinensének 34 országából érkeztek. Magyarországon mind ez ideig egy időben ennyi külföldi és magyar csomagolási szakember még nem gyűlt össze.

A Csomagolási Világszövetség magyarországi, budapesti látogatása részben annak a magas szintű szakmai munkának az elismerése, amit az 1997 és 2015 között elnyert 87 WorldStar díj és a mögötte lévő tudás jellemez, továbbá annak a szakmadiplomáciai aktivitásnak a jutalma, amelyet a világszínvonalon termelő, a nemzeti GDP közel 2%-át előállító és produktumainak 50%-át fejlett exportpiacokon értékesíteni képes csoma-

Nagy Miklós – a CSAOSZ főtthkára, Galli Miklós – a CSAOSZ korábbi elnöke, elnökségi tagja, Bencs Attila – a CSAOSZ elnöke, Thomas L. Schneider – a WPO elnöke, Keith A. Pearson – a WPO főtthkára

golóipar nemzetközi szintű bemutatása és elismertetése érdekében már több mint 25 éve a CSAOSZ végez.

CSOMAGOLÁSFELHASZNÁLÁSI VILÁGADATOK

2015-ben a világ csomagolószer-felhasználása 839 milliárd USA dollár volt és a szakterület kutatója, a Smithers Pira előrejelzése szerint, 2020-ig évente 3,5%-os bővülés mellett 998 milliárd USD értéket fog elérni.

A csomagolás fejlődését számos tényező befolyásolja, amelyek közül a világgazdasági környezet, a népesedés játssza a főszerepet, de létezik még számos ok, amelyek közvetlenül vagy közvetve hatást gyakorolnak rá. Ezek:

- ♦ a világ népességének alakulása,
- ♦ a világ lakosságának öregedése,
- ♦ a kisebb létszámú háztartások terjedése,
- ♦ a nagyobb kényelmet nyújtó csomagolásokkal szembeni fogyasztói igény,
- ♦ a vásárlók egészségtudatosságának erősödése,
- ♦ az életstílus változása, a rohanó életmódot folytatók számának emelkedése,
- ♦ a márkák szerepének erősödése, a vevői bizalom ilyen irányú fokozódása,
- ♦ új csomagolóanyagok kifejlesztése,
- ♦ kisebb csomagolási adagnagyságok iránti kereslet növekedése és
- ♦ a környezettudatosság fejlődése, a csomagolóanyagok újrahasznosíthatóságának kérdése.

A MAGYAR CSOMAGOLÓIPAR TELJESÍTMÉNYE

A magyar csomagolóipar a 2015-ös évben mind tömegben, mind pedig értékben mérve növekedett. A pontosabb képet mutató tömegadatok szerint az elmúlt évben a csomagolóipar 3%-os növekedés mellett 950 ezer tonna csomagolószerrel hozott Magyarországon forgalomba.

Az öt figyelemmel kísért csomagolóanyag-típus közül a műanyag tavaly 30%-os bővülést könyvelhetett el, ami egészen kiemelkedő. Ez az eredmény a 2011. évi teljesítményt közel 50%-kal múlja felül. Ezt a piacot azonban erős hullámlás jellemzi. A fém csomagolószerkezetek hazai felhasználása 11%-kal bővült, de ezzel is a legjobb évnek számító 2011-es adatok kb. 75%-át éri el.

A papír csomagolószerkezetek felhasználásában az egyenletesség, a mérsékelt, de folyamatos növe-

Bencs Attila, a CSAOSZ elnöke a WPO elismerését veszi át Keith A. Pearsontól, a WPO főttraktárától

kedés figyelhető meg. Volumenét illetően a teljes csomagolószer-felhasználás közel 40%-át teszi ki és ezzel a legnagyobb mennyiségben felhasznált anyagtípus.

A fa csomagolószerkezetek felhasználása az elmúlt években – a műanyaghoz hasonlóan – jelentős ingadozást mutat, a 2014. évi közel 50%-os bővülést tavaly 20%-os visszaesés kísérte.

A magyar csomagolóipar által 2015-ben exportált mennyiség a belföldi termelés 51%-át tette ki, és évek óta növekvő tendenciát mutat.

A hazai csomagolószer-felhasználás értékadatai nem mutatnak pontos képet, mivel 2012 óta környezetvédelmi termékdíj terhelteti a forgalomba hozott termék árát. Ennek pontos mértéke a bonyolult szabályozás miatt sem ki nem számolható, sem meg nem becsülhető. Mindezek előrebocsátásával óvatosan kijelenthetjük, hogy a hazai csomagolószer-felhasználásban a magasabb hozzáadott értéket képviselő csomagolószerkezetek iránti igény emelkedni kezdett. Ezt igazolja, hogy a statisztikai adatokban a nagyobb növekedést mutató értékadatokhoz enyhébben emelkedő tömegadatok párosulnak.

A magyar csomagolóipar által 2015-ben elért 548 md Ft-os forgalom a magyar GDP 1,6%-át jelenti.

Egy ország és annak csomagolóipara fejlettségének egyik mutatója a csomagolószer-felhasználás egy lakosra jutó hányada.

Az EuroStat adatai szerint az Európai Unióban 160 kg/fő/év az egy főre jutó csomagolószer-felhasználás, ez az adat Németországban 208, Ausztriában 153, Magyarországon 102, Csehországban 97, Szlovákiában 82, Romániában 49, Bulgáriában pedig 46 kg/fő/év értéket ér el.

Erőműavatás Dunaújvárosban

A HAMBURGER HUNGÁRIA ÁTADTA ÚJ,
CSÚCSTECHNOLÓGIÁT KÉPVISELŐ ERŐMŰVÉT

A Hamburger Hungária, a Prinzhorn Csoport tagja Dunaújvárosban 2016. június 10-én ünnepélyesen felavatta a dunaújvárosi papírgyár területén épített új erőművet. A 45 milliárd forintos (150 millió eurós) befektetéssel épült erőmű lehetővé teszi, hogy a Hamburger Hungária teljes körűen, a létező legmagasabb hatásfokkal hasznosítsa az ország összes csomagolópapír-hulladékát – nagyrészt a termékgyártásban, illetve energetikailag.

Az új erőművet dr. Szabó László külgazdasági és külügyminiszter-helyettes és Thomas Prinzhorn avatta fel. Az ünnepségen beszédet mondott még dr. Aradszki András energiaügyért felelős államtitkár, dr. Galambos Dénes, Dunaújváros országgyűlési képviselője, Cord Prinzhorn, a Prinzhorn Csoport vezérigazgatója, Bencs Attila, a Hamburger Hungária ügyvezető igazga-

tója és dr. Szikla Zoltán, a Hamburger Hungária Erőmű ügyvezető igazgatója.

„Üzletünk a környezet, ezért az új erőmű nem csak a Hamburger Hungáriát szolgálja. Általa Magyarország mostantól teljes körűen képes hasznosítani az összes magyarországi csomagolópapír-hulladékot, valamint nagy mennyiségben egyéb szortírozott éghető hulladékokat és más megújuló energiaforrásokat is. Ennek eredményeképpen Magyarország jelentősen növelheti megújuló energiaforrásokat hasznosító képességét, mindez pedig hozzájárulhat ahhoz, hogy hazánk teljesítse a hulladékanyagok felhasználására vonatkozó európai uniós kötelezettségét” – mondta el Bencs Attila, a Hamburger Hungária ügyvezető igazgatója.

A magyar papírgyártás vezető képviselője, a Prinzhorn Csoport három hazai vállalata – a hulladékpapírt visszagyűjtő Duparec, a hullámalappapírt gyártó Hamburger Hungária és a hullámpapír dobozokat gyártó Dunapack – te-

vékenysége által egy olyan hosszú távon is fenntartható, környezettudatos körfolyamatot hoz létre, melynek során innovatív csomagolási megoldásokat állít elő hulladékpapírból. A saját erőmű megépítésével a Prinzhorn Csoport ezt a körfolyamatot teszi teljessé, növelve versenyképességét a regionális és európai piacokon.

„Elköteleztettek vagyunk Magyarország iránt: büszkén mondhatom, hogy az elmúlt években végrehajtott mintegy 430 millió eurós beruházásainknak köszönhetően Dunaújváros, és így Magyarország Európa egyik papírgyártási központja lett” – mondta Cord Prinzhorn, a Prinzhorn csoport vezérigazgatója. „Az itt gyártott csúcsműanyagú csomagolóeszközök 80%-át – mintegy 75 milliárd forint értékben – Közép-Kelet-Európába, részben a csoporthoz tartozó 14 másik országban működő társvállalatainknak exportáljuk. Európai versenyképességünk a nagy energiahatékonyságú és alacsony költségű megoldásokon múlik és az új erőmű üzembe helyezésével biztosítjuk vezető helyünk megszilárdítását” – tette hozzá Cord Prinzhorn.

A 45 milliárd forint (150 millió euró) értékű, kapcsoltan hő és villamos energiát előállító erőmű szilárd tüzelőanyagokat, többek között a papírgyártás során keletkező hulladékokat, valamint biomasszát és szenet használ fel. A csúcstechnológiát képviselő létesítmény olyan mennyiségben termel hő- és villamos energiát, ami a papírgyár működtetéséhez szükséges, és biztosítja a korábban lerakókba kerülő termelési hulladék hasznosítását is. Az erőmű kapacitása felhasznált tüzelőanyagban mérve 172 MW, előállított hőben és villamos energiában kifejezve pedig 158 és 42 MW. Azáltal, hogy az erőmű mintegy egy százalékkal fogja csökkenteni az ország függőségét az importigényes földgáztól, növeli az önellátást és végső soron a Magyarországon létrejött hozzáadott értéket.

Az energiatermelés hatásfoka kiemelkedően magas, 75 százalékos az erőműben, ami hagyományos villamos erőművekhez képest több mint kétszeres hatékonyságot jelent, ezáltal feleannyi energiát használ fel. A kedvező tüzelőanyag-összetétellel együtt több mint harmaddal csökkentheti a gyár szén-dioxid-kibocsátását. A környezetterhelés minimalizálása érdekében az erőműben a legmodernebb füstgáztisztító berendezések üzemelnek, így a működés a környező települések lakosai számára szinte észrevétlen marad.

Dr. Szabó László külgazdasági és külügyminiszter-helyettes beszédében elmondta: „Az új beruházás tovább erősíti a Prinzhorn Csoport hosszú távú versenyképességét, amelyre nagy szükség van, hiszen a vállalatcsoport a közvetlenül alkalmazott mintegy 1300 fő mellett közvetve további mintegy 3000 kis- és közepes vállalkozás munkavállalójának megélhetését biztosítja Magyarországon. Hálásak vagyunk a Prinzhorn Csoport tulajdonosának, aki 1990 óta bizalmát fektette hazánkba, és folyamatos fejlesztéseivel bizonyította, hogy hosszú távú partnerként tekint Magyarországra.”

Dr. Aradszki András energiaügyért felelős államtitkár elmondta: „Úgy vélem, hogy a Prinzhorn Csoport hő- és villamos energiát termelő erőműve a begyűjtött különböző anyagok energetikai felhasználásával megfelelően szolgálja hazánk energiapolitikai céljainak elérését. Hozzájárul energiamegtakarítási és energiahatékonysági célkitűzéseinkhez, és fosszilis energia-hordozóktól való függésünk mérsékléséhez.”

Az új erőmű új munkahelyek teremtésével is jelentősen hozzájárul a környék gazdaságának erősödéséhez: az építkezés időszakában a beruházás átlagosan 300 főnek adott munkát, míg üzembe helyezést követően mintegy 60 közvetlen, kiemelkedően magas fizetéssel járó munkahelyet biztosít. Ezzel a Prinzhorn Csoport munkavállalójának száma Dunaújvárosban meghaladja az 550-et. Az erőmű ezenfelül számos további Dunaújváros környéki és magyarországi vállalkozás szolgáltatásait is igénybe veszi.

Grafika Zrt.

ÚJJÁSZÜLETIK A NYOMDAIPAR 1952-BEN ALAPÍTOTT KERESKEDŐHÁZA!

GRAFIKA

A Grafika Zrt. több mint hat évtizedes múltjából adódóan a vásárlóinak száma több ezerre rúg. Termépalettájukon a nyomdák kiszolgálásához szükséges teljes vertikum megtalálható: a prepress-től a géptermi segédanyagokon keresztül a kötetzeti termékek széles választéka is. Termékválasztékuk folyamatosan, a vásárlói igények szerint változik, bővül, és folyamatosan keresik az újabb beszállítóit, gyártói lehetőségeket portfóliójuk bővítéséhez. A tulajdonosváltás kapcsán várható változásokról Leiszt Dániellel, a Grafika Zrt. kereskedelmi igazgatójával beszélgettünk.

A jövőre 65 éves jubileumát ünneplő Grafika Zrt. és a svéd AB Volent Csoporthoz tartozó IDAB Kft. között kötött stratégiai megállapodás újabb fejhez érkezett. 2016. május 20-ával az AB Volent Csoport megvásárolta Kamarás Péter úr Grafika Zrt.-ben lévő teljes részvénytársaságát, így az AB

Volent Csoport a Grafika Zrt. részvényeinek 95,1%-át birtokolja. Ezen túl egységes tulajdonosi körhöz tartozik úgy a Grafika Zrt., mint az IDAB Kft. döntő többsége. A 2016. május 24-én tartott közgyűlés új vezérigazgatónak Faller István urat választotta meg, aki több évtizeden keresztül irányította a Grafika Zrt.-t, résztulajdonosa is volt a vállalatnak, valamint jelentős szakértelemmel rendelkezik.

Milyen tapasztalatokra építve újul meg a kereskedőház?

A megújulást a vásárlói igények és a piaci folyamatok alakítják. Természetesen sem termékválasztékban, sem az általunk kínált szolgáltatásokban nem ragaszkodhatunk és nem is ragaszkodunk a múltbéli szokásokhoz. Cégünk a közeljövőben saját telephelyre költözik, ez is a megújulás részét képezi.

Mi a fő erőssége a Grafika Zrt. csapatának, beszállítói körének?

Legfőbb erősségünknek a több évtizedes piaci ismeretünket, a vevőinkkel és beszállítóinkkal ápoltságú jó kapcsolatot tartjuk. Mind a beszállítói, mind a vevői oldalon erős bázissal rendelkezünk, partnereink pontosan tudják, hogy mit várhatnak cégünkötől, munkatársainktól.

Miben egyedülálló a Grafika Zrt.?

A magyar nyomdaipari piacon meglévő több mint fél évszázados múltunkkal méltán mondhatjuk, hogy cégünk a legrégebbi nyomdaipari kereskedőcég Magyarországon. Ezt a piaci előnyt alapul véve újra és újra képesek vagyunk a megújulásra, mint ahogyan ezt a két és fél évvel ezelőtti Grafika-IDAB fúzió, valamint a jelenlegi tulajdonosváltás is jól demonstrálja. Ugyanakkor természetesen nem élhetünk a múltból, éppen ezért minden nap azért dolgozunk, hogy a jelenben is olyan vagy ahhoz hasonló eredményeket tudjunk produkálni, mint amelyet a múltban produkált a Grafika.

Miért jó a Grafikától vásárolni?

Ezt, úgy gondolom, attól a masszív visszatérő vásárlói bázistól kellene megkérdezni, akik megtisztultak bizalmukkal, melyet mi igyekszünk nap mint nap megszolgálni. Jó hangulatú, minden vásárlói igény kielégítésére kész csapatunk a megkeresésekre rugalmasan, személyre szabottan reagál.

A tulajdonosváltás milyen változásokat hoz a cég és az ügyfelek számára?

A tulajdonosváltással egyfajta szemléletmódváltás is zajlik a Grafika Zrt.-n belül. Szeretnénk megújult struktúrával, új lendülettel, egy, még az eddiginél megszokottól is gyorsabb, rugalmasabb kiszolgálással vásárlóink rendelkezésére állni. Terveink között szerepel számos olyan, az ügyfelek gyorsabb és gördülékenyebb kiszolgálását is szem előtt tartó újítás, mellyel a vásárlóink számát, az általuk vásárolt termékek körét is bővíthetjük, nem beszélve a meglévő és új partnereink elégedettségének növeléséről. Új vezérigazgatónk, Faller István úr neve sokak számára nyilván ismerősen cseng, hiszen évtizedeken keresztül személye a Grafika menedzsmentjének

egyik alappillére volt. Jövőbeli terveink az ő tapasztalatának és a cégvezetés fiatalos lendületének elegyén alapulnak.

Milyen előnye származhat az ügyfeleknek abból, hogy továbbra is a Grafikától vásárolnak?

Akik eddig megtisztultak azzal, hogy beszállítójuknak választottak, azok számára a jövőben is minden erőfeszítésünkkel azon fogunk dolgozni, hogy a bizalom megmaradjon és erősödjön. Személyre szabott szolgáltatásokkal, egyedileg kialakított feltételrendszerekkel állunk továbbra is partnereink rendelkezésére.

Milyen közös jövőképet vázolhat fel a Grafika Zrt. az ügyfelekkel és a képviselt gyártókkal együtt?

Számunkra az egyetlen járható út a jövőt tekintve az, ha a piaci folyamatok állandó vizsgálatával és elemzésével napról napra tudjuk követni a partnereink elvárásait. Ebben természetesen a háttérben az a beszállítói kör is tevékenyen részt vesz, akik legtöbbszörrel a kapcsolat már sok éve, évtizede fennáll.

ÚJ HELYRE KÖLTÖZÜNK!!! ■ ÚJ HELYRE KÖLTÖZÜNK!!! ■ ÚJ HELYRE KÖLTÖZÜNK!!!

Ezúton értesítjük minden tisztelt Partnerünket, hogy a Grafika Zrt és az IDAB Kft 2016. július 15-i dátummal új telephelyre költözik.

Az új telephelyünk címe:
1222 Budapest, Gyár u. 13.

A többi elérhetőségünk (telefon, e-mail) változatlan.

2016. július 18-tól már az új telephelyen, a már megszokott termékválasztékkal várjuk kedves régi és új Vásárlóinkat!

GRAFIKA

ÚJ HELYRE KÖLTÖZÜNK!!! ■ ÚJ HELYRE KÖLTÖZÜNK!!! ■ ÚJ HELYRE KÖLTÖZÜNK!!!

Best Print Hungary 2016

A Nyomda- és Papíripari Szövetség Best Print Hungary 2016 versenyének záróakkordjaként került sor az Óbudai Egyetemen az eredményhirdetésre és díjátadó ünnepségre 2016. május 5-én. A díjátadó előtt rendhagyó tárlatvezetéssel kísérték végig a vendégeket a versenyre nevezett termékekből álló kiállításon. A Best Print Hungary 2016 verseny zsűrije: Balogh Ádám, a zsűri elnöke, Vágó Magdolna, Jakubász Péter, Varga Buda, Muzsik István, Prokai Piroska és Szabó József.

Harminc pályázó, 123 termék, ebből 35 kemény-táblás könyv (2 egyszínes, 33 többszínes), 3 egyszínes kartonált könyv, 8 többszínes kartonált könyv, 8 periodika, 6 reklám- és marketingkiadvány, 23 biztonsági nyomtatvány, 11 különleges kivitelű kiadvány, 12 csomagolóanyag, 2 kézműves könyvkötészet, 13 junior, 1 szitanyomtatással készült termék, 1 tervezés és kiadványszerkesztés, grafikai terv.

Díj	Benevezett kategória	Pályázó	Termék
Grafikai Nagydíj	Biztonsági nyomtatványok	Pénzjegynyomda Zrt.	Megújult húszezer forintos bankjegy ív
Nyomatási Nagydíj	Periodika	Keskeny és Társai 2001 Kft.	EDELHOLZ prospektus
Finishing Nagydíj	Többszínes keménytáblás könyv	Pauker Holding Kft.	Magyar Kortárs Üveg

BPH Nagydíj

KATEGÓRIA DÍJAK

Helyezés	Pályázó	Termék
Arany	Pauker Holding Kft.	Hedry Mária: Fénykeresők
Ezüst	Gyomai Kner Nyomda Zrt.	Bodor Ádám: Vissza a fülesbagolyhoz

1. Könyv – egyszínes keménytáblás

Helyezés	Pályázó	Termék
Arany	Alföldi Nyomda Zrt.	Harry Potter és a bölcsek köve
Ezüst	Reálszisztéma Dabasi Nyomda Zrt.	Helemaal Christoff
Bronz	Dürer Nyomda Kft.	Pancho Aréna – A Puskás Ferenc Labdarúgó Akadémia

2. Könyv – többszínes keménytáblás

Helyezés	Pályázó	Termék
Arany	Dürer Nyomda Kft.	Mészöly Ágnes: Tavasz divatórület – Hanga és Várkony
Ezüst	Crew Nyomdaipari Szolgáltató Kft.	A jazz évszázada

3. Könyv – egyszínes kartonált

Helyezés	Pályázó	Termék
Arany	Pauker Holding Kft.	Kovásznai
Ezüst	Dürer Nyomda Kft.	Rákay Philip: Szabadság tér '89
Bronz	Reálszisztéma Dabasi Nyomda Zrt.	Souvenirs de Madame Louise-Élizabeth Vigée-Lebrun

4. Könyv – többszínés kartonált

Helyezés	Pályázó	Termék
Arany	Keskeny és Társai 2001 Kft.	CREDO magazin
Ezüst	Crew Nyomdaipari Szolgáltató Kft.	World Of Shorts – the berlinale 2015 issue
Bronz	Keskeny és Társai 2001 Kft.	MONACO magazin

5. Periodikák

Helyezés	Pályázó	Termék
Arany	Prime Rate Kft.	Nespresso brosúra
Ezüst	Keskeny és Társai 2001 Kft.	MANTARO asztali attrap
Bronz	Reálszisztéma Dabasi Nyomda Zrt.	Az ÚJ RX

6. Reklám- és marketingkiadványok

Helyezés	Pályázó	Termék
Arany	Keskeny és Társai 2001 Kft.	HAEVYL italkoncentrátum doboz
Ezüst	STI Petőfi Nyomda Kft.	Läckerli pralinés díszdoboz
Bronz	Keskeny és Társai 2001 Kft.	Magyar Népmesék – A társasjáték

7. Csomagolóanyagok

Helyezés	Pályázó	Termék
Arany	Prime Rate Kft.	Life book
Ezüst	HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.	Hadikronika 1939–1945, Kézzelfogható hadtörténelem
Bronz	Pénzjegynyomda Zrt.	Magyar Szentek 3. speciális

8. Különleges kivitelű kiadványok

Helyezés	Pályázó	Termék
Arany	Mórocz könyvkötészet	Csuklyás utazó könyv

9. Kézműves könyvkötészet

Helyezés	Pályázó	Termék
Arany	Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola és Kollégium	Kovács Rebeka: Rejtő Jenő Az elveszett cirkáló, A megkerült cirkáló
Ezüst	Óbudai Egyetem Rejtő Sándor Könyvűipari és Környezetmérnöki Kar	Szetei Ágnes: Készségfejlesztés játékosan – „Léna világa”
Bronz	Gimnázium, Informatikai, Közgazdasági, Nyomdaipari Szakközépiskola és Szakiskola	Hajdú Alexandra, Kiss Vivien: Asztali irodaszertertő, naptár

10. Junior

Helyezés	Pályázó	Termék
Ezüst	Selmeczi Géza e.v.	Il Porto

11. Szitanyomtatással készült termékek

Helyezés	Pályázó	Termék
Arany	Pénzjegynyomda Zrt.	Országház IV. kisív
Ezüst	Pénzjegynyomda Zrt.	88. Bélyegnap 115 Ft alkalmi bélyeg
Ezüst	ANY Biztonsági Nyomda Nyrt.	Úrkutatás alkalmi bélyeg kisív
Bronz	ANY Biztonsági Nyomda Nyrt.	Új elektronikus személyazonosító igazolvány

12. Biztonsági nyomtatványok

Adományozó	Kategória	Pályázó	Termék
CSAOSZ különdíj	Csomagolóanyag	STI Petőfi Nyomda Kft.	Ballantine's promóciós whisky csomagolás
PNYME Innováció különdíj	Különleges kivitelű kiadványok	Keskeny és Társai 2001 Kft.	DINÓPARK füzet ajándék lenticular képpel
Printinfo Tradíció különdíj	Többszínű keménytáblás könyv	Reálszisztéma Dabasi Nyomda Zrt.	Velázquez
Print & Publishing Harmónia különdíj	Különleges kivitelű kiadványok	Premier Nyomda Kft.	NYOMDAI FOGALMAK

Különdíjak

Benevezett kategória	Pályázó	Termék
Tervezés és kiadványszerkesztés, grafikai tev	HD-Honti Print Plaza Kft.	A Holokauszt magyarországi áldozatainak névsora, I. kötet
Junior	Békéscsabai Szakképzési Centrum Szent-Györgyi Albert Szakközépiskolája és Kollégiuma	Széchenyi István műveinek (Hitel, Világ, Stádium) tipográfiai terve
Csomagolóanyag	Codex Értékpapírnyomda Zrt.	ECL címke

Zsűri különdíja

mondAt Kft.

„KEZDET BEN VALA A SZÓ, MAJD PEDIG A MONDAT...”

Faludi Viktória

A ma harmincfős, Vácott működő nyomda 1993-ban alakult meg, akkor még Nagy-Gáspár Kft. néven, s ennek jogutódjaként folyamatosan fejlődve rugalmas és teljes körű kiszolgálást nyújt ügyfeleinek. A mondAt Kft. nem egyszerűen nyomda, hanem tanácsadással, teljes grafikai tervezéssel és kivitelezéssel, korrektúrával, tördeléssel is foglalkozó komplex szolgáltató.

Saját formakészítéssel, jól felszerelt gépteremmel és kötészettel, felkészült szakmai gárdával rendelkezik. Termékeik között a névjegyektől a szórólapokon, brosrúkon, B1-es plakátokon át egészen a hatszáz oldalas könyvig szinte mindent megtalálhatunk, de nem ritkaság megrendeléseik között a bérnyomtatási vagy kötészeti szolgáltatás sem. Már a nyomdába lépve látszik a művészség, a minőség iránti elkötelezettség. Az emeleti folyosó falát elnyert pályázatok oklevelei díszítik, szemközt a tekintélyes méretű könyvespolccal, ahol az eddig kivitelezett könyvek műszaki példányai sorakoznak. Nagy László lendületes léptekkel vezeti a látogatót. Türelmes, magabiz-

tos, minden apró részletre figyel, mégis nagyvonalú. Szemében büszkeség és szeretet csillog, amikor a nyomda két fő pillérét jelentő kollégáról, Földesi Csilla cégvezetőről és Völgyi László nyomdavezetőről beszél. A nyomdát képviselő három meghatározó személy számára a könyv, a könyvnyomtatás és egyáltalán a nyomdászat nem csupán egy jó megélhetést biztosító vállalkozás, sokkal inkább szívvel-lélekkel önként vállalt küldetés, elhivatottság.

„Gutenberg János a könyvnyomtatás feltalálásával az európai történelem egyik legfontosabb médiaforradalmára. A lelkiismeretes barkácsoló és precíz szakember sikere azon alapult, hogy a már ismert technológiákat használva fejlesztette ki újításait. Éppen ezért tekintni példaképének a mondAt Kft. csapata is. Ezen példaképnek megfelelően dolgozunk mi is a mindennapokban – még akkor is, ha a nyomdaipar folyamatai ma már magas fokú automatizálásnak örvendhetnek.”

Mi a mondAt Nyomda sikerének titka a könyvpiacon?

„A könyvnyomtatásnak nincs semmiféle nagy titka. Egyszerűen csak a következőkről van szó: pontos szerkesztés, profin kialakított megragadó borítódizájn és hívogató belévek, magas minőségű nyomás, erős és ugyanakkor rugalmas kötés, mely nem hagyja szétesni a könyvet és természetesen az időben történő gyártás és szállítás. Az évek folyamán megtanultuk, hogy nincs két egyforma projekt. Minden kiadó és minden egyes könyv egyedi. Több mint húsz éve foglalkozunk könyvnyomtatással, és ezalatt kiszolgáltuk a legkülönbözőbb megrendelőket a vezető kiadóktól a hitszervezeteken, oktatásügyi kiadokon, kisvállalkozásokon és alapítványokon keresztül az egyéni megrendelőig. Legyen szó akár kis példányszámú magánkiadványról, melyet digitális nyomógépeinken gyártunk le vagy a több mint 10 000 példányos bestsellerről, melyet akár digitálisan, akár ötszínű ofsetgéppünkön nyomunk.”

Völgyi László és Földesi Csilla áll Nagy László mögött

Mire vagytok a legbüszkébbek?

Talán arra, hogy nagyon hosszú ideig nem kiviteleztünk „szennyirodalmat”, és a mai napig is arra törekszünk, hogy minden tekintetben vállalható legyen a kiadvány, ami nálunk készül. Ez valójában hiúsági kérdés: a nyomda neve – és persze a sajátom is – csak olyan kiadványban szerepeljen, ami miatt kétszáz év múlva – a Széchenyi Könyvtárban őrzött példányokban fellelve – se legyen okunk szégyenkezni. Ha egymás mellé tennénk az itt kivitelezett könyveket, több kilométernyi hosszúságú könyvespolcon férnének el! (Átlagosan 2 cm gerincvastagsággal számolva ez kilométerenként 50 ezer könyvet jelent!)

Milyen különleges kihívásnak feleltetek meg legutóbb?

Szeretjük a technológia határait feszegetni. Például 0,2 mm szélességű papírcsíkokkal látjuk el a Mátra Múzeum múzeumpedagógiai foglalkozását, hogy a gyerekek a papírból készített állatfiguráknak a cérvastagságú papírcsíkból az igazihhoz hasonló sörényt, bajuszt ragaszt-hassanak.

Mire inspirált Benneteket a drupa?

Nagyon sok ötletet adott a drupa, egyetlen korlátja van a szárnyalásnak és a megvalósításnak: a pénz. Milliárdokat el tudunk volna költeni, megfontoltan. Régebben úgy gondoltam, nekünk csak egy kis nyomda kell, de az legyen kiváló: a legjobb szakemberekkel, berendezésekkel pazar nyomtatványokat előállítva... A folyamatos fejlődés és változás közepette ezt a célt nem vesztettük szem elől, igaz, már nem vagyunk egészen kicsik, ellenben a többi feltételből nem kellett engednünk.

Milyen terveitek vannak a jövőt tekintve?

A nagy megrendelők arányát szeretnénk csökkenteni azzal, hogy több új piaci terület és külföld irányába is nyitunk. A web to print felületünk átdolgozásában és továbbfejlesztésében még látunk tartalékokat, ami elsősorban a digitális nyomókapacitások értékesítésében jelenti a fejlődési lehetőséget. Ugyanakkor érdekes, hogy van olyan megrendelőnk, akit azért vesztettünk el, mert az online kapcsolattartás számára idegen volt, igényelte a személyes kontaktust.

Kooperáció vagy bizalom?

Számos nyomda elégedett partnere a váci mondAt Nyomdának, köztük több hosszú évek óta visszatérő megrendelő, kooperációs partner. Velük, túl azon, hogy fél szavakból is értjük egymást, mély bizalom és korrekt játékszabályok érvényesülnek. „Nálam nem működik a »fogd a pénzt és fuss« szemlélet, fontos számomra az emberi, személyes kapcsolat. Ahogy a házasság is akkor jó, ha mindkét fél akarja, a munkára és az üzletre is ez egyaránt igaz” – tudtuk meg Nagy László ügyvezető igazgatótól.

DIÓHÉJBAN

- ◆ Megbízható cég 2015
- ◆ ISO9001 Minőségirányítási Rendszer
- ◆ ISO14001 Környezetközpontú Irányítási Rendszer

Géppark

- ◆ Levilágító: SCREEN Platerite 8900
- ◆ Heidelberg PM 742
- ◆ Heidelberg Speedmaster CD 102 5+L
- ◆ HP Indigo 5600
- ◆ Konica Minolta 1060
- ◆ Autobond T105 Mini
- ◆ Vágógépek: Perfecta 92, Polar 137
- ◆ Stahlfolder 52, Stahlfolder 78, MB Net52 Prestige Fold
- ◆ Sigloch ragasztóköto gépsor
- ◆ Müller Martini SH 335 irkafűző

Egy sikeresen működő szakmai klub

Dr. Endrédy Ildikó PhD

Mérnök és Nyomdász Kft.

2014 végén alakult meg a modern grafikai ipari színskommunikációban érdekelt hazai szervezetek színelméleti és színmérés-technikai gyakorlattal rendelkező szakembereinek hazai fóruma, a PCC (Professzionális Színszakemberek Klubja), amely idén már 13 tagvállalat 23 szakemberével működik.

A PCC 2016. május 26-án a házigazda ANY Biztonsági Nyomda Nyrt. tárgyalójában tartotta legutóbbi rendezvényét. A workshop programja az alábbi volt:

- ◆ Köszöntő. *Zsámboki Gábor vezérigazgató, ANY Biztonsági Nyomda Nyrt., dr. Endrédy Ildikó PhD, ügyvezető igazgató, P&E Kft.*
- ◆ Fluoreszkáló inket festékek és tonerek – „tagyogó” lehetőségek biztonsági okmányok megismerésére. *Imre Géza okmánybiztonsági szakértő, ANY Biztonsági Nyomda Nyrt.*
- ◆ Mérési eredmények kiértékelése. *Dr. Schulz Péter műszaki igazgató, P&E Kft., PCC projektvezető*
- ◆ Hírek, újdonságok a színskommunikáció, a színmérés világából. *Boncza Attila, Schulz Péter*
- ◆ Konzultáció a beküldött és „hozott” kérdésekről.

A PCC célja a modern grafikai ipari színskommunikációban érdekelt hazai szervezetek (nyomdák,

grafikai stúdiók, reklámügynökségek, nyomdafesték- és nyomdagépgyártók, illetve kereskedők, márkatulajdonosok) színelméleti és színmérés-technikai gyakorlattal rendelkező kulcsszakemberei részére olyan hazai fórum biztosítása, amely

- ◆ segíti a tagok továbbképzését, színelméleti, színmérés-technikai és gyakorlati színskommunikációs felkészültségük magasabb szintre emelését, ezzel segítve a tagok szervezeteinél felmerülő általános színskommunikációs problémák korszerű megoldását, a színméréssel kapcsolatos beruházási döntések előkészítését,
- ◆ ötleteket ad a tagvállalatok színreprodukálással kapcsolatos konkrét problémáinak megoldásához,
- ◆ hozzájárul a hazai mérés-technikai kultúra magasabb szintre emeléséhez, a szakmai nyelvápoláshoz,
- ◆ segíti a szakmai kapcsolatépítést.

A PCC évente két-két alkalommal workshopot és webináriumot szervez, melynek témái:

- ♦ a grafikai ipari színekommunikáció nemzetközi újdonságai (előadások),
- ♦ külföldi „best practice” példák bemutatása, a hazai adaptálási lehetőségek értékelése (eset-tanulmányok),
- ♦ a tagok által előzetesen jelzett színekommunikációs problémák vizsgálata (közös mérések, kiértékelések).

A PCC évente három alkalommal megjelenő e-kiadványa a *PCC News Színelméleti és Színméréstechnikai Hírlevél* a delegáló cégek első számú vezetőinek és a PCC tagjainak megküldött elektronikus kiadvány, amely színelméleti és színméréstechnikai tanulmányokat, a grafikai ipart érintő aktuális híreket, a workshopok közös méréseinek eredményeit, a grafikai ipari szabványok aktualizált listáját tartalmazza:

http://www.p-e.hu/?page_id=756.

A PCC tagsági díjas klub, melyben a klubtag-ság egyéb kedvezményekkel is jár, így például a P&E által szervezett szakmai oktatásokon a PCC tagok 20 százalékos kedvezményes díjjal vehetnek részt.

A PCC 2016. évi fővédnöke az X-Rite Pantone, képviselőiben Tátrai Sándor X-Rite/Pantone Sales Manager Scandinavia és Boncza Attila X-Rite/Pantone Sales Manager CE Europe. A PCC 2016. exkluzív médiatámogatója a Magyar Grafika. A PCC működtetője a P&E Mérnök és Nyomdász Kft. Projektvezető: dr. Schulz Péter, a P&E műszaki igazgatója.

A 2017-es tagság megújítása, az új belépők fogadása 2016 decemberében lesz.

További információk:

<http://goo.gl/KOJ9UT>, <http://goo.gl/Fcjm6>

JUBILEUMI KÖSZÖNTŐ

„Minden körülmények között embernek maradni” – ez az ars poétikája Muskát Péternek, aki a napokban töltötte be 75. születésnapját, és akit mint a magyar nyomdaipar elismert szakemberét köszöntünk a Magyar Grafika hasábjain.

Muskát Péter 1961-ben betűszedő ipari tanulóként kezdte nyomdászéletét a Zrínyi Nyomdában, régi nyomdászcsalád leszármazottjaként. Később kitanulta a linó gépszedést is, és a Szikra Lapnyomdában dolgozott. 1965–1970-ig az ELTE Állam- és Jogtudományi karát végezte, majd 1974 és 1978 között az ELTE Tanárképző Főiskola történelem-könyvtár szakát. 1966-ban került a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadóhoz mint műszaki szerkesztő, majd 1971-ben a kiadó műszaki osztályát vezette. 1981-ben belépett az Optimum Kiszövetkezetbe mint kiadói igazgató, és létrehozta az Optiform naptár-családot, ami a mai napig ismert és kedvelt nyomdai termék.

1992-től a Reálszisztema Kft. kiadói igazgatójaként tevékenykedett. Nevéhez fűződik a Dabasi Nyomda 1995-ben történt privatizációja, valamint újjáépítésének és technológiai fejlesztésének elindítása. Ennek köszönhető, hogy a nyomda a mai napig hazai tulajdonban működik. 1997-ben a vezérigazgatói tisztségéből leköszönt, és nyugdíjba vonulásáig a családi tulajdonban lévő Optiform Naptárkiadót vezette.

A PNYME-nek közel negyven éve tagja.

Jelenleg a legszebb és legfelelősségteljesebb hivatásának próbál megfelelni mint nagypapa, családja és hét unokája legnagyobb öröme.

Huszonöt éves az Oláh Nyomda!

Faludi Viktória

Az Oláh Nyomda negyedszázados fennállását ünnepelte több mint száz vendéggel a SYMA csarnokban május 27-én. Az ünnepi est házigazdáival, Oláh Miklóssal, Dániellel és Péterrel Farkasházy Tivadar beszélgetett, és idézte fel a magyar, családi tulajdonú magánvállalkozás életútját, törekvéseit, fejlődését, kihívásait, kudarcait és sikereit a közvetlen hangú beszélgetésben.

„Huszonöt év hosszú idő egy család életében, és nagyon hosszú idő egy vállalkozás életében is. Ezalatt megszámlálhatatlan benyomás ért bennünket, együtt lélegeztünk a piaccal, és bizony sokszor sóhajtoztunk, de előfordult az is, hogy fuldokoltunk. Azt felesleges lenne taglalni, mekkorát változott a világ 1991 óta, annak azonban szívből örülhetünk, hogy eredményes és eseménydús múltunkra támaszkodva egy pozitív jövőképpel állhatunk régi és új ügyfeleink elé.

A folyamatos változások közepette a legnagyobb versenyt magunkkal vívjuk. Az üzletmenet és minőség tekintetében kitűzött céljaink

Oláh Miklós

elérésében nagy összhangra van szükségünk. A generációváltás minden családi vállalkozás életében kényes időszak, de nálunk ez egy lassú folyamat, ami már megkezdődött az elmúlt tíz évben, és eltart még egy ideig. Dániel és Péter gyakorlatilag együtt nőtt fel a nyomdával, ami nagy befolyással volt életútjukra, magától értetődő volt az apai példát követni.

Stratégiánk középpontjában függetlenségünk és szakértelmünk áll. Nagy hangsúlyt helyezünk a hosszú távú partnerkapcsolatokra, vevői és szállítói oldalon egyaránt” – tudtuk meg Oláh Miklóstól.

Farkasházy Tivadar, Oláh Péter, Oláh Miklós, Oláh Dániel

TÉNYEK DIÓHÉJBAN

- ♦ 1991 – Oláh Nyomda és Kiadó Bt. megalakulása.
- ♦ 1994 – Első saját tulajdonú telephely a Csepel Művek területén.
- ♦ 1995 – Az első tekercsnyomó gép megvásárlása – Polygraph RO72.
- ♦ 1996 – Tankönyvpiaci megrendelések, újabb Polygraph RO72, jó állapotú 4+4 színes coldset tekercsnyomó gép üzembe állítása.
- ♦ 2000 – A nyomda folyamatosan prosperáló stabil vállalkozássá alakult.
- ♦ 2001 – Az Oláh Nyomda belépett a Rotoman 35-ös gépével a heatset piacra.
- ♦ 2003 – Hetilapok piacára is dolgozik a Heidelberg WEB 16 Heatset, Heidelberg SM74 B2 5 színes gépeivel, ugyanakkor a coldset-kapacitás is bővült egy 5 papírpályás 1+1 színes Rockwell Goss Supergazette berendezéssel.
- ♦ 2004 – A géppark két Müller Martini irkafűző soral és egy nagy teljesítményű papírhladék-elszívó és -bálázó berendezéssel gyarapodott.
- ♦ 2006 – Már 124 fő dolgozik az Oláh Nyomdában, 1,3 milliárd forintos nettó bevételt termelve.
- ♦ 2009 – A dolgozói létszám 96 főre csökkent, ugyanakkor a veszteség meghaladta az 55 millió forintot, de még ebben az évben bővült a géppark Heidelberg Web 8 berendezéssel, ami számos új piacot nyitott a nyomda számára.
- ♦ 2011-ben hónapról hónapra küzdelemmel átvészelte a nyomda a legnehezebb időszakot.
- ♦ 2012 – Megjelentek az exportmegrendelések.
- ♦ 2013 – KBA C215-ös nyomógéppel a korábbi névleges kapacitását megtriplázta a nyomda.
- ♦ 2014 – Kötészeti fejlesztések sora: Müller Martini Prima 6+1 állomásos irkafűző gépsorhoz csatlakozva egy Müller Martini Onyx 6 állomásos mellékletbehúzó és egy Müller Martini Choiba egyedi tasakoló és Leibinger Jet inkjet címkéző egység.
- ♦ 2015 – Gépbszerzés és az üzemi terület fejlesztése egyszerre zajlik: Rotoman N és építkezés egy időben. A megrendelések exporthányada eléri a 10%-ot.
- ♦ 2016 – Rotoman N március óta termel, újabb beruházás a formakészítés és a kötészet területén: Heidelberg Suprasetter automata CtP és még egy Müller Martini Presto 6+1 állomásos irkafűző, háromkéses vágóegységgel és criss/cross kirakóval, elszívó rendszer és tömörítő konténer, valamint számos egyéb kiegészítő berendezés, elektromos targoncák és Robo Pack raklapcsomagoló gép is.

Országos Széchényi Könyvtár

BUDAPEST, 2016. MÁJUS 18. – JÚNIUS 9.

Faludi Viktória

A Magyar Grafika 60 éves jubileumát ünneplő vándorkiállítás ötödik állomása Budapest volt. Az Országos Széchényi Könyvtárban nyílt kiállításon a Magyar Grafika 1957-től napjainkig megjelent borítóit láthatták az érdeklődők. A szakmai időutazás a múlt század közepétől máig megjelent fedlapjainkkal valósult meg. A Kiállítást Maczóné Péter DLA nyitotta, majd az esemény fénypontja, Elier Emil kollégánk „Magyar Grafika Aranytoll”-elismerésének átadása volt. Erről bővebben a következő oldalon olvashatnak.

A kiállítást kísérő szakmai programban V. Ecsedy Judit: Tipográfus és művész – arcképek a hazai nyomdászattörténetből című előadása, majd Szendrei-Nagy Szabolcs X, Y és Z generáció kommunikációját és a nyomdaipar cross-media megoldásait bemutató prezentációja tette a szakmai programot érdekesebbé.

Az előadások után üdítő színlőtt volt a résztvevők számára Gacsályi Anikó „office” joga gyakorlataival felfrissülni.

V. Ecsedy Judit prezentációjának szerkesztett változata lapunk 52–57. oldalán olvasható, Szendrei-Nagy Szabolcs előadását már olvashatták hasábjainkon a 2016/2. szám 8–10. oldalán.

<https://goo.gl/1RtpYH>

Eiler Emil

A MAGYAR GRAFIKA ARANYTOLL-DÍJAS SZERZŐJE

Faludi Viktória

Május 18-án az Országos Széchényi Könyvtárban megnyílt jubileumi kiállításon a Magyar Grafika legrégebbi és egyben legtermékenyebb újságírója, szerkesztőbizottsági tagja, Eiler Emil szaklapunk Aranytoll-díját vehette át.

A szakmai kultúra terjesztésének oszlopos tagja Eiler Emil, aki több, mint fél évszázada publikál szakmai cikkeket lapunkban. Minden új írást szenvedélyesen érdeklődő, a szakmai fejlődés, kutatás elkötelezett alakja. Hajdan, amikor még létezett a Technológiai Fejlesztési Laboratórium, mint vezető és a szakmai továbbképzésért felelős személy számos kutatási program és persze a diplomázó mérnökök mentora volt.

Új eljárások kifejlesztése, a csúcstechnológia gyakorlatba ültetése hétköznapi feladatnak számított Eiler Emil praxisában. Ő honosította meg a nyomdaiparban és a papírparban a pásztázó elektronmikroszkópos anyagvizsgálatokat. Ezek jelentős részéről olyan sztereofelvételek készül-

Amikre nagyon büszke vagyok, és amelyek a hazai nyomdaiparban korszakváltást jelentettek, azok a következők:

- ♦ A hazai ofszetelés elengedhetetlen feltételül szolgáló előérzékenyített ofszet lemez gyártó kapacitás létrehozása a Reálpresbben.
- ♦ A Berlini fal összeomlása után javaslatomra New Brunswick-ben (USA) egy műszaki-tudományos és kereskedelmi hírszerző/hírértékesítő vállalat létesült Fénysugár, Kelet-Európai Műveletek (Ray, East European Operations Ltd.) néven. Profilja az USA és a volt szocialista államok vállalatai, kutató és kereskedelmi szervei közötti közvetlen kapcsolat és szervezett többoldalú információcsere, a kölcsönös előnyök, kiemelten piacszerzési célból. Az amerikai cég igazgatójának engem neveztek ki.
- ♦ Konfekcionált nyomdaipari és fényképészeti vegyszergyártás és -ellátás hazai megszervezése.
- ♦ Általam írott ismertebb hazai könyveim: Fényképészeti és nyomdaipari vegyszerismeret. Sztereo fényképezés. A Magyar Grafika mellékleteként: Színkezelés (Color Management), angol–magyar kézi szakszótár.

tek, amelyek szakcikkek kiváló illusztrációjaként szolgáltak. Laboratóriumában nemcsak a nyomdász és papíros tárgyú kutatásokhoz, hanem igazságügyi szakértői vizsgálatokhoz is igénybe vették szaktudását. Ma is folyamatosan figyelemmel kíséri a technika újdonságait, nemzetközi kapcsolatrendszere révén a legfrissebb hírekkel és információkkal látja el a nyomdaipar meghatározó szaklapja – a Magyar Grafika – olvasóit. Mindezek mellett türelemmel és szeretettel segíti a pályakezdők és kollégái munkáját, szereti megosztani, továbbadni tudását. A digitális technológiára való áttérésben első pillanattól partner volt, sőt az idősebb kollégák közül sokan segítségével tértek át a korszerűbb adatátvitelre.

Eiler Emil túl a nyolcvanon is páratlan munkabírással, lelkesedéssel, szívvel-lélekkel dolgozik lapunk létrehozásán, színvonalának folyamatos emelésén. Emil, Isten éltesen sokáig!

Arcképek a hazai nyomdászattörténetből

V. Ecsedy Judit

Ebben a vázlatos áttekintésben a hazai nyomdászattörténet emlékeiről lesz szó, méghozzá négy olyan tipográfus személyén keresztül, akik nemcsak nyomdászként tevékenykedtek, hanem a rokon művészetek terén is maradandót alkottak.

– Arcképről csak átvitt értelemben beszéllek, mert hiteles portréja még a legnevezetesebbnek, Tótfalusi Kis Miklósnak sem maradt fenn.

De életükről, pályájukról elég sokat tudunk. A legkorábbi még a 17. század derekán született, a legkésőbbi pedig már a 19. század elején halt meg. Egymást követő generációkban éltek, életútjuk nem találkozott egymással. Elvileg a két utolsó, Kapronczai Nyerges Ádám és Falka Sámuel találkozhattak volna Erdélyben az 1780-as években, amikor Kapronczai már visszatért Bécsből, Falka pedig még bécsi tanulmányútja előtt volt, de találkozásukról nem tudunk.

TÓTFALUSI (MISZTÓTFALUSI) KIS MIKLÓS (1650–1702)

Iskoláit szülőfalujában kezdte, 1662-től Nagybányán, 1666-tól pedig Nagyenyeden a református kollégiumban folytatta. 1677-ben lektornak ment Fogarasra; innen három év múlva ismereteinek gyarapítása és egy új Biblia nyomásának felügyelete céljából külföldre ment. Csatlakozott egy erdélyi küldöttséghez, és Amszterdamban telepedett le. Itt azonban teológiai tanulmányainak folytatása helyett a könyvnyomtatás mesteriségét kezdte tanulni, melyet művészetté fejlesztve sajátította el.¹

Bár tervbe volt vége egy új református Bibliakiadás, amely a Németalföldön jelent volna meg, Tótfalusi az erdélyi református egyház elmentendő üzenetei után inkább saját költsé-

gén maga fogott bele a magyar nyelvű Biblia ki-nyomtatásába. A Biblia 1686-ra elkészült (ez a Károli-Biblia 1645. évi amszterdami kiadásának javított változata volt), 3500 példányban, majd a következő években külön „kisdéd” formában a Zsoltárokat és külön az Újszövetséget is közel 4500 példányban. Tótfalusi Biblia-kiadása máig az egyik legszebb magyar könyv. Saját metszésű betűivel nyomtatta, a díszek nem a sajátjai.

Tótfalusi Kis Miklós grúz mintalapjának részlete (1686 körül)

A Blaeu-nyomdában betűmetszéssel és betűöntéssel foglalkozva még három évet töltött Amszterdamban. Életművének része a – félreértés folytán – Janson néven ma is ismert betűtípus, amely valójában az ő amszterdami betűöröksége. Németalföld ekkor a könyvnyomtatás fellegvára volt, amellett a mai Hollandia lakosai többségükben protestánsok voltak, akárcsak akkoriban Magyarországon és Erdélyben, ezért a protestáns ifjak számára természetesen adódó külföldi úti cél volt. Tótfalusi Amszterdamban

¹ Tótfalusi életével és munkásságával foglalkozó alapvető monográfia Jakó Zsigmond (összeáll.): Erdélyi féniks. (Bukarest, 1974) és Haiman György: Tótfalusi Kis Miklós a betűművész és tipográfus. Bp. 1972.

olyan magas színvonalon sajátította el nemcsak a könyvnyomtatás, hanem az ezzel rokon ismereteket is, mint betűöntés, és főleg betűmetszés, hogy számos megbízást kapott. Éveken keresztül betűmetszői művészetéből tudott élni, sőt saját költségéből fedezni tudta a Biblia-kiadásokat.

Tótfalusi az átmeneti (tudniillik a barokk stílusba való átmeneti) vagy más néven hollandiai típusú betű megalkotója, akinek különleges érdeme – Haiman György méltatása szerint –, hogy a betűfokokozatok teljes skáláját ugyanabban a következetes stílusban tudta megvalósítani, antikva és kurzív párjaikkal együtt. Mindez szépen megmutatkozik magyar betűmetszőtől származó legkorábbi betű mintalapján, amely szerencsés véletlennek köszönhetően egyetlen példányban az Országos Levéltár egy családi hagyatékában fennmaradt. Csak az 1980-as években találta meg egy magyar kutató az amszterdami Egyetem levéltárában Tótfalusi grúz betűinek ugyancsak egyetlen példányban fennmaradt eredeti példányát.

Helyi megrendeléseket követően megbízásokat kapott Lengyelországból, Németországból és Svédországból, Angliából, dolgozott a grúz fejedelmeknek. Emellett Cosimo de' Medici toszkánai hercegnek, a Vatikánnak, a bécsi jezsuitáknak, örményeknek, kínaiaknak is. Életművének része az Antikva, latin betűin kívül, amit róla neveztek el, megbízást kapott egyéb betűtípusok metszésére is. Tervezett héber, görög és örmény betűket, és elkészítette az első grúz nyomtatott ábécét.

1689 őszén visszaindult hazájába. 1690-ben megtelepedett Kolozsvárott, ahol rábízták a Református Egyház nyomdájának vezetését. Ezt a hivatalt haláláig, 1702-ig viselte.

Mint a református egyház nyomdájának kezelője, sokat fáradozott a latin iskolai tanítási nyelvnek magyarra való fölcserélésén, amivel, és *Apologia Bibliorum* című művével maga ellen zúdította a református papság és a professzorok nagyobb részét. Mivel a Bibliában helyesírási és egyéb kisebb javításokat végzett, azzal vádolták, hogy annak a szövegét meghamisította. A folytonos vádaskodások 1698-ban *Mentség* című könyve megírására készítették, azonban még ebben az évben a zsinat elé idézték, mely arra kényszerítette őt, hogy *Apológiáját* és *Mentségét* vissza-

vonja. Csaknem száz nyomtatványa közt az ő nevéhez fűződik az első magyar nyomtatott szakácskönyv kiadása, amiben 213 recept van. Kortársa Pápai Páriz Ferenc versben búcsúztatta, és ő adta neki az Erdélyi Féniks nevet.

PÁLDI SZÉKELY ISTVÁN (1717–1769)

Hollandia volt az úti célja Páldi Székely Istvánnak is. Az ugyancsak erdélyi születésű ifjút – aki 15 évvel Tótfalusi halála után született – az erdélyi református egyház főtanácsa 1741 őszén 400 forint segéllyel Leidenbe küldte a nyomdászat megtanulására, de ott nemcsak a nyomdászatot, hanem a rajzolást, fába és rézbe metszést is elsajátította. Kint létét és tanulmányait Bánffy Farkas református főgondnok és Teleki Ádám támogatta. Korai munkáját, *Ádám és Éva esetét* ábrázoló metszetét elküldte Bánffynak, Teleki Ádám tábornoknak pedig 1745-ben köszönőlevelét, amely *réztáblára metszett betűikkel* volt nyomtatva. Korábban is ismert volt, hogy leideni tanulmányait 1751-ben már Utrechtben folytatta, újabban előkerült adatok azonban arról tanúskodnak, hogy Páldi Székely már 1747–1748-ban is Utrechtben lehetett. Sikerült ugyanis szignóját megtalálni két, ezekből az évekből származó és két különböző utrechti nyomdában megjelent könyv címlapján. Vagyis nemcsak az erdélyi jóakarótól kapott támogatásból élt, hanem már rézmetszőként is meg tudta keresni kenyerét.²

Úgy látszik, hogy 1752 nyarán már visszatért Erdélybe. Amikor a kolozsvári református kollégium nyomdája önállósult, ő lett első nyomdavezetője. Páldi Székely István életéről sokat megtudunk a halála és temetése alkalmából készült prédikációkból, de sajnos egyelőre nem sikerült azonosítani egyetlen, hazaérkezése után itthon készített rézmetszetét sem. Pedig a nyomdászaton kívül köztudott volt róla, hogy festéssel, rajzolással, fába és rézbe metszéssel foglalkozott. Betűmetsző képességét a kollégiumi nyomdában is és a balázsfalvi görög katolikus nyomda számára készített betűsorozatokban is kamatoztatta.³ Tótfalusi után ő volt a legtanultabb nyomdász, aki elődjének példáját tudatosan követte.

Páldi Istvánt jóakarói, pártfogói – különösen hazatérése után, mielőtt még a kolozsvári nyomdában elfoglalhatta volna helyét – különféle

2 Kelemen Lajos: Páldi István rézmetsző. In: Művészet IX. évf. 1910. 79–96. és Ferenczi Zoltán: Páldi István nyomdász levele br. Wesselényi Ferenc nagyenyedi főiskolai gondnokhoz Leydenből 1747. febr. 26. In: Magyar könyvszemle 1903. 95–96.

megbízásokkal látták el, amelyek valóban sokoldalúságát bizonyítják. Gróf Teleki Ádám meghívta magát Kendilónára, pontosan nem tudni, hogy ott milyen munkákat bízott rá, de többek között aranytartalmú kőzetekről adott felvilágosítást a grófnak. Míg 1755. február 15-én átvehette a kolozsvári református kollégium nyomdáját, addig címereket festett, egy kertet készített gróf Kemény Lászlónak, tűzijátékot készített ifj. Teleki Ádám lakodalmára – ugyanis Hollandiában a „tűzi mesterséget” is kitanulta. Feltehetően a hagyományos erdélyi temetési és lakodalmi pompához is hozzájárult akár fémmunkákkal, akár ravatalcímerek festésével. Ezeknek a munkáinak mára csak emléke maradt meg. Grafikai alkotásai azonban nem mentek teljesen veszendőbe.

Páldi Székely István metszete a kolozsvári Farkas utcai templommal, a református kollégium épületével és jobbra feltehetően a nyomdaépület egykorú ábrázolásával (1768)

Mint ahogy méltatói többször említik, hogy fából is faragott „műveket”, feltételezhetjük, hogy az 1755 utáni kolozsvári könyvekben, az általa nyomtatott könyvekben feltűnő fametszetes dí-

szek egy része tőle származik. Minthogy egyik sem szignált, biztosak nem lehetünk benne, de bizonyos stílusbeli azonosságok alapján néhányat nagy biztonsággal személyéhez kötünk. Így például az a díszes fejléc, amelyen a kolozsvári református kollégium épületének hiteles ábrázolása látható. Valójában a fejléc egy részletéről van szó. Az épület képe egy lendületes díszekkel közrefogott emblémában van elrejtve, középen a Farkas utcai templom és közvetlenül mellette a régi református kollégium egyemeletes épülete, jobbra kissé lejjebb feltehetően a nyomda épülete.⁴

Ő lehetett a metszője egy lakodalmi vers fametszetes díszének is, amely Wesselényi Farkas és Bethlen Julianna házassága alkalmával készült. A fametszeten két nőalak koszorút tart a máglyán égő szív fölé, a nőalakok a Wesselényi és a bethleni Bethlen címert tartják, az égő máglya mellett nyilazó puttó.⁵

A temetése alkalmából elmondott prédikációk elismeréssel szólnak sokoldalú tudásáról: „...Mint hogy pedig ... hívta őtet Isten ama nemes mesterségre, a Typographiára, ... minden igyekezéssel fordítá a betű metszésre, öntésre, készítésre és a könyv nyomtatás minden mesterségének ki-tanulására. ... Ama minden nemes tudományoknak és mesterségeknek híres műhelyében, Belgiumban, holott Leidában és Ultrajectumban 10 esztendő alatt a Typographiára és ahoz meg-kívántató minden mesterségekre, sőt Musikára, Picturára, Tűzi mesterségre és egyéb nemes tudományokra is szépen magát elkészíté, és ... hogy magyar nemzetének szolgálhatna ... az vala legfőbb célja, hogy a Typographiában betűt, metszésben és egyebekben, ama minden dicséretet érdemlett, de eléggé meg-nem becsültezt halhatatlan emlékezetű férjünak, néhai M. Tótfalusi Kis Miklós Uramnak példáját ő is követesse, és ennek kívánatos emlékezetét e hazában meg-elevenithesse.”⁶ – Ebből az is látszik, hogy már egy emberöltővel Tótfalusi halála után, őt minden nyomdász példaképének tekintették.

3 Jakó Zsigmond: A balázsfalvi nyomda kezdetei. In: Írás, könyv, értelmiség. Tanulmányok Erdély történelméhez. Bukarest 1976, 252–257.

4 Herepei János: Scholabeli állapotok Apáczai Kolozsvárra jövetele előtt. In: Erdélyi Múzeum 1943. 352. és 355.

5 Amor juvenalis (Kolozsvár 1766)

6 A halála alkalmából kinyomtatott temetési beszédek: Intze Mihály: Világi keserves bujdosásának utána menyei örömet és nyugodalmat nyert köz jóra született férjfü, néhai tiszteletes, nemzetes Páldi Székely István uram a hazánkknak egyik híres mechanucussa... (Kolozsvár 1769) és Verestói György: Isten akaratjában mindenkor megnyugodott és életében telyes bizodalmt Istenében vetett... Páldi Székely István Uram, a Nemes Kolozsvári Reform. Collegiumnak...typographussa (Kolozsvár 1769)

KAPRONCZAI NYERGES ÁDÁM (1744–1786)

Éppen Páldi Székely halála évében, nagyenyedi tanulmányai után, 1769. január 7-én folyamodott segélyért *Kapronczai Ádám (1744–1786)* a református főtanácshoz, tanulmányai céljából. A református főtanács engedélyt adott arra, hogy gyűjtést rendezzen, ennek révén 350 forintot sikerült szereznie. Ebből az összegből tartotta el magát azok alatt az évek alatt, míg Kolozsvárot nyomdászinasként élt.

Majd 1771-ben elhagyta Erdélyt, hogy tanulmányait Bécsben folytassa, ahol Josef Lorenz Kurzböcknek lett segédje. Rendkívüli választás volt ez Kapronczai részéről, hiszen elődei, amint láttuk, mind a protestáns Németalföldön tökéletesítették tudásukat. Kapronczai a kétségtelesen közelebbi Bécsre választotta, ahol Kurzböck személyében az egyik legjelesebb nyomdász és az egyik leggazdagabban felszerelt tipográfia alkalmazottja lett. Kurzböck ekkor már 15 sajtóval dolgozott. Később a „tsászári és királyi napkeleti nyelvek nyomtatója” lett. Héber, illir, orosz, görög és különböző keleti nyelvű kiadványok készültek műhelyében. Ez igen nagy jelentőségű volt Kapronczai fejlődése szempontjából, így nemcsak a nyomtatást, hanem a betűmetszést és öntést is elsajátíthatta nála.⁷

A Bécsben 1776-ban megjelent, az osztrák művelt világról szóló könyv szerzője⁸ megemlíti, hogy Kurzböck saját költségén kitanított a betűöntésre és betűmetszésre egy ügyes erdélyi születésű, bizonyos Adam Kapronczait, aki nemzetünknek már régóta tisztességet szerzett volna, ha egy kizárólagos privilégium nem állna útjában, hogy képességeit megmutassa. (Feltehetően Trattnernek akkor még érvényben lévő betűöntési és -metszési privilégiumáról lehet szó.)

Négy évvel később Ráth Mátyás, a *Magyar Hirmondó* szerkesztője ezt írta: „Ama hazája díszére élt néhai Tótfalusi Kis Miklós híres betű metszőnek és öntőnek halála után, az az 1702dik esztendőtol fogva nem találkozott Hazánk fiai között senki, aki annak nyomdokiba lépett volna. Hanem e mostan mulandó tíz esztendőnek forrásában támasztott a jó szerentse viszont nem-

zetünkől egyet, kivel ezenn túl más nemzetek előtt méltán ditsekedhetünk, hogy a betűmetszésnek, öntésnek és nyomtatásnak ditső mesterségére nézve sem náloknál alábbvalók...Úgy hallani” – fűzte hozzá – „hogy vissza fog rövid nap Erdélybe hazájába menni. Mellynek nem tsak betüsetére, hanem nagy nyereségére is lehet.”

Ruffische civil Cicero Character.

Книжъ лекаръ апробовалъ предложенной способъ, взявъ вмѣстѣ съ своею женою горбуна, опшнесли его на кровлю своего дому, и подвизавъ его подъ пазухи веревками, спустили его въ трубу въ покои къ куп-

*A Kapronczai által metszett cirill betűk
a Kurzböck-nyomda mintakönyvében (Bécs, 1774)*

Hogy milyen kiváló szakember vált belőle, azt 1774-ben kibocsátott betűmintakönyve bizonyítja.⁹ A betűmintakönyvben a különböző antikva és kurzív típusokon kívül arab, török, perzsa, görög, héber, cirill típusok is szerepelnek. Dicséző szavakkal emlékezett meg a betűmintakönyvről Bél Mátyás is: „A szemem előtt levő remek munka ... eléggé mutatja, mit lehesen a két hazának utóbb tőle reménylenie. Az Arab és Örmény betűk mások felett igen gyönyörűek, az Anglusoktól és Hollandusoktól metszettek ugyan nem különbek azoknál, sőt annyiban alább valók is, hogy nem szerkeztethetnek úgy edj-más mellé, mint Kapronczai Uramnak Arab betűi, mellyek-is mint-edj folyvást és edj-huzomban írottaknak láttatnak. Már pedig ez különös szépségnek tartatik az Arab, Török és Persa nyomtatásban.”

Nemcsak Bécsben ért el sikereket, dolgozott Triesztben is. Mária Terézia őt bízta meg az ottani örmény nyomda ügyének rendezésével. Sajnos ottani munkásságáról közelebbit nem tudunk.

1780-ban meghívták a kolozsvári református kollégium nyomdájának főfaktorai állására. A kollégiumi nyomda fennmaradt 1805. évi leltárában Pálditól származó „betűstempelek”, az-

7 Pálvölgyi Endre: Kapronczai Nyerges Ádám. In: Magyar Grafika 1960. 4. sz. 295–297.

8 De Luca: Das gelehrte Österreich. (Wien 1776, von Ghelen), 285. l.

9 Characterum typographicum, quas e clementissima ... typographica ... praeparavit Adamus Kapronczai Transilvano Hungarus (Viennae 1774)

az patricák egész sorát említik, köztük egzotikus, görög, héber, örmény betűket is.

1780 és 1784 között működött a kolozsvári nyomdában. A Kapronczai nevével jelzett kiadványok nagyon ritkák, de a korszak kolozsvári nyomtatványain meglátszik a kitűnő nyomdász ízlése. Mostanáig a könyvészet csak két, nevével jelzett kiadványról tudott, legújabban ezek száma egy harmadikkal gyarapodott, Kendeffi Elek 1783-ból való halotti kártájával, amelyen Kapronczai neve szerepel. Ez a nyomdai bravúrnak számító, több mint másfél méter hosszú, díszes nyomtatvány a halott emlékére írt latin verseket tartalmaz, és a korabeli erdélyi szokásoknak megfelelően része volt a temetési szertartásnak.

Kapronczai egyébként nem annyira kolozsvári nyomdászként, hanem mint az első marosvásárhelyi nyomda alapítójaként írta be nevét a magyar művelődéstörténetbe, annak ellenére, hogy korai halála miatt ő maga csak rövid ideig állt a nyomda élén. Külön érdekesség, hogy már az 1700-as évek derekától nemcsak az erdélyi nyomdászoknak, hanem a pozsonyi Ráth Mátyás számára is Tótfalusi Kis Miklós volt a könyvnyomtatás és betűmetszés legmagasabb színvonalát képviselő mérce.

BIKFALVI FALKA SÁMUEL (1766–1826)

Fogarason született, a szebeni rajziskola tehetséges növendékeként tanárai felfigyeltek rá, és beajánlották gróf Teleki Sámuelhez, akinek pártfogásával 1791-ben Bécsbe utazott. Az erdélyi református konzistorium is segítette, évi 100 forint ösztöndíjat kapott. Jóakarói Bécsben az erdélyi kancellárián is beajánlották, hogy az erdélyi tehetséges ifjakat segítő alapítványból részesülhessen, ez azonban nem sikerült, mert éppen nem volt üresedés. Megérkezésekor először Mannsfeldhez, a nagyhírű rézmetsző és nyomdatulajdonoshoz ajánlkozott, itt azonban visszautasításra talált. Ekkor iratkozott be a bécsi képzőművészeti akadémiára, ahol rajzot és rézmetszést tanítottak. Ő még emellett magánúton a betűmetszést

a cs.kir pénzverdében sajátította el. Már két év múlva szorgalma és tehetsége elnyerte jutalmát, mert megbízásokat kapott, és 1795-ben az akadémián jutalomban részesítették.

E sikernek köszönhette, hogy gróf Teleki Sámuel erdélyi kancellár marosvásárhelyi könyvtárának nyomtatott katalógusának betűit, amely a bécsi Baumeister nyomdában készült, az ő betűivel nyomtatták ki. (1796) Ez az első nagyszabású munkája.¹⁰

Első betűmintáit egy holland betűmintakönyvből merítette, amelyet Pethe Ferenc, az Utrechtben járt magyar tudós és könyvkiadó hozott magával, és adta kölcsön számára.

Már Bécsben nagy ismertségre tett szert,¹¹ezért is kaphatott megbízást az udvartól az egyetemi ny-i munkára, 800 rhénes forint fizetéssel.

Bécsben kísérletezett a sztereotípiával. 1798-ban keltettek a bécsi kiadók és nyomdászok között nagy feltűnést a sztereotípia feltalálásának hírei. Bécsben ugyanis ebben az évben ismerték meg a jóval előbb megjelent párizsi sztereotíp kiadványok néhány példányát. Párizsban ekkoriban Firmin Didot kísérletezett a sztereotípiával 1795-től kezdve. Az első sztereotíp nyomású művet Görög Demeter mutatta meg Falka Sámuelnek, és hamarosan maga is próbálkozni kezdett az eljárással.¹² Erre vall kortársainak megjegyzése, hogy „Falka Sámuel egy a stereotypus feltalálói közül”.¹³

Már három héttel ugyanis a párizsi nyomtatvány megtekintése után ő is sztereotíp táblákkal állt elő. Még Budára való elindulása előtt a királynál találmányát szabadalmaztatni akarta, de a bécsi rendőrség kérelmét gyanúsak találta, mert félt a francia áramlatok terjedésétől. Falkának e gyanú sok kellemetlenséget szerzett. A bécsi rendőrség végre is átlátta tévedését, de a szabadalmát találmányára nem kapta meg.

A gyakorlatban azonban továbbra is foglalkoztatta az eljárás. Sztereotíp táblát készített József nádor első felesége, az orosz Alexandra Pawlowna számára (egy német nyelvű üdvözlővers le nyomata), aki azt igen hálásan fogadta.

10 A katalógus címe: Bibliothecae Samuelis R. J. Com. Teleki de Szék, Pars prima Viennae Excud. Markid. Pulio. Typis per Sam. Falka Bikfalvensem Transilvanum sculptis in Typographeo Baumeister. 1796.

11 Munkásságáról hírt adott a Magyar Mercurius 1793. II. 49., 770. lap, a Magyar Kurir 1798. II. 128. l., továbbá a Magyar Hirmondó 1800 I. 674. lap, II. 161. lap, 1801. I. 521–522. l. Említi Falkát Kazinczy Ferenc is, lásd levelezése. X. köt. 9–10. l.

12 Mint a sztereotípiával foglalkozók mindegyike, Falka Sámuel is azért találta kipurálásra érdemesnek ezt az eljárást, mert így elkerülhetők voltak azok a szedés és nyomtatás közben keletkező hibák, amelyek a betűk elmozdulásából adódtak. Az egybeöntött táblákról mindig azonos nyomat készült.

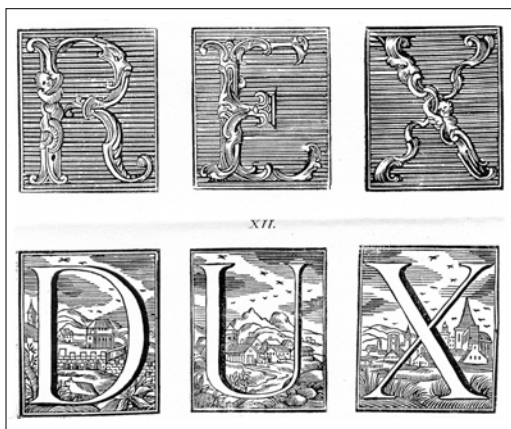
13 Tudományos Gyűjtemény 1817. II. 154.

Mit von Falka einen Hungarn verfertigten Stereotypen gedruckt.

Falka Sámuel Alexandra Pawlowna számára, sztereotípiával készült nyomtatványának impresszuma (1798)

1798-ben Bécsben kapta az ajánlatot a budai Egyetemi nyomda betűöntődjének vezetésére. Ez az ország legnagyobb nyomdája volt. Az Egyetemi nyomda már nagyszombati működésekor is jelentős betűöntődét működtetett, de a Budára áthelyezett nyomda megnövekedett forgalma megkövetelte az öntőde bővítését, korszerűsítését. Ez képezte Falka egyik fő tevékenységét. Másik lényeges munkája a betűcsaládok felfrissítése, újak vésése. A más nemzetiségű területek tankönyvvel ellátása az idegen betűk tömeges használatát igényelte, amelyekkel a nyomda már korábban is rendelkezett, de ezeket is le kellett cserélni. A betűkészítés minden munkafolyamatát ismerte, a véséstől a betűöntésig. A műhelyből szebbnél szebb betűtípusok kerültek ki, amelyek jelentős jövedelmet jelentettek a nyomdának. A görög és cirill betűket is ő metszette, de fennmaradt az a mintalapja is, amely a kézírásos német (gót) betűket mutatja be. Rézmetszői munkásságának emléke néhány portré, de korán felismerte, hogy az ő igazi területe, ahol olyan művészi alkotásokra képes, mint kortársai közül szinte senki, a betűművészet.

Falka működése az Egyetemi nyomdában korántsem volt felhőtlen, bár munkája minőségével elégedettek voltak, de szorgalmával és az elkészített típusok mennyiségével már nem.

Falka Sámuel által metszett iniciálék a budai Egyetemi nyomda mintakönyvéből

Szerződése értelmében tanoncokat is kellett nevelnie, ebben a feladatában azonban nem felelt meg a nyomdavezetőség elvárásainak, például 1811-ben tanítványai mind megszöktek tőle.

Különösen nagy hatással volt rá a francia Didot és az olasz Bodoni, a két neves európai mestertől ösztönözve tervezte és metszette betűit, amelyek technikai és művészi szempontból is kimagaslóak voltak. Betűin kívül hangjegyeket, sordíszeket, iniciálékat, könyvdíszeket is metszett, elegáns, klasszicista stílusban. Munkája a legkényesebb ízlésnek is megfelelt. Kazinczy Ferenc finom ízlését azonnal megragadta könyveinek korszerű szépsége, sőt közvetlen együttműködésre törekedett vele, és barátait is arra biztatta, hogy vele dolgoztassanak. 1824-ben, Falka munkássága idején jelent meg az Egyetemi nyomda nagyszabású betű- és díszmintakönyve.¹⁴

14 Az Egyetemi nyomda mintakönyve: Proben aus der Schriftgiesserey der königl. Ungarischen Universitäts-Buchdruckerey (Ofen 1824) és Verzierungen in Abgüssen für die Pressen der königl. Ungarischen Universitäts-Buchdruckerey (Ofen 1824).

Csatlakozzon a Magyar Grafika zárt FB „Nyomdamúzeum” csoportjához! Itt sok más szakmatörténeti érdekesség mellett megtekintheti a drupán kiállító lipcsei és mainzi nyomdamúzeumok tárlatát. Ezzel a kis összeállítással szeretnénk kedveskedni a nyomdászattörténet rajongóinak.

<https://goo.gl/FipuHP>

Százhetvenöt éves a kecskeméti nyomdászat!

Faludi Viktória

A Magyar Grafika hatvanéves jubileumát ünneplő vándorkiállítás hatodik állomása Kecskemét. A Bozsó Gyűjteményben bemutatott kiállításon a Magyar Grafika 1957-től napjainkig megjelent borítóit bemutató tárlata időutazásra hívja a látogatókat a múlt század közepétől máig. Nemcsak szaklapunk, de a grafikai ipar fejlődése, változása figyelemmel kísérhető a tipográfiától a nyomdatechnikáig.

A kecskeméti nyomdászat 175. évfordulójára rendezett ünnepségen Fábián Endre, a PNYME

elnöke és Szeberényi Gyula Tamás, Kecskemét alpolgármestere megkoszorúzták a Szilády Károly munkásságának emléket állító táblát a főtéren, majd az ünnepség a Bozsó Gyűjteményben folytatódott Fábián Endre köszöntőjével és Székelyné Kőrösi Ilona történész előadásával. Itt nemcsak Szilády Károly munkásságáról kaptunk képet, hanem az érdekes történetekben, melyek levéltári kutatásokból merített információkon alapulva megelevenítették a korabeli Kecskemét

polgárainak életét, az 1800-as évek hangulatát. Az elhangzott élvezetes prezentáció szerkesztett változata lapunk 61–64. oldalán olvasható. A nap fénypontja a Szilády-díj átadása volt. Az elismerést idén Kis Árpád úr vehette át. A díjazottal készült interjúnk, amihez videómelléklet is tartozik, az 59–60. oldalon található. Végül az érdeklődő vendégsereg megtekintette a lapunk borítóit bemutató kiállítást, és az 1800-as évek nyomdatechnikáját idézve a mondAt Nyomda által rendelkezésre bocsátott és az STI Petőfi Nyomda jóvoltából Kecskeméten vendégeskedő Gutenberg-pressen nyomtathattak a vállalkozó szelleműek.

Az ünnepség képes beszámolója:
<https://goo.gl/thshwQ>

2016 Szilády-díjasa: Kis Árpád

Faludi Viktória

Az STI Petőfi Nyomda által felajánlott Szilády-díjat – a kecskeméti nyomdászok legnagyobb szakmai elismerését – Fábíán Endre ügyvezető igazgató adta át Kis Árpád úrnak, a kecskeméti nyomdaipar prominens képviselőjének Kecskeméten, a Bozsó Gyűjteményben 2016. június 14-én, a 175 éves kecskeméti nyomdászat évfordulója és a Magyar Grafika jubileumi vándorkiállításának megnyitó ünnepségén.

Hogyan lett nyomdász Kis Árpád úr?

Iskolás koromban sokat olvastam, ám fogalmam sem volt arról, hogyan készül a könyv. A véletlennek köszönhető az, hogy a gimnáziumi érettségi után a gyomai Kner Nyomdába kerültem kéziszedő tanulónak. Az utcánkban lakott egy kedves szomszéd – Asztalos Lajos bácsi –, aki a helyi nyomdában a kötetzet vezetője volt. Ő lelkesen beszélt nekem a nyomdászat szépségeiről, és megmutatta nekem a nyomdát. A szakmák közül a kéziszedés tetszett meg legjobban, így ezt kezdtem el tanulni.

Gyomáról milyen szakmai útravalóval érkezett Kecskemétre?

A gyomai Kner Nyomdában igen alapos szakmai tudást szereztem. A kéziszedés mellett megtanultam kalkulálni, programozni és elsajátítottam a gyártás-előkészítést is. Ezeken a részszakterületeken többéves gyakorlatra tettem szert, valamint 1968-ban Budapesten nyomdaipari technikus végzettséget szereztem. Családi körülmények miatt 1969. október 1-jén lettem a Bács-Kiskun megyei Nyomdaipari Vállalat (később Petőfi Nyomda) dolgozója.

Az irányítása alá tartozó szedőteremben hányan dolgoztak és főként milyen szedéseket állítottak elő akkoriban?

Másfél évi gyártás-előkészítői munka után lettem a szedőterem vezetője. A szedőteremben 84 szakmunkás és 42 ipari tanuló dolgozott. Nem

volt könnyű feladat az irányítás. Három fő terület volt abban az időben: monószedés, linószedés és kéziszedés. Akkoriban minden terméket (könyv, folyóirat, napilap, prospektus, kereskedelmi és ügyviteli nyomtatványok) e három technológia egyikével gyártottuk.

A napilapgyártás az ólomszedés idejében milyen kihívásokkal járt?

A napilapot hat linószedő gépen szedték. A gyártásra külön csoport volt szervezve, akik adjusztáltak, tördeltek és címeket szedtek. A legnagyobb gondot a megjelenési határidő betartása okozta, amelyre a lapzártá elhúzódása és az esetleges géphibák voltak negatív hatással.

Milyen főbb mérföldkövei voltak szakmai pályafutásának?

A szedőterem vezetőjeként három és fél évet töltöttem el. Ez a korszak jelentette számomra a legnagyobb szakmai kihívást és a legtöbb sikerélményt. Erre az időszakra esett a szedőterem új nyomdába költöztetése, a nem szabvány szerinti betűmagasság normál méretre történő átállítása, mindezt folyamatos üzemelés mellett, továbbá az új Monophoto 600 fényszedő rendszer beüzemelése. 1975-től előbb termelési osztályvezető helyettes, majd termelési osztályvezető lettem a hagyományos profil területén. A Petőfi Nyomda csomagolóanyag-gyártása olyan jelentős mértékben fejlődött, hogy 1992-ben a hagyományos profil egy új nyomdába költözött. Ez a nyomdai részleg, annak ellenére, hogy a Petőfi Nyomdához tartozott, az alapító Szilády Károlyról lett elnevezve. Ennek a nyomdának voltam a vezetője egészen a nyugdíjba vonulásomig.

Mire emlékszik vissza legszívesebben a petőfis évekből?

Pályafutásom során sok szép szakmai élményem volt, elsősorban a könyvgyártás területén. Ha már az emlékeknél tartok, feltétlenül meg kell említenem azt, hogy a nyomda természetjáró szakosztályát én alapítottam, amelynek tizenöt

évig voltam a vezetője. Magyarország legszebb túraútvonalait többször is bejártuk, a Magas Tátrába rendszeresen túráztunk, de eljutottunk Ausztriába is, ami abban az időben ritkaságnak számított. Munkám során kétszer kaptam „Kiváló dolgozó” kitüntetést, két ízben „A könnyűipar kiváló dolgozója” címet, és most a Szilády Károly-díjat.

Mit adna útravalóul a régi értékekből a mostani nyomdászgenerációnak?

A jelen és a jövő nyomdászainak a következőket üzenem:

A választott szakmát tökéletesen kell elsajátítani, a változásokra és az új dolgokra nyitottnak kell lenni. Szeretni kell a szakmát, és egy életen át kell tanulni, hogy az állandóan változó kihívásoknak meg tudjanak felelni.

A munka mellett ne feledkezzenek meg az egészség megőrzéséről sem. Legyenek sokat a természetben, mozogjanak, sportoljanak, mert az gyógyító erővel bír.

Mire a legbüszkébb?

Három dologra vagyok a legbüszkébb: Az egyik, hogy a fiam is nyomdász lett, jelenleg a Petőfi Nyomdában az ofszetnyomtatás vezetője. A felesége szintén nyomdász, sőt az egyik vejem is a szakmában dolgozik, mint gépmester.

A másik, hogy Fischer Tivadar – akivel egy fél életen át együtt túráztunk – vezetésével tovább működik a nyomdai természetjárás, most már kényelmesebb körülmények között.

Végezetül arra, hogy a pályafutásom alatt kilenc főnököm volt, és azok mind megbíztak bennem. Támogattak az elképzeléseim megvalósításában, és a köszönetüket a munkámért többféle elismeréssel fejezték ki.

Köszönjük a beszélgetést, ezúton is gratulálunk az elismeréshez!

Szilády Károly, a levélíró

Székelyné Körösi Ilona

A kecskeméti nyomdászat története elválaszthatatlan Szilády Károly (1795–1871) nyomdász és nyomdatulajdonos munkásságától. 1841-ben komoly szakmai tapasztalatok birtokában és hosszú távra szóló elhatározással nyitotta meg nyomdáját az alföldi mezővárosban. Kapcsolatrendszere kiterjedt az egész Kárpát-medencére, szakmai elismertsége máig közismert.¹

Az utókorra maradt nyomtatott kiadványok mellett Szilády Károly hagyatékának értékes és kevésbé ismert része a Conceptek (levélfogalmazványok) gyűjteménye. A kéziratok alapján megismerhető a kecskeméti évek hiteles korrajza és a nyomdász emberközeli portréja.

A terjedelmesebb magánlevelek egyik központi témája a család és a rokonság. Az idősödő nyomdatulajdonos szeretettel és gondoskodás-

Katona József. Barabás Miklós litográfiája, 1856

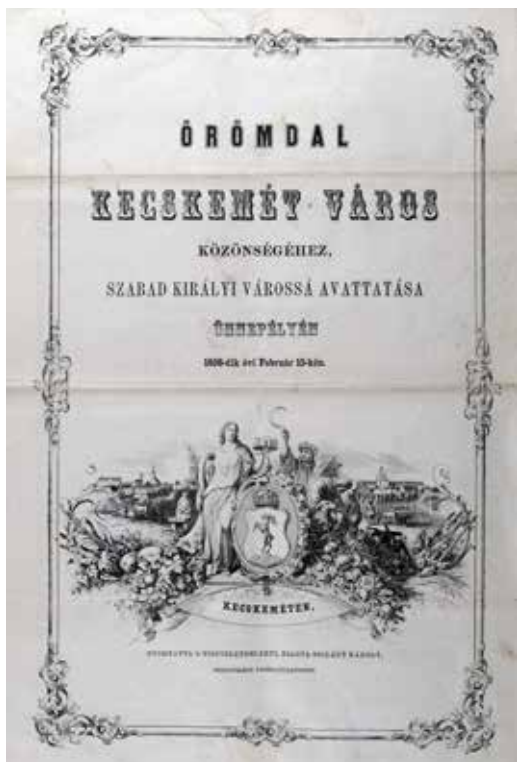

Kereskedelmi reklám, 1859. A nyomtatvány szabásminta darabjaként maradt meg

sal küldte csomagjait, és írta leveleit távol levő fiainak, rokonainak és anyósának, akivel felesége korai halála után is tartotta a kapcsolatot.²

Írásai nyomán eleven képet kapunk a csomagokat szállító tyúkos kofákról, a város pesti házáról, a tavaszi pesti vásárról, amely találkozási alkalom volt a távol élő rokonok számára. Kecskemét történetének és művelődéstörténetének árnyaltabb megismeréséhez is hozzájárulnak a conceptek, amelyekben szó esik jelentős eseményekről, színházról, művészekről, híres emberek látogatásáról, a vasút építéséről és átadásáról, helyi intézményekről az iskoláktól a takarékpénztáron át a kaszinóig és a vendéglőig, Bach-huszárokról, pandúrokról, betyárokról, aktuális hírekről, sőt még pletykákról is.

A három évtized levéltermése bőséges információt hagyott az utókorra az utazás, közlekedés, árubeszerzés témakörében is; most ezekből mutatunk be néhány példát.

Nyomatvány Ferenc József látogatásának emlékére

A 46 éves korában Kecskemétre került Szilády élete nagy utazásainak javán már túl volt. Bécsben tanult, s a kor szokásainak megfelelően tanulmányozta neves európai mesterek műhelyeit, később pedig munkája és családi körülményeinek alakulása szólította hol erre, hol arra. Elfoglalt, öregedő, felesége halála után magányos és időnként különféle nyavalyákkal bajlódó ember volt, különösen a fogalmazványok keletkezésének második felében. Hová és miért mozdult ki megszokott közegéből, milyen úti céljai voltak és milyen tapasztalatokat szerzett a korabeli közlekedési viszonyokról, az utazással összefüggő körülményekről?

Alapvetően üzleti és rokonlátogatási céllal kelt útra. Kiadókkal, szerzőkkel, papírkereskedőkkel, könyvkötőkkel és könyvkereskedőkkel fenntartott üzleti kapcsolatai behálózták az országot, de leginkább Pesthez kötődött. Rokonai Pesten és környékén, Debrecenben és szerte az országban éltek. Két felnőtt fiának lakóhelyei – aktuális munkájuknak megfelelően – sűrűn változtak. Leggyakrabban a vásárok, a rokonlátogatások és jeles ünnepek adtak alkalmat az utazásra. 1841

és 1871 között a közlekedési viszonyokban óriási változások történtek, amint ez a levélfogalmazványokban is jól érzékelhető.

Az „Édes Jó Anyámnak” megszólítású levelek Szilády anyósának szóltak, akit rendszeresen meg is látogatott Debrecenben. Mint az 1847. szeptember 18-ai fogalmazványban olvashatjuk, a hazautazás akkor még – igaz, kényelmes tempóban – három napig tartott. Debrecenből 11 órakor indulva, estére Madarasra ért útitársai-val, ott megszálltak, hajnali 4 órától déli fél egyre Szolnokra értek, onnan ebéd után indultak a vaspályához, s fél háromtól fél négyig tartott az út Ceglédig. Innen Pestig abban az időben este 6 óráig tartott az út. Ez alkalommal Szilády Cegléden éjszakázott: „Én ugyan haza jöhettem volna Kecskemétre, mert Czegléd ide csak 3, legfőlebb 3 ½ óra járás; de a czeplédi pap t. Szabó Károly úr meg tartóztatott, 's csak a' másnap 10 óra után indult gyorskocsik egyikén bocsátott útnak, 's így Kedden egy órára itthon voltam.”³ Cegléd fontos csomópontnak számított, előfordult, hogy ide beszélt meg találkozót, pl. 1847 novemberében Szilády Lászlóval.⁴ Üzleti útjait, melyeket rendszeresen időzített, pl. a több napig tartó

Szilády Károly unokáival. MNL Bács-Kiskun Megyei Levéltára

pesti Józsefnapi vásár idejére, rokonok, ismerősök meglátogatásával is összekötötte, mint 1848 januárjában is tervezte „Gedeon öcsémnek, Rádra” címzett levelében: „Tavasszal, ha jó idők járnak, szeretnék már én is egy nap Pomázra is kimenni, rég nem látott testvéremet, Juli nénémet valahára meglátni, s vele egy napot tölteni... úgy hiszem Mares István öcsém is ott lesz, te pedig... szokott úton mennél át ugyan oda.”⁵ Ez év tavaszán József fiát várta haza Pozsonyból, akinek levelében – a rá jellemző precizitással – ilyen útbaigazítást adott: „Ha pénteken reggel ülsz fel a gőzhajóra, azon este még Pesten lehetsz; keresd fel Madass bátyádat, most is ott lakik hol hajdan, t.i. a’ Ferenczi tér és Kígyó utca szegletin lévő ház 2dik emeletében. De másnap negyed 7re már a Sebestyén piacon álló vasúti omnibuszon kell lenned, melly 6 pkrért kivisz az indóházhoz; fél hétre indultok ’s legfőlebb 9re Czegléden lesztok, hol a’ gyorskocsik közül valamelyikre felülsz, melly 1 pftért Kecskemétre hoz szombaton déli 12 órára, mikor majd kész ebédvel várlak. – A’ reggeli menettel azért jobb jönni, mert akkor biztosabban lehet Czegléden gyorskocsit találni, mint a’ délutáni 1 órakor induláskor.”⁶ József gőzhajón és vasúton viszonylag gyorsan hazaérhetett, a Nagylakon állomásozó mérnök fiát, Lajost viszont maga Szilády beszélte le a hazautazásról költségkímélési céllal, hiszen csak fogadott kocsin tudott volna utazni oda-vissza, „mi a mostani mezei munkás időben sokba fogna kerülni”.⁷ Kecskemét és az innen utazni szándékozók számára gyökeres változást hozott az 1853-as esztendő, amikor végre befejezték a Pest–Szeged vasútvonal építését. Egyszerre közelebb került egymáshoz minden település, amelyeket összekötött a vasúthálózat. „...még e farsangban felrándulok Debreczenbe Napammal együtt. Hisz’ most innét Kecskemétről reggeli 3 óra után megindulva, déli fél 12-re Debreczenben vagyunk; onnét délután fél 1-re megindulva, még az nap este 9 órakor ismét honn! Ez aztán a hipp hopp féle utazás.”⁸ Ez év tavaszán Jászkisérben tartózkodó fia meglátogatását tervezte, aki Abonyba ígért neki kocsit. Szilády így írt: „...azt előre meg kell mondanom, hogy a’ Pesti József napi vásárt (martius 17kétől 21-ig) semmi esetben el nem múlászthatom, bár minő idő lesz is; azonban Jászkisérbe csúnya hideg időben ily vénkoromban nem megyek, mert más dolog Kecskeméttől Pestig vasúton járni, más pedig Abonytól Kisérig Istentudja miféle kocsin – melyen való utazástól

Színlap részlete, 1843. Katona József Múzeum. A nyomtatvány szabásminta darabjaként maradt meg

különben is már elszoktam.”⁹ Az utazásra végül májusban került sor, és a szolnoki új indóháznál beszéltek meg a találkozót. „...a kocsin pokróczot tétesz lábunk alá, mert ha esső lesz, fölül ugyan nem fogok aggódni a’ megázástól, mert veszek esernyőt, de csizmám alkalmasint paczallá válna Kisérig.”¹⁰ Néhány hét múlva ismét egy debreceni útvjáról tudósította ismerőseit, a nyári bécsi kirándulása azonban lábfájás miatt elmaradt, hiszen „ott is kell járkálni az embernek saját talpán, oly helyeken, hová a’ különben olcsó fiakereken nem lehet menni.”¹¹ A Bécsbe induló Szilády Lászlónak jó útikönyvek vásárlását javasolta. 1859-ben is ott volt a pesti Józsefnapi vásáron, útját összekötve főtí és szadai rokonainak meglátogatásával, majd április végén Debreczenbe ment, hogy „az első májust az új nyomdász urakkal lehessen szerencsém eltölteni”.¹² 1860-ban augusztusban is Pestre utazott „a Szent István napi nagyszerű ünnepély megbámulására, melyre, mint hallom, töméntelen nép fog egész hazánkból összeseregleni”.¹³ Pestre – más alkalommal – unokáit is magával vitte világot látni, sőt 1865-ben, József fia halála után özvegyen maradt menyét – aki még sosem járt Pesten –, házvezetónőjét és annak kisfiát is megutaztatta, s öt napon keresztül ismertette őket a város nevezetességeivel. (Emiatt elhalasztotta a debreceni új színház meglátogatását.)

Az utazáshoz szorosan kapcsolódnak a szállodák, amelyek megválasztására Szilády nagy gondot fordított. Vásárok alkalmával gyakran szállt meg Pesten az ismerős Kollerichné asszonyságnál, aki előzetes értesítése esetén meleg szobával várta. Kollerichné lakása „az apácák temploma

melletti kis utcán bemenve a Molnár utcába, bal-kézre legelső kapuban, Waldhauser nevű rostás házában, az I. emeleten...” volt.¹⁴

A szállodák közül az Aranyas vendégfogadót részesítette előnyben, ahol magyaros szellemen fogadták, magyaros ételeket főztek és a cselédséggel is szót értett. Időnként megszállt a Magyar Király vendégfogadóban is. A szobafoglalást levélben intézte vagy pesti barátait kérte a közvetítésre. Debrecenben a Fehérló vagy Telegdy Lajos vasút melletti fogadójában volt a szálláshelye, míg „a Bikába ahoz az átkozott vereshajú fogadóhoz – ki alig ezer lépésre fekvő szőlőskertbe 1 pftért vitt ki és ugyan annyitért hozott vissza – csakugyan nem szállok többé” – írta 1859-ben.¹⁵ A fogalmazványok nyomdászattörténeti szempontból is fontos adatokat tartalmaznak, pontosan nyomon követhetők a nyomdai beszerzések.

Képet kaphatunk a korabeli háztartásról és a bevásárlásokról is. Zöldség, gyümölcs, baromfi, hal, hús bőséggel volt a helyi piacon. Hízott libát, baromfit, gyümölcsöt, dinnyét, sertéshúst pesti rokonainak, ismerőseinek is küldött, sőt a télire eltartandók beszerzését is vállalta, mint például igazi nemes kecskeméti pogácsaalma, téli savanyú és édes alma. Nyáridőben is küldött Pestre halat (potykát és kecsegét) kosárban, jég közé pakolva.¹⁶ Bár maga nem volt gazdálkodó, mégis figyelt az időjárásra, foglalkoztatta a szőlő- és gyümölcsstermés, figyelemmel kísérte az új fajtákat, beszámolt a kecskeméti dinnyecsarnok megnyitásáról, s hosszú leveleket szentelt a jó süttők (püspöktök) termesztési és sütési titkainak. Zöldség- és virágmagvakat rendszeresen küldött leveleiben. Szokása volt unokáinak és a rokon gyerekeknek aprópercet és debreceni mézeskalácsot küldeni.¹⁷ Novembertől egész télen át a nyomdatulajdonos asztalára is jutott a kecskeméti disznótorok finomságaiból, hiszen Vargáné Zsuzskát, a házvezetőnőt sokfelé hívták segíteni. A gazdasszony által csomagolt és Pestre küldött kóstolót időnként viszonzották az ismerősök, például egy ládányi vasútra feladott ürmös borral. „Savanyúvizet” többek között Szolvyáról hozatott.¹⁸ A sertésvétel és a szalonnatárolás fontos kérdései is feljegyzésekre készítették Sziládyt; közvetítésével pesti ismerős családok is vásároltak és itt dolgoztatták fel a sertéseket.¹⁹

Mint a fenti példák is mutatják, a kecskeméti nyomdatulajdonos kéziratái a korhű tudósítás értékével bírnak, és emberközeli képet adnak a 19. századi nyomdászat egyik kiváló alakjáról.

JEGYZETEK

- 1 A Magyar Grafika 50 éve c. jubileumi számban Székelyné Kőrösi Ilona ismertette Szilády Károly munkásságát. További irodalmat lásd uo. Magyar Grafika 50. 150–157.
- 2 Konyári Kenéz Józsefné Kiss Máriaának. Szilády édesanyja, Csépán Zsuzsánna 1829 márciusában, édesapja, Szilády Péter 1829 novemberében halt meg.
- 3 BKMÖL Conceptek. Édes jó Anyámnak Debrecenben. 1847. szept. 18.
- 4 BKMÖL Conceptek. Szilády László öcsémnek, 1847. november.
- 5 BKMÖL Conceptek. Gedeon Öcsémnek Rádon, 1848. jan. 20.
- 6 BKMÖL Conceptek. József fiamnak Pozsonyban. 1848. ápr. 9.
- 7 BKMÖL Conceptek. Lajos fiamnak Nagylakon (Makón által). 1848. ápr. 10.
- 8 BKMÖL Conceptek. Szilády László Öcsémnek Halason. 1858. jan. 18.
- 9 BKMÖL Conceptek. József fiamnak Jászkisérben. 1858. febr. 8.
- 10 BKMÖL Conceptek. József fiamnak Jászkisérben. 1858. máj. 13.
- 11 BKMÖL Conceptek. Szilády László Öcsémnek KHalason. 1858. júl. 3.
- 12 BKMÖL Conceptek. Király László Öcsémnek Pomázon. 1859. febr. 28., Telegdy László Úrnak Debrecenben. 1859. ápr. 29.
- 13 BKMÖL Conceptek. Telegdy Lajos Úrnak Debrecenben. 1860. aug. 14.
- 14 BKMÖL Conceptek. Lajos fiamnak Makón. 1847. nov. 20.; Szilády Lászlónak Halason. 1847. nov.
- 15 BKMÖL Conceptek. Telegdy Lajos Úrnak Debrecenben. 1859. ápr. 29.
- 16 BKMÖL Conceptek. Tili hűgomnak Pöszéren, 1848. júl. 7.
- 17 BKMÖL. Conceptek. Lajos fiamnak Vácon. 1854. okt. 18.
- 18 BKMÖL Conceptek. Adamofszky úrnak Pesten. 1867. jan. 8.
- 19 BKMÖL Conceptek. Czere Benjamin Uram Öcsémnek Pesten. 1850. dec. 9.

Könyvajánló

FEHÉR KATALIN: DIGITALIZÁCIÓ ÉS ÚJ MÉDIA
TRENDEK, STRATÉGIÁK, ILLUSZTRÁCIÓK

A digitális trendek és az új média alapkönyve elsősorban azoknak szól, akik a digitalizáció és az új média témakörében tanulmányokat vagy vizsgálatokat folytatnak, de minden kiadói és nyomdai szakember számára is fontos kitekintést ad a digitális világba. A tartalom előzetes tesztelése alapján a felsőoktatásban éppúgy hasznosul, mint az akadémiai vagy piaci kutatásokban, a szakdolgozati vagy PhD-munkában, a szakmai programokon és szakértői továbbképzéseken. Kiemelten ajánlott digitális és internetes témákat oktató társadalomtudományi, bölcsészettudományi, mérnöki, művészeti és üzleti képzésekben.

A digitális karrierre készülő generációk tagjai, gyakorló és határterületeken mozgó marketing-, média-, reklám-, PR-, AI-, UX-, adatelemző- és IT-szakemberek, a kreatív ipar dolgozói, üzletemberek és döntéshozók egyaránt haszonnal forgathatják, különösen, ha egyébként is érdeklődnek a téma szakmai fórumai és riportjai iránt, rendszeresen frissítik tudásukat, átfogó és stratégiai szemlélettel dolgoznak.

A Könyvhéten debütáló kötet alapmű a digitális trendek áttekintéséhez és megértéséhez. Egy-

szerre ad muníciót több szakmának – az IT-tól a marketingig, az üzleti döntéshozástól a felsőoktatás-kutatásig és a művészetig. A szerző átfogó nemzetközi tapasztalatát kamatoztatja példáival és illusztrációival. Az olvasó végül egy hosszabb távon érvényes kötet birtokosa lehet a gyorsan változó trendek világában. Mintha mindent megírt volna a szerző a digitális médiáról és az azzal érkezett új társadalomról. Ahogy látom, mindent meg is írt, vagy ha nem, én nem jöttem rá, mi az. Hihetetlenül szórakoztató, nagyon jól demonstráló, érdekes példákkal alátámasztott magyarázatok, amiket élmény olvasni. Intellektuálisan izgató könyv – írta Heal Edina, a Google Magyarország igazgatója a hátsó borítón.

- ♦ Formátum: B5
- ♦ Terjedelem: 252 oldal
- ♦ Kötészet: kartonált, ragasztókött
- ♦ Kiadó: Akadémiai Kiadó
- ♦ Ár: 3035 Ft on-line rendelés esetén

<http://goo.gl/wTBXfX>

Iniciálé-kiállítás az Egyetemi Könyvtárban

Bornemisza Rozi

a TypSalon alapító elnöke

Az ELTE BTK Könyvtár- és Információ-tudományi Intézetének meghívására a TypoSalon Magyar Tipográfusok Egyesülete Typomage kiállításorozatának idei témája az iniciálé volt, melyet dr. Voit Krisztina könyv- és sajtótörténész egykori alapítótag tiszteletére ajánlott.

A kiállítás megnyitására, szakmai program kíséretében, az ELTE Egyetemi Könyvtárban 2016. június 7-én került sor. *Kálóczi Katalin* (ELTE EK főigazgató) üdvözlő szavai, majd *Kiszl Péter* (ELTE BTK KITI intézetigazgató) köszöntője után *Maczó Péter* DLA (METU tanszékvezető) nyitotta meg a kiállítást. „Az Egyetemi Könyvtár történetéről és könyvkincseiről dióhéjban” címmel *Bibor Máté*

Kálóczi Katalin, Kiszl Péter, Maczó Péter, Bornemisza Rozi

(ELTE BTK KITI) előadását hallhattuk, majd *Wehli Tünde* (MTA BTK MI – PPKE BTK MI) „Látvány és tradíció” címmel szintén igen élvezetes vetített előadást tartott a budapesti Egyetemi Könyvtár néhány kódexének, kódextörédéinek iniciáléiról.

Bornemisza Rozi kurátor meghívására hosszas és szakmai szempontból is különösen érdekes bemutatójához vonzotta a közönséget *Buzogány Dezső*, felidézvén a régi korok kalligráfiáját és annak újkori eszközeit, stílusát.

A középkori könyvművészet egyik jellegzetesége a díszes kezdőbetű vagyis az iniciálé volt, mely a latin *initialis* szóból ered, és elől állót jelent. A nagyobb méret és a díszítés miatt úgy emelkedett ki a szövegtörzsetből, hogy az általa ünneplőbe öltöztetett szó képi jelentését is sugallta. A klasszikus ókorból származó római szövegeket, mint például a Traján-oszlop kapitálisait nehezebben lehetett értelmezni, mivel akkoriban egyáltalán nem alkalmaztak sem nagy-

betűket, sem szóközöket. A késői ókorban már mindkettő elterjedt Itáliában. A normál betű méreténél időnként két vagy több sornyi magas kezdőbetűt használtak, önálló alkotásként, mintegy miniatűr festményként, melyek a tartalom tagolását szolgálták.

Az iniciálét, mely mostanában újra reneszánszát éli, a nyomtatott könyv az írott könyvből vette át. Az első könyvekre – Gutenberg negyvenkét soros Bibliájába – a kéziratokhoz hasonlóan, a nyomtatott szöveg után, a kihagyott üres, többsornyi téglalap alakú helyre a rubrikátor írta bele – akinek a szövegkiegészítő bejegyzések beírása volt a feladata – vörös színnel a kezdőbetűt. Azt követően az illuminátor látta el az oldalt színes, rajzos iniciálékkal.

A nyomtatás korai szakaszában az iniciálét különálló metszett fa vagy fém blokkokkal nyomtatták. Később a szedők üresen hagyták a helyüket, hogy a miniatúrafestők megfesthessék képeiket, növényi ornamentikával és figurális díszekkel gazdagon ékesítve.

Kezdetben gyakoriak voltak a színezett tollrajzok, majd a kötőanyag alapozásra színes fedőfestékkel dolgoztak, az aranyat alapozás után rakták fel. Az első kódexek lapjain alakult ki a könyv hagyományossá vált formája, amely máig sem változott, míg stílusa nagyban alkalmazkodott a mai kor vívmányához, a számítógép adta lehetőségekhez.

Az ELTE-könyvtárbeli kiállítás is ezt igazolja. Különböző grafikai szoftverek segítségével jött létre számos alkotás, melyek jól megférnek az úgynevezett hagyományos, mives kidolgozású iniciálékkal. Döntsék majd el a felhasználók, a könyvtervezők, hogy kiadványaik tartalmához melyik illik jobban.

Simon Ilona

Barcsik Géza

Bornemisza Rozsi

Elekes Attila André

Könyvismertető

PERSOVITS JÓZSEF: KOLLÁZS ÉS BETŰ

Bevezetőként álljon itt a címbeli kollázs és betű szavakról néhány gondolat.

A kollázs szó a francia collage kiejtés szerinti magyar átírása. Jelentése: olyan művészeti alkotás, amelyet egy felületen kivágásokból, sokszor többféle anyagból állítanak-komponálnak (ragasztanak) össze.

A betű Juhász Ferenc lírai megfogalmazása szerint élőlény: „Ó, a betű, a jel, az összevont titokzatosság, az eredendő jelképi ábra ... akinek folyamatos hurkába fonjuk emberi szívünket.”

Igen, ez a betű, amellyel immár én is évtizedek óta keresem a kenyereket, ennek a betűnek áldozok. Eredeti tanult szakmám a betűszedés, pontosabban a kéziszedés, általa szorosan kötődöm a betűk világához. A betűszedés, még nem olyan régen a több mint ötszáz éves gutenbergi találmány szerint ólombetűket szedett sorokba, azokat képekkel kiegészítve betördelte, oldalakká formálta, hogy azt kinyomtassák és könyv vagy újság alakjában egy könyvesboltban vagy az újságos standon hozzájusson az olvasó. A számítógép megjelenése óta ilyen szakma ma már nincs, ezt is sok mással együtt átalakította, korszerűbbé formálta a digitalizáció. Azonban a betű

– a nyomdavidág alapegysége – ma is ugyanúgy hódít, magam is szorosan kötődöm hozzá.

Régóta folyamatosan kapcsolatom van a betűkkel nyomdászként, íróként, újságíróként, tipográfusként és persze olvasóként. A számítógépem és a mobilom ma már nélkülözhetetlen használata mellett szabad időmben – maradva a „hagyományos” papírra nyomtatott szövegek-nél, képeknél, betűknél – kollázsokat is alkotok, általuk kifejezve gondolatot, érzést vagy éppen pillanatnyi hangulatot. Ezek között fellelhető könyvborítóhoz készült alkotás, található betűkocka vagy említhetem a palackból szabadult printperformance-t, és persze több nyomda világa, illetve betűk ihlette kollázs is született az évek során. Ezekből válogatva született ez a kiadvány, amelynek apropója, hogy a ByArt Galéria lehetőséget teremtett arra, hogy mások is megismerhessék műveimet.

A kollázs világa számomra egyfajta életérzés kifejezését jelenti. Íme, itt vagyok, ilyen vagyok!

Optima Téka Kiadó, 2016

A könyv a szerző 44 színes kollázsát tartalmazza.

Ára: 1000 Ft

Hamzáné Mester Marianna emlékére

Dr. Karancsi Jánosné

1997 januárjában egy hideg, de napsütéses délelőttön egy gyönyörű fiatal nő jött be az ONIX Nyomdába, vállán csendesen pihent egy édes kisfiú. Amikor Mariannra gondolkok, mindig ez a kép villan fel bennem, az első találkozás emléke.

Az emlékeinket immár végleg zárójelbe tette az elmúlt napok tragédiája.

Keresem a szavakat, mit is írhatnék a mi drága Marianunkról, aki az elmúlt sok-sok év alatt munkatársból a családtagunk lett, a harcostársunk, a soha nem lankadó, tevékeny nyomdaigazgató, aki mindent tudott a nyomdánkról. A munkatársakkal és a megrendelőinkkel együtt lélegző, mindenkinek a gondolatát, igényeit leső és teljesítő szervező, irányító.

Marianna a nyomdamérnöki diploma megszerzése után az első szakmai lépéseket az Alföldi Nyomdában tette meg, ahol kezdettől fogva udvariasan, nagy szakmai hozzáértéssel foglalkozott a nyomda megrendelőivel.

Közben megszületett szemefénye, drága kisfia Krisztián, akit a munka mellett anyaoroszlánként óvott, nevelt és terelgette első kis lépéseit az életben.

Az ONIX Nyomdába a gyés időszaka után lépett be, és lett meghatározó szakmai irányító. Személyisége szeretetet, rendet, magas szakmai színvonalat garantált. Az együtt eltöltött majdnem húsz év alatt a kis ONIX Nyomdából Európában is egyre jobban ismert Pharma Print lett, a leaflet gyártás specialistája. Ennek az eredménynek az elérésében Marianna fáradhatatlan, kitarító munkája meghatározó jelentőségű.

Az új feladatok, új kihívások soha nem ijesztették meg, hanem a megoldás technikai, szakmai feltételeinek kialakítását a lehető leghamarabb kidolgozta, és üzemésítette a legbonyolultabban előállítható nyomdai termékeket.

A munkája során bámulatosan kialakította azt a korszerű vállalatirányítási rendszert, amely kiválóan támogatja a gyártást és az egész cég működését.

Munkája elismeréséül a Hess András-díjat, a nyomdászok rangos elismerését kapta meg.

Utolso szakmai útjára Düsseldorfba, a nagy európai nyomdász kiállításra utazott, megnézni merre tart a nyomdász világ. Szívta magába az információkat, arra készülve, hogy tovább lendítse a Pharma Print nyomdát a haladás útján.

A végállomást számára az osztrák A8 autópálya 51-es kilométerszelvénye jelentette,

ahol egy felfoghatatlan és feldolgozhatatlan bal esetben megállt a szíve, derékba tört a pályája.

Mi munkatársak nem tudjuk felfogni, hogy nem mosolyog ránk, nem oldja meg a napi ezer feladatot, és nem mondja többet azt, hogy „megoldom, megbeszelem, majd én leegyeztetem”.

Kívánjuk, hogy a jó Isten adjon megnyugvást a lelkének és gyógyírt a család mérhetetlen fájdalmára.

Mi a gyászoló ittmaradtak pedig figyeljünk jobban egymásra, azon dolgozzunk, hogy a feladatainkat több szeretettel és empátiával végezzük ebben az egyre sivárabb világban.

Búcsú Mihalek Sándortól

Hetvenhat éves korában elhunyt nyomdásztársunk, kollégánk a hazai nyomdaipar kiemelkedő személyisége volt. 1940-ben született, Budapesten. Az általános iskola elvégzése után, 1954-ben lett kéziszedő tanuló. A nyomdászattal a sport révén került kapcsolatba, a Tipográfia TE-ben vízilabdázott. 1957-ben az Állami Nyomdában kezdett dolgozni, kéziszedő szakmunkásként. Ez az üzem meghatározó volt az életében nyomdász pályafutása alatt.

1967-ben nyomdaipari üzem-mérnöki oklevelet szerzett.

Több budapesti nyomdában dolgozott. 1963-tól 1978-ig a Fővárosi Nyomdaipari Vállalatnál, mint gyártástechnológus, majd mint üzemegység-vezető vette ki részét az irányításban, még később pedig az igazgatóhelyettesi posztot töltötte be. Aktívan részt vett a kispesti telephely kialakításában.

1978 és 1982 között a Pátria Nyomda igazgatóhelyettese volt.

Majd 1982-től 1994-ig 12 éven át irányította az ipar egyik legjelentősebb fellegvárának tekintett Állami Nyomdát, először igazgatóként, majd vezérigazgatóként.

1993-ban sor került az Állami Nyomda privatizációjára. A nyomda fejlődéséhez nagyobb munkaterületre, korszerűbb, kulturáltabb munkakörülményekre volt szükség, Sándornak jelentős szerepe volt az új telephely felkutatásában, majd a nyomdának a Várban lévő patinás épületből Kőbányára való költöztetésében is.

A következő évtől ismét a Fővárosi Nyomdaipari Vállalat vezetésében vállalt meghatározó szerepet egy rövid ideig.

A nyugdíjba menetele előtti években a Printinvest Kft. ügyvezető igazgatójaként tevékenykedett a szakmában.

Felesége is a nyomdász pályát választotta élet-hivatásul, a kezdetektől fogva a Kossuth Nyomdában dolgozott, innen is ment nyugdíjba. Két gyermekük született. Sándor nyugdíjba vonulása után a családnak szentelte a megérdemelt pihenés időszakát. Családjával rendszeresen utazgatott, ez is kedvelt elfoglaltságává vált. Az elmaradhatatlan séta, úszás, kertészkedés mellett a két unokájával való örömteli foglalatosság töltötte ki nyugdíjas napjait.

Ebbe az idillikus időszakba szólt bele az élet, illetve a betegség. Sándornak a szívét kellett megoperálni 2008-ban. Balatonfüredi rehabilitációja után nagyon gyorsan felépült, igaz kicsit visszafogottabban, de ugyanolyan szeretettel, lelkesedéssel élte tovább az életét.

2016. április 30-án, rövid ideig tartó váratlan betegség után távozott az élők sorából. Temetése május 18-án volt az Óbudai Temetőben. A családon kívül volt kollégái közül is sokan elkísérték utolsó útjára.

Emlékét megőrizzük.

Engedtessek meg nekem egy személyes hangvételű megszólalás: azt, hogy én most a Magyar Grafika munkatársa lehetek, nagy részben Sándornak köszönhetem. 1960-ban ő terelt a nyomdászszakma irányába, és azt, hogy nyomdász lett belőlem, a mai napig nem bántam meg. Köszönöm Neked, Sándor!

Endzsel Erzsébet

„Temetni jöttem Cézárt, nem dicsérni...”

VINCE ANDRÁS NYOMDAMÉRNÖK 1953. SZEPTEMBER 12. – 2016. MÁJUS 24.

Pesti Sándor

Középiskolás emlékeinkből jön elő a Julius Cézár műből vett Shakespeare-idézet. Antonius halotti beszédén keresztül tanították, hogy lehet úgy beszélni valakiről, hogy közben egy másik síkon, más tartalmakat is beleszójunk mondandónkba. Különösen hatásos lehet ez „ellenszélben”. Mikor az illető nem a simulékony modoráról volt híres. De miről is? Vince András az egyesület tagja volt. András 1978-ban lépett be az egyesületbe. Úgy, hogy arra senki nem kényszerítette. (Egyébként nem is lehetett őt semmire. Bármit csinált, azt a saját szabad akaratából tette és azért, mert úgy vélte, az a helyes.) Ez még az az időszak, amikor a KMF-ről nem jöhetett ki úgy frissen végzett nyomdamérnök, hogy ne lett volna tagja az egyesületnek. A szakdolgozattal azonos szintű elvárás volt, hogy a fiatal műszaki értelmiség az egyesületben is mutasson némi aktivitást.

András azonban nem itthon végzett. Nem csak az egyetemet a nyomdaipari szakon, de már az érettségijét is Németországban szerezte. Ezzel a biztos háttérrel és a „Von Hause aus” hozott stabil egzisztenciával nyugodtan szemlélhette volna előkelő idegenként is a hazai szakmai közéletet. Ő azonban – már akkor sem a simulékony modoráról híresen – a közösséget választotta. És kitartott mellette egészen haláláig. De nemcsak kitartott, hanem odafigyelt erre is. Nem látványos aktivitással, hanem mélyről fakadó meggyőződéssel. Őszintén hitte: ez a szakma, mint a mágnes a fémes anyagokat, átmágnesezi, és örökre megfogja, aki vonzáskörzetébe kerül. Sőt, a nyomdászkodás nem szakma, még csak nem is hivatás, hanem létforma.

Én viszonylag korán, valamikor 1982 nyár elején ismerkedtem meg vele, és bár rengeteg mindenben eltérő alkat vagyunk – illetve sajnos már

csak voltunk –, valahogy első pillanatra kialakult bennünk valami kölcsönös szimpátia, majd viszonylag hamar egy a magánéletben ugyan a felszínen maradó, ugyanakkor szakmailag mégis egy igazi mély barátság. Sose jártunk össze. A szakmai programok adta alkalmakon kívül

sem bográcsoztunk, grilleztünk és nem rúgtunk be együtt, de mégis: valódi és mély szakmai kérdésekben fontos tájékozási, sőt igazodási pont volt számunkra egymás véleménye.

András, nagyon fogsz hiányozni.

Az előző drupán nem voltál ott.

Azzal akkor nem értettem egyet, de értettem okát. De legutóbbi találkozásunkkor – belegondolni is rossz, pont két héttel halálod előtt – ültél nálam az irodában, és hagytad, győzködjelek, miért kellene most ismét kijönnöd a dru-

pára. Te mondtad magadról (is): még az a generáció, aki a szakmai kiállításokat nem tehernek, és nem is csak lehetőségnek, de a szakma ünnepének tekinti. Az egyesület standjánál kezdte a napot a reggeli kávé/unikummal. És a nap végén jöttél megint, lefáradva, de mégis feltöltekve egy újabb, már lazító kávé/unikum dózisért.

Ha onnan fentről lenéztél, remélem láttad – ott volt az unikum, amit csak Vince András emlékére töltöttünk a standon és klubban is!

De nem csak drupából áll a világ és a szakmai közélet. Mindketten hisszük/hittük, hogy a Magyar Grafikának is ebben ott a helye. Sajnos én is részese voltam annak, hogy számodra ez egy kevésbé sikeres szerepet is hozott. A „Gara-korszak” utáni úrben, az önjelölt epigonokat elnézve, én kezdeményeztem a főszerkesztő/felelős szerkesztő munkamegosztást. Az én hibám volt, bocsásd meg, hogy kalitkába ugyan nem zártunk, de repülni mégse hagytunk. Azért szerencsére úgy éreztem, a Printinfo rovatod, ha nem is kárpótol teljesen, de örömet hozott az alkotásban is.

